

Quadragesimale Ambrosianvm Dvplex, In Dvos Tomos Divisum

In Hoc Opere Per Singvlos Qvadragesimæ dies habetur bina Concio cum Morali, iuxta Euangelia, quæ in Ecclesia Mediolanensi leguntur. Cvm Indicibvs, Sacræ Scriptvræ, Et Rervm notabilium, cum Summa Concionum & Thematum Euangeliorum. Accomodantvr Hæe Conciones Ad Vsvm Romanum pro Quadragesima & ...

Tomvs Primvs, Continens Conciones A Dominica Prima, Qvæ Dicitvr In Capite, vsque ad quartam exclusiuè, quæ dicitur de Caeco

Bellintani, Mattia

Coloniae Agrippinae, 1626

Dominica In Paschate.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55873)

- Decimum. Ioann. *Cum ergo accepisset Iesus acetum dixit: Consummatum est.*
- 45 Hoc est sextum verbum, in quo Christus demonstravit impleta esse, quæ de illo dicta erant, & quod consummasset opus, quod dederat ei Pater ad perficiendum, & ita factam esse copiosam redemptionem, ita ut nihil omnino omittum esset.
- 46 Undecimum. Est septimum verbum: *Et clamans voce magna Iesus ait: Pater in manus tuas commendo spiritum meum. Et hac dicens expiravit* Matth. *Iesus autem iterum clamans voce magna emisit spiritum.* Dicit iterum, quia voce magna dixerat. Heli, Heli, ita quod bis clamavit voce magna. Idem Marc. Qui se dixerat Filium Dei, dum viueret, perseueravit, & hoc dicere in Cruce, quod notauit Luc. Qui ponit primum, & vltimum verbum, & in primo dicit Christus. *Pater dimitte illi: & in vltimo: Pater in manus tuas.* Per istam commendationem sui Spiritus, sic se humilians, restitit superbiae Satanæ illum impugnantis in calcaneo vitæ suæ, id est in extremo.
- Luc. 4. 13. *Vnde Luc. Et consummata omni tentatione, Diabolus recessit ab illo, usque ad tempus.* Hoc igitur est tempus illud. Plurimis de causis debebat Pater sumere Spiritum Christi in manibus suis, sed & hanc voluit Christus addere, ut completa omni obedientia, per hanc humilitatem mereretur suscipi, & per hanc resistere Diabolo.
- 47 Dicit autem Ioannes, quod inclinato capite emisit Spiritum; quæ capitis inclinatio, sicut fuit effectus mortis, sic fuit signum obedientiæ.
- 48 Duodecimum, est commotio creaturarum ex hac morte: Et primò insensibilem. Matth. *Et ecce velum Templi scissum est in duas partes à summo usque deorsum, & terra mota est, & petra scissæ sunt, & monumenta aperta sunt.* Secundò, rationalium. Luc. *Videns autem centurio quod factum fuerat, glorificauit Deum, dicens: Vere hic homo iustus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculū istud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua, reuertebantur.* Matth. *Centurio au-*

tem, & qui cum eo erant custodientes Iesum, viso tremore, & his quæ fiebant, timerunt valde, dicentes: Verè Filius Dei erat iste. Luc. & Matth. Attribuunt conuersionem centurionis & turbæ signis illis & tremorui. Marc. Autem dicit: *Videns autem centurio, qui ex aduerso stabat, quia sic clamans expirasset: ait: Verè hic homo, Filius Dei erat.* Vna ergò fuit ista causa, quæ clamare in Spiritus emissionem, non est naturalis. Aliæ causæ sunt ex ipsis signis, & per has percutientes pectora sua, reuertebantur.

Sed nos quot & quantas causas habemus percutiendi pectora nostra, & reuertendi; quòd Christus tanta sit passus pro nobis; quòd elementa compatiantur; quòd ingrati simus tanto beneficio; quòd illud pro nihilo perdamus; quòd non simus socii Passionum Christi; & infinita huiusmodi, quæ deberemus recogitare? *Recogitate ergo eum, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersum semetipsum contradictionem, ut ne fatigemini animis vestris deficientes, nondum enim usque ad sanguinem restitistis aduersus peccatum repugnantes.* Hic Paulus: *Et si Iesus ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam possumus est: exeamus igitur ad eum extra castra, improprium eius portant; & per ipsum offeramus hostiam laudis semper Deo, id est fructum laborum confitentium nomini eius qui viuunt, & regnat in sæcula sæculorum. Amen.*

IN SOLEMNISSIMO
FESTO PA-
SCHÆ.
CONCIO PRIMÆ.

Maria stabat ad monumentum
foris, usque, quia vidi Domi-
num, & dixit mihi.

IOAN. 20 IO.

ARGV.

ARGUMENTVM.

Exemplo Mariæ Magdalene docetur, perseverantem coronari. Confertur hæc Resurrectio cum Arca, que fuit in Iordane. Ad Christum sequendum invitatur, Imitatione. Ostenditur, in hac vita permanendum in vita Gratiæ, si qui in alia prætentunt vitam gloriæ, & ad id variis de causis efficaciter hortamur.

quod tibi applicitum fuerit, accipe, & in dolore sustine, & in humilitate tuâ patientiam habe. Crede Deo, & recuperabis te. Serua timorem illius, & in illo veterasce. Qui enim aduersa sustinens, dicit: *Expectans Psal. 39. 1. expectaui Dominum* (hoc est enim sustinere sustentationes Dei.) Ita illi adharens, vt ab eo illum non separet tribulatio, angustia, fames, nuditas, periculum, persecutio. Ille recuperabitur ab eo, & crescet in nouissimo vita eius: sicut Dominus Iesus recuperatus est; & admirabile vitæ suæ accepit augmentum, transiens ex hoc mundo ad Patrem, ex loco humili ad incomprehensibilem altitudinem, vbi exaltatus sedet ad dexteram Dei Patris. Hoc itaque mysterium deuotè contemplerur, vt in nobis promissio illa Domini impleatur: *Iterum videbo vos* (nempe in Resurrectione) *& gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.*

Ioan. 16. 22

Primus punctus. Matth. 24. 13.

Maria se nobis offert prima, dicente sanctissimo Euangelista. *Maria stabat ad monumentum foris plorans.* Id vna proponens, quod huic Resurrectionis mysterio optimè quadrat, nempe, quod, Qui perseverauerit vsque in finem, hic saluus erit. Christus, qui vsque ab ineunte sua Incarnatione vsque ad Crucem laborauit, si ab ea agitatus a Iudeis tunc descendisset, opus illi commissum non perfecisset; non ad Sabbathum pertinisset requietionis; *Matt. 20.* non, vt prædixerat, die tertia à mortuis resurrexisset, non iam in gloria Patris sui diuinius suis appareret. *Stetit & mensus est, Hab. 3. 6.* *& emensus terram omnem sua operosissima functionis: Aspexit, & dissoluit gentes, & contriti sunt montes seculi, & incuruati sunt colles mundi ab irineribus æternitatis eius.* Stetit (inquam) in via peccatorum, non ambulans cum eis, nec eorum cedens consilio, qui dicebant. *Descendat nunc de Cruce, & credemus ei.* Stetit, persistit, constetit in incepto, donec cursum metiretur omnem suorum laborum; totaque esset excursa vita, quam agere in terra decreuerat, vt iustus erat. Hæc est terra ab illo emensa; quo factò, iam non illi laborandum, vt hæreditatem capiat omnium gentium. Solo intuitu, possessionem recepit.

Matt. 20. 19.

Hab. 3. 6.

Matt. 27. 42.

Xxxx omnes

LETISSIMUM, atque celeberrimum Dominicæ Resurrectionis mysterium ita primum replet nos gaudio, Christi gloriam nobis manifestans, vt simul deinde nos ad ea prouocet, quæ ampliori gaudio & dignos nos reddant & aptos. Quis enim non gaudeat Christum videns, qui pro nobis tanta passus est, iam gloria & honore coronatum? Iam oleo lætitiæ excellentissimè perfusum atque plenissimè? Iam de manibus impiorum creptum & de manu inferi, opere completo, quod dederat illi Pater, vt faceret, lætanter atque glorianter reuerti in domum Patris sui, cum magna substantia, quam suis sudoribus atque laboribus acquisiuit, maximaque ac nobilissima familia electorum, quos vehementissimis genuit doloribus parturientium? Quis rursus ad colendam virtutem non animeretur, atque ad fortiter in ea durandum, videns bonorum laborum gloriosum fructum, sanctorum dolorum copiosam mercedem, & animi Deo obtemperantis ineffabilem retributionem? Quæ, vt ea consideramus, Christum excellentissimè præstitisse, nos quoque prompto animo illum deuotè imitantes, feruenter fuerimus amplexati, vino nouo, quod lætificat cor hominis, madidi exultabimus, & delectabimur in salutari Dei nostri, lætitia inenarrabili, & glorificanda in caelis; Veluti si in aures nostras insonantem Sapientem continè audiamus: *Fili sustine sustentationes Dei: coniungere Deo, & sustine, vt crescat in nouissimo vita tua. Omne*

Tom. II, Belliniani.

Eccl. 2. 3.

- omnes terminos terra. Aspexit, & dissoluit gentes, & contriti sunt montes sæculi, & incuruati sunt illi colles mundi: quoniã
- Psal. 71. 11.** adorauerunt eum omnes Reges terra, & omnes gentes illius seruituti se tradiderunt: Ab iueneribus æternitatis eius, vi videlicet gressuum eius, qui æterni, perpetui, permanentes, perseverantes, perdurantes fuerunt vsque in finem, virtute perpetuæ charitatis, qua dilexit nos vsque in finem, memor in sæculum Testamenti sui noui, &
- Ioan. 20. 1.** æterni, quod mandauit in mille generationes. Bene ergo Maria, postquam venit ad monumentum, & non inuento corpore, id nuntiavit Discipulis, postquam & illi putantes sublatum esse, abierunt ad semet ipsos, *stabat ipsa ad monumentum foris plorans.* Stabat ipsa ad monumentum, & recedentibus Discipulis ipsa non recedebat.
- Ioan. 20. 9.** Magni illi Apostoli Petrus, & Ioannes lustrato monumento, credentes sublatum corpus Iesu reuersi sunt in Ciuitatem. Mulier ista fortis, cuius procul est & de vltimis finibus pretium magnum, stat firma, firmiter perseverat, perseveranter quatit, donec inueniat, quem diligebat anima sua. Hæc, in Resurrectione Domini, quæ fructus est perseverantiæ, nos docet perseverantiam.
- 3** Hanc enim vnam nominat Ioannes tanquam magistræ perseverantiæ, quamuis non sola esset ad monumentum. Cumque
- Marc. 16. 1** dicat Marcus, quod *Maria Magdalena & Maria Iacobi, & Salome, valde mane vnâ Sabbathorum veniunt ad monumentum orto iam sole.* Non sola vidit deesse corpus Domini; nam Lucas de eisdem ait: *Et ingressæ, non inuenerunt corpus Domini.* Non sola vidit Angelos, subitigente de eisdem mulieribus eodem Euangelista Luca: *Et ecce duo viri steterunt iuxta illas in veste fulgenti.* Non sola nuntiavit Discipulis quæ vidit, & audiuit, dicente Luca: *Et regressæ à monumento, nuntiauerunt hac omnia illis undecim, & ceteris omnibus. Erat autem Maria Magdalene, & Ioanna, & Maria Iacobi, & cetera, quæ cum eis erant,*
- Matt. 28. 9** *quæ dicebant ad Apostolos hæc.* Neque sola vidit Dominum, cum de aliis quoque dicit sanctus Matthæus: *Ecce Iesus occurrit illis, dicens: Aucta. Illa autem accesserunt, & tenuerunt pedes eius, & adorauerunt eum.* Sola nobis est, vt magistra huius virtutis perseverantiæ proponita, vt quæ ardentior Christum quaesierit, cæterisque fuerit veluti dux & exemplum, videns se pulchrum, Angelos audiens, Discipulis nuntians. Non enim sine causa scribit sanctus Marcus: *At illa excurrentes fugerunt de monumento, inuaserat enim eas tremor, & paor; & nemini quidquam dixerunt: timebant enim.* Multæ enim erant mulieres istæ, quibus omnibus ab Euangelistis Maria ista præponitur. Quam Angeli singulariter alloquuntur, quam Christus vltimæ singulariter, & propterea Ioannes illam solam nominat. Neque Euangelistarum asserit quisquam cæteras fuisse cum illa, quando *conuersa vidit Iesum stantem.* Et dixit ei Iesus, *Mulier quid ploras? Quapropter neque plorantem illam, vel cum illa cæteras plorantes narrat Euangelistæ. Sola plorat, prima quatit, singulariter ab Angelis audit. Mulier quid ploras? Vna ipsa respondit. Quia tulerunt Dominum meum, & nescio vbi posuerunt eum.* Vnam alloquitur Christus. *Mulier quid ploras? quem quatit? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei. Domine, si tu sustulisti eum, Dico tibi, vbi posuisti eum, & ego eum tollam.* Et non est exploratissimum ad eam solam Dominum dulce illud verbum dixisse. *Maria? Vnde & sola dixit. Rabboni Sola tangere aggressa est, sola iussa est. Vade ad fratres meos, & dices. Ascendo ad Patrem meum, & Patrem vestrum.* Ergo & de illa sola verum est. *Venit Maria Magdalene annuntians Discipulis. Quia vidi Dominum, & hæc dixit mihi.* Dixerint cætera, & ipsa cum illis, quod Angelos viderint, & sic loquætes audierint. Hæc denuntiat. *Quia vidi Dominum. Et hæc dixit mihi.* Propterea solâ hanc Ioanæs commemorat. Cur enim & Marcus, qui aliarum quoque meminit, narrans quid illis dixerint Angeli; de hac sola tandè scribit: *Surgens autem mane prima Sabbathi apparuit primò Mariæ Magdalene, de qua eiecerat septè demonia. Illa vadens nuntiavit his, qui cū eo fuerant, lugentibus & stentibus.* Et illa

illi audientes quia viueret. & visus esse ab ea non crediderunt. Ista ergo in primis proponitur, vt quæ ardentè amauit, diligenter quæsiuit, perseueranter requisit, lætè asperxit, fideliter annuntiauit, vt effectus aptissimus Dominica Resurrectionis, quæ durare nos docet, & rebus nos feruare secundis: quando Deus absterget omnem lacrymam ab oculis nostris, & tunc non erit amplius neque luctus, neque clamor, neque dolor erit vltra, quoniam prima abierunt secundis superuenientibus.

Arca dum stetit in medio Iordanis flumine, populo viam fecit, vt iret in terram promissionis, & in ciuitates habitationis. Transgressi tamen, non inde recesserunt, donec ascendente etiam Arca ipsa populum præcedebat. Primus Christus infixus est in limo profundi, pertransiens aquam intolerabilem, quoniam Deus Pater dedit eum in captiōnem dentibus hostium suorum, exurgentium in eum, & viuū deglutire molientium. Nobis hoc pacto munita est via, vt securi transeamus inundantes aquas tribulationum, laborum, persecutiōnum. Nihil est quod vltra timeamus. Timeant, qui tribulant: quoniam operuit aqua tribulantes nos. Latentur tribulati. *Iustum est enim apud Deum retribuere tribulationem iis, qui vos tribulant; vobis autē qui tribulamini, requiem nobiscū.* Hoc nos docet Arca testamenti, quin magis Mediator ipse noui testamenti: præcessit ipse nos, & falsa est Iudæa sanctificatio Dei, dum Tribus Iudæ, ex qua ortus est Dominus noster, prima inter medium aquarum sicco perrexit vestigio, & Dominus Iesus ascendens in Ierusalem, vbi tradendus erat atq; crucifigendus, præcedebat discipulos suos. Ipse lagenam aquæ baiulans est, de quo in figura dicebar: *Sequimini eum in domum, in quam intrat, & dicite: Tempus meum prope est: apud te facio Pascha cum discipulis meis.* Aquam portantem sequi iubemur, vt sciamus quod facit Pascha, in quo Agnus immolatur, non solus, sed cum discipulis eius, vt immolato Agno ipso Dei, qui tollit peccata mundi, & ipsi tanquam Agni mittantur in medio luporum, sequentes vestigia Christi, qui passus est pro nobis,

nobis nihilominus relinquens exemplum, vt tollentes Crucem nostram illum ipsum sequamur Crucifixum. Ascendit demum *Ios. 4. 11.* de aqua, & ante populum ambulabat, resurrexit enim propter iustificationem nostram: vt quemadmodum ipse surrexit à *Rom. 4. 25.* mortuis per gloriam Patris; ita & nos in *6. 4.* nouitate vitæ ambulemus sectatores bonorum operum. Prima Arca intrauit in *Ios. 3. 15.* flumen, vltima de illo exiuit. Patimur nos *4. 11.* post Christum, vt non nisi vt Christiani Christi Discipuli patiamur, Christi Passionibus communicemur. Nos ante illum, quoniam momentaneum, & leue est tempus, & pondus tribulationis nostræ. Torcular calcavit ipsum, & pressuram habuit intolerabilem; & quoniam præcessurum erat, vt abiret ad parandum in cælis nobis locum, sua Passione nostras omnes comprehendit, & circumplexus est; vt totus effundendus sanguis suorum electorum esset sanguis Agni, vt quascunque persecutiones & labores quoscunque subitura esset Ecclesia, Christus in se ipso primus sustinisset, vt etiam propter hoc Saulo dicere posset: *Saule, quid me persequeris?* Non à fluuio recessit populus; sed arcam ibidem expectauit ascendentē, vt eam præcedentem sequeretur; nec tu aliter ex eas, quam illum videas exeuntem. Sufferentiam Iob audistis, & finem Domini vidistis, ait Iacobus Apostolus: *Volo ex eas de tribulatione, sed finem Domini aspiciens, qui non exiit inde Passiones de relinquens, donec earum omnis consummationis vidit finem. Sufine & tu, expectans Dominum; viriliter agens.* Vltimus ergo est, vt ante oculos nostros iugiter sit finis eius, quasi nunquam finiens, sed sine fine perseuerans in intima visione oculorum nostrorum; quandoquidem sic vltimus fuit, vt intra terminos Passionum suarum omnes nostras clauderet passiones. Tum demum post illum ambulamus, custodientes vias duras, dum ad veram & gloriosam Resurrectionem peruenimus.

Vide autem, si propterea nos primascendimus de Iordane, quoniam ex Cruce sua factum est suauè iugum, quod super nos tollere iubemur. Certū est enim quod

- Eccl. 12.** Sapiens dixit: *Timor Domini delabitur cor.* Alperum illi fuit, & graue, non præuenit gaudium, quod sibi proposuerat; exitum expectauit, finem operis prætolatus est, priusquam mercedem acciperet. Crux illi tota, Crux fuit; omnis Passio, Passio: Nos vero aliquando, & in via quiescimus; & in laboribus reparamur; & tum quoque, quando persecutionem patimur, gaudemus in tribulatione nedum patientes; sed & gloriantes, a Deo præueni in benedictionibus dulcedinis. Et huius diuersitatis hæc est ratio, quod exultauit ipse ad currendam viam, gradens in multitudine fortitudinis suæ; sunt enim crura illius columnæ marmoreæ, quæ fundatæ sunt super bases aureas, & in humeris suis portat orbem Potentissimus. Quapropter tamen corpus suum dedit percutientibus, & genas suas vellentibus; & faciem suam non auertit ab increpantibus & conspuentibus, non propterea tamen confusus est: posuit enim faciem tanquam petram durissimam. At Elias, ut grandem metiatur viam semel, & iterum cibo restauratur Angelico. Populus in terra deserta, ambulans in via & inaquosa, mensa cœlesti sibi in deserto parata vsus est. Et portatus est super alas aquillarum, ductu, hortatu, & subsidio duorum illorum magnorum virorum Moyse & Aaron. Vt est fragilis humanitas nostra, sic indiget in laboribus sustentari. Ita Ruth antequam cõpleret opus de hordeo, quod collegerat, facit sibi polentam, & saturata est. **Quin & Paulus** Apostolus primo raptus est in Paradisum, & tum dixit de illo Christus. *Ego ostendam ei, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.* Et Apostoli Christum viderunt in claritate, illius dulcedinem prægustantes, priusquam in medio luporum mitterentur tanquam Agni. Et fidelium atque electorum omnium multitudo æque ad cœnam magnam conuocatur, atque ad laborandum in vinea. Et in sudore ipso vescimur pane nostro; & qui laborat manducat; & tollentes iugum Domini super se, inueniunt requiem animabus suis. Alioqui desideremus in via. Manifesta est vox illa **ps. 118. 111.** *psallentis, & concinentis: Hereditate acquisisti testimonia tua: quia exultatio cor-*

dis mei sunt. Hereditate acquirere, est perpetuo possidere. Hoc quare? quia exultatio cordis mei sunt: exultatio ista est in custodiendis illis retributio multa; propter quam retributionem cor suum inclinad custodiendas ipsas. **Dicitur** iustificationes. Concinit & Sapiens dicens: *Timor Domini, scientia religiositas. Religiositas custodiet te: iustificabit cor: iucunditatem, atque gaudium dabit.* Non nuda scientia est religiositas scientiæ, sed timor Dei, sed pietas, sed cultura Dei, de qua infra Sapiens idem: *Execratio peccatori cultura Dei.* Vbi etiam ante dixerat: *In thesauris Sapientia intellexit Deus. Et scientia religiositas, execratio autem peccatoribus sapientia.* Ista ergo religiositas, & cultura Dei custodit cor, ut non recedat retro; iustificat, ut iustificetur adhuc, continue proficiens. *Quid ita?* quia iucunditatem dabit & gladium, mentem exhilarat, vires reficit, sensum emollit, animum nutrit, carnem frenat, spiritum accendit; & quo plus comedit, eo plus esurit, & quo plus bibit, eo plus sitit; ut quod summis labiis prægustauit, eo toris vintibus satiatur. Ecce quomodo Christus vltimus in arca exiit de Iordane, nos primi. Propterea quod tota die portauit pondus diei & ætus. Nos vero vix hora vna laboramus, in reliquo otiosi, vacantes, & ad auram ambulantes in meridie.

Et certe si crucem nostram tollentes illum habemus sequi; si in via ipse substituerit aliquando, quomodo qui non ambulat, nos sequemur? Non de tempore questio nostra est. Sequela nostra locum non spectat, aut tempus. Sequeris, si imitaris. Quod imitari vis, id tibi sub oculis statuis, id consideras ut exemplum; dum exemplum est, opus illud in sua consideratione exerceatur. Quem imitandum tibi proponis, operantem attendis. Tibi ergo semper operatur, non quiescit; donec tu completo opere tuo denique requiescas. Incipit quies a te. Vltimus ergo ipse accendit de Iordane, quia factus est forma virtutis laboris atque patientiæ. O ratio potentissima ad imitandum inuitans, incitans, vigers!

Sed quo vadit, sciamus necesse est, si sequi habemus. Magnalæus, quæ tribuit Scri-
ptura punitur.

prura Abraham patri nostro, & quam con-
 sideravit Apostolus dicens; *Fide qui voca-
 tur Abraham, obediuit in locum exire, quem
 accepturus erat in hereditatem; & exiit,
 nesciens quo iret.* Sic enim dixit illi Deus:
 Exi de terra tua, & veni in terram, quam
 monstrabo tibi. Vides nondum monstratū
 illi locum, quod iturus esset. Magna res,
 nimirum terram, quam possidet, derelin-
 quere, & illam nescire tamen, quæ repro-
 mittitur. Sic pbata fides est maximi istius
 amici Dei. Sat illi fuit quod dixerit illi
 Deus: *Veni.* Non ait: *Vade in terram;* Sed:
Veni in terram, quam monstrabo tibi. Ve-
 ni, sequere me, veni mecum. Nam & ego
 vado, & cum veneris vbi sum ego, ibi o-
 stendam tibi, quod nunc polliceor. Dicens
 ergo: *Veni:* illum inuitavit, vt sequeretur
 se. Testatur hoc Propheta dicens: *Quis
 suscitauit ab Oriente iustum, vocauit eum,
 vt sequeretur se?* satis hoc fuit sancto viro.
 Maxima ratio illi fuit Dominum sequi, eo
 ire, quod iret Deus, vbi Deum inueniret.
 Non moras traxit Abraham, promptē se-
 quutus est. Propterea Dominus ipse auem
 illum nominauit, vt qui nō iret modō post
 Dominum, sed volaret magis *Vocans* (in-
 quit) *ab Oriente auem, & de terra longin-
 qua virum voluntatis mee*
 8. At nos quasi infirmi fuerimus in hac
 parte, ad certum vocamur locum. *Si quis
 mihi ministrat, me sequatur, vt vbi sū ego,
 illie & minister meus erit.* Propterea enim
 Resurrexit, vt videntes claritatem eius,
 sciamus, quō nos ducit, quō vocat, quō
 nos antecedit. *Præcur sor enim pro nobis in-
 troiuit in ipsum cælum* Fuit autē Abraham,
 simus ministri nos pedissequi per terram
 illius sequentes vestigia: non nos pigeat à
 magno viro superari: est enim pater fidei
 nostræ. In illo nos sumus benedicti. *Si Fi-
 lij eius fuerimus vrimus,* vt docet Aposto-
 lus, *Fily Dei* Veruntamen hoc dicamus
 ad gloriam nostram. De terra, cognatio-
 ne, & domo Patris sui vocauit Deus Abra-
 ham. Expressit quid relinqueret, sed ma-
 la nō proposuit in itinere sufferenda: quin
 potius cognatio illius comitata est secum.
 Sic enim scriptum est: *Tulit itaque Thare
 Abram filium suum, & Loth filium Aran.*

filium filij sui, & Sarai nurum suum vo-
 re Abram filij sui, & eduxit eos de Vr Chal-
 daorum, vt irent in terra Chanaan, vone-
 rung; vsq; Haran, & habitauerunt ibi. Nō
 se valuit expedire sanctus vir, patre secum
 ambulante, cui vt obediens appareat, di-
 cit Scriptura, quōd Thare ipse tulit Abram
 filium suum, educens de Vr Chaldaeorum:
 & propterea in Haran moratus est vsque
 ad annos septuaginta quinque ætatis suæ.
 Nos verò quando vocamur, Crucem iu-
 bemur tollere, nedum relinquere patrem 24.
 & matrem, veram & odisse eos, adhuc
 autem, & animam ipsam nostram, &
 carnem crucifigere, illumque imitari, qui
 traditus est; illulus, flagellatus, & de-
 mum crucifixus; vt sic daret animam su-
 am redemptionem pro multis. Quis tam
 asperum iter aggrediatur, vias adeo du-
 ras & prauas semitas, nesciens quo vadat:
 Magna causa, quia gloria magna est se-
 qui Dominum, sed & ipse prænuatians
 Passiones suas, subiecit & posteriores glo-
 rias. *Eccē ascendimus Ierosolymam & filius
 hominis tradetur, flagellabitur, & cru-
 getur, & die tertia resurget* Proposito
 enim sibi gaudio sustinuit Crucem. Lo-
 cum istum vult nos scire. In ipsa vocatio-
 ne nobis illum demonstrat. Non dicit:
Veni in terram, quam monstrabo tibi, sed
 ait: *Si quis mihi ministraverit, honorificabit
 eum Pater meus, qui est in cælo. Qui odit
 animam suam in hoc mundo, in vitam æter-
 nam custodit eam.*

Propterea ad hoc propositum elegit A-
 postolus, vt testes essent Resurrectionis
 eius. Sic enim Petrus ad fratres: *Oportet ex
 his viris, qui nobiscum sunt congregati in
 omni tempore, quo intrauit, & exiit inter
 nos Dominus Iesus, incipiens à baptisate
 Ioannis, vsque in diem, qua assumptus est à
 nobis, testem Resurrectionis eius nobiscū fieri
 vnum existū.* Vult vnum eligi, qui cum
 Christo fuerit, dum cum hominibus con-
 uersatus est, prædicans Euangelium, vt
 nouerit, quæ fecit Dominus, quæ dixit,
 & docuit. Sed hoc vnum tamen explicat,
 quōd sit testis Resurrectionis. Cætera
 viderit omnia, audieritq; in hunc finem,
 vt idoneus testis sit Resurrectionis eius,
 Hoc

Hoc vnum Petrus in prima concione sua post acceptum Spiritum Sanctum maxime contendit, quod Christus resurrexit.

Act. 2. 23. Hunc definito consilio, & prescientia Dei traditum; per manus iniquorum affligentes

24. interemisti, quem Deus suscitauit, solutis

25. inferni doloribus, iuxta quod impossibile erat

55. teneri illum ab eo Quod probat euidenter

per Dauidem, qui in Psalmis de illius Resurrectione locutus est. Et subdit denique:

Act. 10. 41. Hunc Iesum resuscitauit Deus, cuius nos omnes testes sumus. Et hos testes à Deo

prædestinatos asserit, vt certa esset atque indubitata Domini Iesu Resurrectio. Ardua est via, quâ ambulare iubemur; asperæ calles, quos transire nos oportet, nõ veluti per aëra quasi aues, quemadmodum Abraham volaturus sumus, sed per spinas & tribulos, per aspera & praua, per arctam viam, per duras semitas progredi necesse est, Christum sequentes crucifixum. Erat igitur demonstranda terra, ad quam pergitur; erat manifestanda merces tantorum laborum atque Passionum: erat aperienda porta, per quam intramus: erat scindendum velum, vt introspicere possemus, vbi Deus sedet super Cherubim gloria: erat ipsa gloria, quam expectamus, nobis patefacienda.

9. Ecce iam apertum est Cælum, iam Paradisum ingressus est latro, iam de lacu, in

Zach. 9. 11. quo non erat aqua vineti: educti sunt patres nostri. Et resurgens Christus ex mortuis, mortem iam cœpit morti tradere,

& notas fecit nobis vias vitæ, adimplens

Psal. 15. 11. latitiam nos cum vultu suo. O ratio bene viuendi. O causa perseuerandi. O impulsus perficiendi. Hic fructus est perseuerantia, hæc patientiæ merces, hæc requies laborantium. Non quieuit Deus ab operibus, donec compleret omnia. Igitur

Gen. 2. 1. 2. perf. celi sunt celi & terra, & omnis ornatus eorum. Compleuitque Deus die septimo opus suum, quod fecerat. Et requieuit die septimo ab vniuerso opere, quod pararat.

Vide si à primo die, quo cœpit distinctè opus suum vsque ad complementum, requiem quæsiuit, si non singulis diebus impleuit opus suum. Completo opere, tunc & non antea requieuit, neque com-

pleuisse dicitur quando operabatur. Vnã sunt completio & requietio. Compleuit dum laboras, compleuit post laborem tunc quiescis, opere completo. Vultis inuenire requiem animabus vestris? Inquam Christi tollite super vos. Non prius quiescas, quam compleueris opus; alioquin non erit tibi requies, sed labor & dolor. Dum tempus est operandi, qui non laboras, non manducat; & qui non manducat ex his est, de quibus scriptum est; *Famem patientur sicut canes, & circuibunt ciuitatem.*

An quiescit, qui famefcit? An quiescit, qui patitur? An quiescit, qui in circuitu ambulat? Qui recta procedit, terminum inuenit via: lux: vbi circuitus, ibi nullus terminus: & ided motus continuus, requies nulla. *Semper oritur sol, & occidit, & ad locum suum reuertitur, ibique renascens gyrat per meridiem, & fluctuat ad Aequilonem Lustans vniuersa in circuitu pergit spiritus, & in circulos suos reuertitur.*

Etenim concentum celi quis dormire faciet? dormiat, vt requiescat, si potest, si id permittat sapientia, quæ dicit: *Gyrum celi circuiui sola.* Itã incessanter. *In circuitu impii ambulant, & nulla est requies.*

Et quò plus requiem quæsieris, plus laborabis. quia scriptum est: *Pone illos vt rotam, & sicut stipulam ante faciem venti.*

In spiritu vehementi conterit naues Tharsis. Et stipula requiescet ante faciem venti? & leuis palea stabit, vbi commota sunt vniuersa? & fluida mens hominis ibi requiescet, vbi ibant aquæ & reuertebantur? Cur dixit ille: *Diuitia si affluant, nullo cor apponere? quia, si vbi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum.* Affluentibus diuitiis atque fluentibus continuè, si cor apposueris, nulla erit illi requies, fluct, refluet, influet, confluet, & effluet. *Ergò dum tempus habemus, operemur:* quia tempus nunquam consistens, in successione consistit, & in perenni fluxu percurrit indefinenter. Hæc est rota, hic Iordanis, qui non est vquam reuersus retrorsum. Hoc tempus operandi, quia nunquam quiescendi. Vbi compleueris opus, vbi tempus desierit, vbi sabbatum superuenerit, tunc cessabis ab opere tunc requiesces.

10. Neque frustra Scriptura dicit: *Igitur egressus est populus de tabernaculis suis, ut transiret Iordanem. Iordanis autem ripas alvei sui tempore messis impleuerat.* Nam transmissio Iordane, ubi aduersa senferunt, facile retrò regredi uoluisent, quandoquidem & dux eorum Iosue vir magnus, ut uidit populum terga uertentem inimicis suis, Deum rogans dicebat: *Heu Domine Deus, quid uoluisti traducere populum istum Iordanem fluiuium, ut traderes nos in manus Amorrhæi, & perderes? Utinam, ut capimus, mansissemus trans Iordanem.* Si sic rogat dux, quid populus, si aduersa tetigissent? Voluit ergò aquarum abundantia & fluminis plenitudine Dominus populum coercere, nè illi ueniret in mentè cogitatio reuertendi. Facilis fuit transitus, siccante Domino Iordanis aquas; difficilima reuersio, quia cum ascendissent portantes arcam fœderis Domini, & siccam humum calcare cœpissent, reuersæ sunt aquæ in alueum suum. Auxilium Domini est ad transitum Iordanis in terram promissionis; non adiuuat retrocedentes, sed obstat magis. Cur putas dicebat populus ille perfidus: *Constituamus nobis ducem & reuertamur in Egyptum?* Vbi Dominus ductor eius fuit, nullum erat reuersionis consilium. Cogitantes in Egyptum reuerti, necesse habent sibi ducem constitutere. Non Deus, non Moyses, non Aaron, non Iosue dux erit, qui reducat. Iam qui reuerti cogitat & discernit, Deo renuntiauit, Christo renuntiauit, Euangelio renuntiauit, renuntiauit Veritati. Quis erit illius dux? Num Iudas, qui factus est dux eorum, qui comprehenderunt Iesum? sed suspensus crepuit medius. Num diabolus, sicut populus, qui sequebatur Deos alienos? sed si id feceritis, sicut vnus de Principibus cadetis, de quo auditis: *Videbam Satanam sicut fulgur de cœlo cadentem.* Num Core, cui Dathan & Abiron, & multi alij adhæserunt illi; sed disrupta est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suum deuorauit illos cum tabernaculis suis & ueruerit substantia eorum, descenderuntque uiui in infernum. *Quem o homines retrocedentes uobis ducem constituetis,*

ut in Egyptum reuertamini? Quis erit dux uester? an mundus, qui totus positus est in maligno? sed iam iudicatus est, iam damnatus. Excemus de illo magis, *ne cum hoc mundo damnemur.* Video, video ducem uestrum, concupiscentiam uestram. Hæc est dux uester, ambulatis post prauitatem cordis uestris, cuius nouissima ducunt ad mortem. Sequamur Deum nostrum. Dominus solus populus ad destinatum. *Dominus solus* (inquit Sapiens) *sustinentibus se in uia ueritatis & iustitia.*

SECUNDA PARS.

Q Vis nō videat resurgentem populum Christianum hodie, qui uiuentem Agnum, qui fuerat occisus, accepit in uisceribus suis, qui panem uiuum, qui de cœlo descendit, ut daret uitam mundo, deuotè recepit & manducauit; cum scriptum sit: *Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum.* Et: *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinē, habet uitam æternam, & ego resuscitabo eum in nouissimo die?* Hi profectò, quos Christus ui suæ carnis fideliter comedita resuscitabit in nouissima die, nō ultra morientur; habent enim uitam æternam; sicut & ipse Christus resurgens ex mortuis iam non moritur, mors ultra non dominabitur ei. Propterea ut tunc illius resurrectionis fructū aliquis consequatur, uitā ipsam æternam illi seruare necesse est; nam qui habet uitam æternam, cum solū Christus resuscitabit in nouissimo die. Quoniam impij non resurgent in iudicio, neque peccatores in concilio iustorū. Qui enim uitam æternam non habent, his resurrectione non erit ad uitam, quin magis sicut o- ues ponentur in inferno, ubi mors depascet eos. Non satis est ergò, si panem manduces uitæ, & Christum, qui uita nostra est, in te recipias; si illum euomas; si excidas à gratia; si non ultra Christus habitet in te; id quod euenit recedenti à mandatis Domini. Hic enim mortuus est, & nō habet uitā æternā in se manentē; cum scriptum sit: *Si auerterit se iustus à iustitia sua, & se*

erit

1. Ioh. 5. 9.
1. Ioh. 5. 9.
Deus. 2. 0.
Eccl. 3. 4. 2.
Iob. 6. 51.
54.
Tertius
punctus.
Rom. 6. 9.
Psal. 1. 5.
1. Mach. 7.
Psal. 48. 15.
Ezech. 18.
24.

erit iniquitatem secundum omnes abominaciones, quas operari solet impius, nunquid viuet? Omnes iustitiae eius, quas fecerat, non recordabuntur: in prauaricatione, qua prauaricatus est, & in peccato suo quod peccauit, in ipsis morietur. Sicut enim si impius ab impietate recedat, & faciat iustitiam, vita viuit. Si contra iustus sit iustitiam derelinquat, & se tradat iniquitati, in iniquitate, quam operatus est, in ipsa morietur, id est, propter iniquitatem suam mortem inuenit. Quæ via Domini ita est æqua, vt si quis illam calumniatur, nõ pretereat ipse rationem: quæ illam iustificet, obiciat, sed eandem etiam paucioribus verbis repetat. Et dixistis (inquit per Prophetam) Non est aqua via Domini. Audite

Ezech. 17. Non est aqua via Domini. Audite

25. ergo domus Israel: Nunquid via mea non est

26. aqua, & non magis vestra praua sunt? cum

enim auerterit se iustus à iustitia sua, & fe-

27. cia, quam operatus est, morietur. Et cū auer-

terit se impius ab impietate sua, quam ope-

ratu est, & fecerit iudicium, & iustitiã, ipse

animam suam uiuificabit. Vides Deũ eandem suam viam repetentem absque alia probatione, quod ita per se & euidenter æqua sit ac iusta, vt non aliud opus sit, quam illam præ oculis tenere, eamque attentissime considerare.

12. Quæ nimirum nobis hoc tempore obicienda est, fixoq; animo contemplanda, partem putamus iam nunc perfecisse, quando penitentes confugimus ad thronum gratiæ, vbi per sacerdotum sententias veniam consecuti sumus peccatorum nostrorum: vt vita viuente ad mensam Domini accederemus, ibi comedentes, quæ nobis appositæ sunt, nempe carnem Christi, quæ verè est cibus: vt vitam Christi resurgentis in nobis accipiamus, cum illo resurgentes. Sed summo studio cauendũ, ne in aliam incidamus partem, rursus vitam veterem repetentes, & ad vomitum nostrum denuo reuertentes, vt inter impios computemur, de quibus canit Psalmus: Non sic impij, non sic sed tanquam puluis, quem proicit ventus à facie terræ. Idèd non resurgent impij in iudicio, neq; peccatoress in concilio iustorum. Iustum assimilauit

Psal. 1.4.

ligno plantato secus lacus aquarum, suo tempore fructificanti, suum decorem conseruanti, ita vt neq; folium eius decidat; cui omnia succedant prospera. Impios verò pulueri comparat; pulueri (inquam) non in terra iacenti, sed quem proicit ventus à facie terræ. Puluis iste nec fructum edit, nec folis ornatur, nec prospectum quidquam operatur: id est, quæ ab ipso procedunt, nec commodum habeat, nec decorem, neque successum; sed impletur in sua substantia dispergiu. Vitam in se non habet, neq; eam cum deniq; recepturus est, quando generalis erit omnium resurrectio. Si enim impius in sua impietate mortuus est, num quando erit in ipsa impietate confirmatus, vita viuet? si hic, quando potest respicere & ad vitam reuertitur, mortuus est tamen in impietate sua, quid erit iam mortuus morte secunda, à qua resurgit nemo? Idèd non resurgent impij in iudicio. Coniungitur quidè anima corpori, quæ ratione omnes resurgemus: sed anima mortua in peccato (vobis non minus influet in corpus suum mortuæ, qua mortua est, quam vitam naturalem, qua viuit. Anima peccatrix à corpore separata viuit, quia immortalis creata est: mortua est alienata à vita Dei, & morti deuoranti subiecta in æternum. Contra: Corpus mortuum est quidem, quia exanime est, nec per se viuit; sed cruciantem mortem hæcenus non sentit. Hanc vt sentiat & pariat, sensum habeat necesse est & vitam: Hanc ab anima consequetur. Ergo mortem acerbiorẽ accipiet præcedente illa prima naturali; mortem accipiet, quæ cruciabit in æternum, vbi naturaliter moriens fuerit aliquando resursecturũ. Ergo mors ista secunda, acerbior & diuturnior mortuũ magis reddet, quam reddiderat prima illa mors. Si ergo propter vitam, quæ dabitur ad mortem, dicuntur etiã impij resurgere: non multo magis propter hanc mortem, cui subseruiet illa vita, verum est, quod non resurgent impij in iudicio. Adiecit propterea Psalmus: Neq; peccatoress in concilio, id est, in congregatione iustorum. Verè enim iusti, ad plenam omnĩq; expertem mortis vitã

sunt resurrecturi. Ideo ligno viuenti comparari, quod vt ad honorem mittat radices suas, plantarum est fecus decursus aquarum, id est iuxtaquam viuarum, quæ nunq̄ deficit, vt viuat in æternum : viuat verò fructuosum, decorū, beatum. At verò sicut puluis à vento dispersus, per se non vitra colligi potest, vt simul coniungatur, vt de eo sicco homo formetur, & in cuius faciem inspiratur spiraculum vitæ. Ità verè, sicut dictum est : *Non resurgent impij in iudicio*: sicut pulueri, proiecto à vento huc & illuc, repugnat naturaliter resurrectio. Sic felix resurrectio longissimè ab impijs est elongata. Quod si potens est manus Domini, etiam à quatuor ventis puluerē colligere, de quo vt de limo terræ hominē restituat, cum id fiat virtute Dei, irascentis contra impium, & ided restituat, vt torqueat in æternū, non rectè assimilatus est impius pulueri ineptissimo ad resurrectionem, quandò momentanea ista eius restitauratio erat ad ruinam æternam?

13. Peccantem hominem pœna illa ex Dei decreto secuta est. *Maledicta terra in opere tuo*: In laboribus comedes ex ea cunctis diebus vita tua: spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbã terræ. In sudore vultus tui vesceris pane, donec reuertaris in terram, de qua sumptus es, quia puluis es, & in puluerem reuertaris.

18. O puluis mortui hominis! puluis fuit origo illius prima, puluis illius consummatio, sed puluis multus aqua fuit ille primus: formauit enim Deus hominem de limo terræ. Puluis iste vltimus siccus est, quem proicit ventus à facie terræ, aptus ille ad vitam. Et ided factus est homo in animam viuentem. Vltimus iste ineptus omninò ad resurrectionem. Iniquitas fecit hoc, ergò non resurgent impij in iudicio. Hæc ita se habent, si Adam primum attendamus, qui à Deo factus in animam viuentē, sese ipse à Deo recedens id fecit, quod dicit Apostolus:

19. *Corpus mortuum est propter peccatum*. Ab anima viuente in corpus mortuum propter peccatum recidit, sed bonum habemus nuncium Euangelizantis Pauli.

14. Factus est primus homo Adam in animam viuentem, nouissimus Adam in spi-

ritum viuificantem. Ille primus in anima peccauit, & mortuus est. Num qui de limo terræ, re mortua, formauit, nempe de puluere, non poterit de puluere rursus ad vitam excitare? An nō scriptum est: *Mul-*

15. Sed nunquid sic homo factus est primus in animam viuentem, vt nō in eo verè esset etiam spiritus vitæ? Præditus nimirum fuit iustitia & sanctitate, quæ facit animam viuentem. Anima propriè, si se ossum illam accipias, vita magis est, quã viuens; vita (inquam) corporis, qua corpus viuens est. Quod enim viuut, non seipso, sed alio viuut, quod est vita eius. Ergò ani-

16. *ma vi-*

17. *ma vi-*

18. *ma vi-*

19. *ma vi-*

20. *ma vi-*

21. *ma vi-*

22. *ma vi-*

23. *ma vi-*

24. *ma vi-*

25. *ma vi-*

26. *ma vi-*

27. *ma vi-*

28. *ma vi-*

29. *ma vi-*

30. *ma vi-*

31. *ma vi-*

32. *ma vi-*

33. *ma vi-*

34. *ma vi-*

35. *ma vi-*

36. *ma vi-*

37. *ma vi-*

38. *ma vi-*

39. *ma vi-*

40. *ma vi-*

41. *ma vi-*

42. *ma vi-*

43. *ma vi-*

11. *ma vi-*

12. *ma vi-*

13. *ma vi-*

14. *ma vi-*

15. *ma vi-*

16. *ma vi-*

17. *ma vi-*

18. *ma vi-*

19. *ma vi-*

20. *ma vi-*

21. *ma vi-*

22. *ma vi-*

23. *ma vi-*

24. *ma vi-*

25. *ma vi-*

26. *ma vi-*

27. *ma vi-*

28. *ma vi-*

29. *ma vi-*

30. *ma vi-*

31. *ma vi-*

32. *ma vi-*

33. *ma vi-*

34. *ma vi-*

35. *ma vi-*

36. *ma vi-*

37. *ma vi-*

38. *ma vi-*

39. *ma vi-*

40. *ma vi-*

41. *ma vi-*

42. *ma vi-*

43. *ma vi-*

44. *ma vi-*

45. *ma vi-*

46. *ma vi-*

47. *ma vi-*

48. *ma vi-*

49. *ma vi-*

50. *ma vi-*

51. *ma vi-*

52. *ma vi-*

53. *ma vi-*

54. *ma vi-*

55. *ma vi-*

ma viuens, non seipsa uiuit. quia non sui, sed corporis vita est. sed alio, quod est vita eius; quod aliud maius illa est: sicut ipsa corpore suo maior est, quod uiuificat. Nihil autem præter Deū maius est illa: Deus ergo solus vita est animæ, qua est anima uiuēs. Viuebant ergo duo simul & Corpus Animæ, & Anima Deo; quin magis totus homo præditus erat vita Dei. An ergo, qui ex puluere mortis excitare potest id, quod ex puluere formatum est, mortuam animam non poterit ad vitam reuocare? Nō potest ipsa per se, quia non sibi vita est, sed a Deo factus est homo in animam uiuentem. Potest igitur a solo Deo denuo suscitari in Animam uiuentem. Quis hoc operatus est? qui venit in spiritum uiuificantem, nō uiuentem solum, sed uiuificantem. Iste est, quo excitante, iusti euigilabunt in vitam æternam. Sic excitabuntur, ut non videant modo, sed ut uiuant; & sic semper, ut vita fruantur æterna. En uiuentes isti.

Isa. 26. 19. Viuent mortui tui, interfecti mei resurgent. Expergiscimini, & laudate qui habitatis in puluere: quia ros lucis, ros tuus, & terram gigantum detrahes in ruinam. Audis dormientes in puluere excitari, ut expergiscantur? sed cur interfectos vocat? an non interfecti, quos occidit ille, qui fuit homicida à principio: cuius inuidia mors introiuit in orbem terrarum? Audis excitantem? expergiscimini. Quis mortuos vocat, nisi qui uiuentes potest facere? tu dormientē nō excitabis, nisi quē possis reddere uigilantem. Lazarum non uocauit, nisi qui erat & vita & resurrectio. Iste est, qui clamat: *Expergiscimini*: quia in iussu Dei resurgent mortui, & uocem Filij Dei, qui audierint, uiuent. Omnes quidem, qui in monumentis sunt, extremo tempore audient uocem Filij Dei; & audientes uiuent; & procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem uitæ; qui uero mala egerunt, in resurrectionem iudicij. Ergo & nunc, qui audiunt uocem Filij Dei, de puluere mortis excutiuntur, & euigilant. Hæc est uox Filij Dei: *Expergiscimini, & laudate, qui habitatis in puluere.*

Etiā nunc habitatur in puluere, si per puluerem mortis designatur pœna, cur

non & culpa? An non & mors animæ, eaq. in primis intentata est, quando dixit Deus: *Quocunque die comederis, morte morieris.* Cur ergo de morte solam corporis dixit: *Puluis es, & in puluerem reuerteris?* Non poterat (amabo uos) dicere: *Puluis fuisti, quia de terra sumptus es, in quam tua iniquitas te rursus reducet?* dixit: *Puluis es, ut, nedum originem suam reuocaret, ad mentem: sed tantum statum illi obiceret, in quem ceciderat.* Puluis es (inquit) mortuus es, non minus puluis es, nunc in morte ista peccati, quam in morte corporis sis futurus. Puluis es, quem profertur uentus à facie terræ: *Quare de terra uelleris, de mundo eiiceres, tanquam puluis proiiceris à facie terræ? Quia peccasti, quia morte mortuus es.* Anima mortua, quod plus corpori coniungitur, eod plus facit mortuum: peior est mors eius, quam uita: plus potest sua morte corpus occidere, quam sua naturali uita uiuificare. Puluis, puluis itaque nunc es, in puluere habitas, quia habitas in regione umbræ mortis. Ergo expergiscimini qui habitatis in puluere. Audite, & uiuite. Hic est ros lucis, uerbum ueritatis, doctrina pietatis. *Conuertite uos, ut pluuia doctrina mea, fluat ut in eloquium, quasi imber super herbam, & quasi stilla super gramina.* Sic dixit Moyses. Sic dicit Christus Propheta similis illi: *Herba dormiens ad pluuiam reuirescunt, ac ueluti resurgunt.* Puluis, ex quo factus est homo, limus erat, aqua infusus puluis. En ros pulueri committus, uindè iterum formatur. Verbum infusum animæ nostræ, potens est illam saluare, dixit Sanctus Iacobus: *Mortui audite uocem Filij Dei, suscipite uocem lucis, suscipite gustam uocis antelucani.* Sa. Rom. 11. 14. *Mortui dormitis: iam hora est de somno surgere.* Etiam Dominus surgens mane apparuit primò Magdalene, de qua eiecerat septem daemona. *Surgite, resurgite, expergiscimini. Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus:* quia ros lucis, ros eius. Resurgit Christus mane diluculo, & apparet his, qui nolunt locum dare diabolo. Illi resurgit, qui dicit: *Mane astabo tibi, & uidebo, quoniam non Deus uolens iniquitatem tu es.*

17 Quamobrem verò loquens Iſaias de re-
 ſurrectione adiecit : *Et terram gigantum*
 19 *detrahes in ruinam?* quanam eſt terra gi-
 20 *gantium?* Pulvis terræ ſunt hi, quos extol-
 21 *lit ventus, vt deiciat & deſtruat:* hi non re-
 ſurgent in iudicio, ſed in ruinam detra-
 hentur. De Chriſto Simeon prophetauit:
 22 *Eccè poſtus eſt hic in ruinans, & in reſurre-*
 23 *ctionem multorum.* Euigilabunt omnes,
 ſed alii in vitam æternam, alii in oppro-
 brium, in ignominiam, in confuſionem;
 hoc eſt, in ruinam: reſurgent, vt cadant,
 deiciantur dum eleuabuntur, ruent in a-
 byſſum, deſcendent in infernum viuentes.
 24 Quid putas antè dixerat Propheta? *Mo-*
 25 *rientes non viuant, gigantes non reſurgant,*
 26 *propterea viſitasti, & contriuiſti eos, & per-*
 27 *didisti omnem memoriam eorum.* Superbi
 iniquè agentes, longè ſunt à reſurrectione
 iuſtorum; ſic conterentur & in puluerem
 redigentur, vt neq; eorum viuat aut ſuper-
 ſit memoria; proſus delebuntur; hoc eſt,
 detrahi in ruinam, in profundum laci. Ple-
 na mors per hæc intelligitur, qui nunc ob-
 turant aures ſuas, ne audiant legem & vo-
 cem Filii Dei. Hoc quidem illis euenit et-
 iam in præſenti, vt conterantur, & ſiant
 tanquam puluis; cuius ne memoria quidè
 ſuper eſt. Sed id maximè tunc erit, quando
 detraherentur in ruinam æternam, quò plus
 gloriauerint ſe proceræ ſtatura, quò ad-
 mentem ſublimes, vt gigantes, eò magis
 erunt in opprobrio, vt videant ſemper.
 Modò etiam eſt, qui ſtultus apparuit, poſt-
 quam eleuatus eſt in ſublime. Id tunc erit
 30 maximè, quando & qui ſimilis eſſe voluit
 31 Altiffimo, in profundum laci detrahetur.
 Gigantes non reſurgant.
 18 Ros, imber, aqua puluerem prohibet,
 nè de terra eleuetur, & à vento proiciatur:
 oculi ſublimes humiliantur, cor noſtrum
 contineat ſe, nè in diuerſa diſpergatur.
 Chriſto non ſatis fuit, pulueri huic noſtro
 aquam ſuam benedictam immiſcere, ſan-
 guinè adiecit. Morte ſua congregauit nos,
 nedum diſpergi non permittit, ſed vnà nos
 colligit. Vatrium illud auditiſt ſingula-
 32 *re: Ieſus moriturus erat non tantum pro ge-*
 33 *te, ſed vt filios Dei, qui erant diſperſi, congre-*
 34 *garet in vnum.* Effuſus eſt ipſe ſicut aqua,

vt congregarentur aquæ in locum vnum,
 vt nos, qui effuſi eramus, diſſecti, diſſuncti,
 diſperſi, in vnum colligeremur. Sed quid
 timor fecit diſcipulorum Chriſti? Prædi-
 xit ipſe: *Veni hora, vt diſpergamini vnus-*
 35 *quisque in propria, & me ſolum relinquat.*
 Si ſic timor, quid amor? quid ſollicitudo
 rerum terrenarum? à voluptatibus vita-
 cutes quid? voluntatis volantis volubili-
 tas quid? ſpiritus vbi vult ſpirat. Ventus
 iſte eſt, qui puluerem proicit atq; diſper-
 git; vt diſpergatur vnusquisque in propria;
 vt omnes quærant quæ ſua ſunt. Qui cum
 Chriſto non colligit, ſpargit. Sua quæ-
 re, eſt diſpergi; amor ſui ventus eſt, qui vbi à
 Deo ſcunctus eſt, vbi legem eius poſtha-
 bet, quæ directam viam oſtendit, per de-
 uia quæque diſpergitur, quæ omnia cum
 inania ſint, non implentia, non obſeruan-
 tia, quæ promittunt, huc illucq; impellunt
 animum, vt nulla ſit quies, vt ambulet per
 loca inaquoſa, vbi ſiccus eſt puluis, quem
 proicit ventus, & requiem non inueniat,
 dicens ſemper: *Reuertar in locum, vnde*
 36 *exiui.* Iam hoc, quod ardentè expecti, non
 ſtat promiſſis; repetam quæ dimiſi; ſed ſi
 neque repetita placebunt, ad alia me con-
 uertam: quæ nimirum, propterea quodd i-
 nania ſunt, ſe quærentem illudunt, vt nul-
 lum fructum capiat ex eis: qui quoniam
 citò & inconſultè credit, credit (inquam)
 mendaciis, leuis eſt corde, tanquam pul-
 uis; vt diſpergatur, ſemper proiciatur, &
 euaneſcat. O puluis, qui obnubilat mun-
 dum vniuerſum. An iſta mentis diſperſio
 mors non eſt? ſi ibi mors, vbi diſtinctio eſt
 animæ à corpore, quid vbi diuifa eſt anima
 à ſeipſa? *Diuiſum eſt cor eorum, nunc in-*
 37 *ſeribunt:* ſcribit Propheta: Vbi ex vno ho-
 mine duæ iſtæ partes diuiduntur, corpus,
 & anima, mors eſt corporis. Et non erit a-
 nima mortua, vbi infinita diſpergitur,
 vbi puluis facta eſt, non collectus, ſed pro-
 iectus: ô mors! ô homo verè conuerſus in
 puluerem mortis: reuertere, reuertere ad
 Dominum Deum tuum. Ipſe eſt enim vita
 tua, & longitudo dierum tuorum. Veni ad
 Chriſtum, qui factus eſt in ſpiritum viuifi-
 cantem; qui eſt reſurrectio & vita.
 Iſta ergò eſt reſurrectio noſtra, vt in

Y y y 2 vnum

Ioan. 16. 32
 Ioan. 3. 8.
 Luc. 11. 23.
 Luc. 11. 14.
 Oſea 10. 2.
 Deut. 30. 20
 1. Cor. 15.
 Ioan. 11. 25.
 19

vnum colligamur, & collecti à Spiritu Christi viuificemur: Spiritus mundi ventus est, proiciens, disiungens, dispergens, vt homo non sibi ipsi adit, cum seiplo cōiunctus non sit; sed sit à semetipso nimium elongatus. Qui fame peribat, qui, teste Patre suo, mortuus erat adolescentior filius, ad se reuersus, de reuersione ad Patrē capit cogitare. Tu te tibi prius vnitas, vt vnus cum Deo spiritus efficiaris. *Intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum:* in te collectus, Deo coniungere.

Luc. 15. 17. Audite confitentem: *Vnam petii à Domino, hanc requiram, vt inhabitem in domo Domini. Vt videam voluptatem Domini, & visitem templum eius.* Vnam rem, vnum quod est necessarium, id vnum, quod segregat me à multitudine vanitatis, & operantium iniquitatem. Vnum istud petii, quod est non proici à facie terræ, sed habitare in domo Domini. Quod est abscondi à creaturis. *Quoniam abscondit me in tabernaculo suo. In die malorum abscondit me in abscondito tabernaculi sui. In petra exaltauit me.* Quid est exaltare, nisi suscitare? eleuare in petra, in re solida, vnita, forti? Ergo hæc est resurrectio nostra, separari à plurimis, in quibus est turbatio; & vni Deo coniungi, vbi est vita & pax. *Quam magna*

Psal. 30. 20. multitudo dulcedinis tue, Domine, quam abscondisti iumentibus te. Abscondes eos in abscondito faciei tue, à conturbatione hominum: proteges eos in tabernaculo tuo à contradictione linguarum. Vides turbari homines erga plurima? Vides plurima ipsa sibi contradicere, sicut emptores faciunt, quorum dicit quilibet: Quod ego profero, alia omnia antecellit. Venies ad me, & bene tibi erit, melior est acquisitio mea; omnia, quæ desiderantur ab aliis, his non valent comparari. Sic creatura omnes, humana concupiscentiæ, deceptæ illecebra, contradictione linguarum grauant corda hominum vanitate, & mendacio; & sic conturbata sunt omnia, inquieta, tribulationem, & dolorem inferentia. Viuitur ergo solum in abscondito, vbi facies est Domini, abstrahens à conturbatione hominum. Propterea soli Mariæ, dum ab aliis segregata est, apparuit Christus vita no-

stra, qui viuus viuam fecit & latam: vt iam non fieret, sed gauderet; & gauderet in Domino, & exultaret in Iesu salutari suo. Mariæ à viuente visitata, confortata, & confirmata, ceteras mulieres ita confortauit, vt dignæ fierent, quibus Iesus occurreret, dicens: *Aueti.* Et accederent ipsæ, & tenerent pedes eius. Pedes ergo & nos Resurgentis teneamus: sic enim ascendens ad Patrem suum & Patrem nostrum, trahet nos post se, & vna cum illo resurgentes, secum quoque ad Patrem ascendamus. Quod nobis ipse concedat. Amen.

CONCIO SECVNDA.

ARGVMENTVM.

De victoria Christi contra diabolum, de qua nobis latandum est. Tangitur malitia diaboli, qui comparatur cum Rege Hai, in morte sua. Propter triumphantem Christi gloriam, & propter mundi salutem latandum in hac die. Gloria Christi nos damnat, si ipsius vias, & præcepta non sequimur.

RECTE quæ foris stat, ploratur, quæ introspicit, videt Angelos. Nam quæ exterius sunt, affligunt; lætificat interiora. Abscondita erat in Deo vita Christi, dum esset ipse in manibus impiorum; sicut & nostra, dum laboramus, abscondita est cum Christo in Deo. Quæ ergo foris stant, ea solum, quæ parent aspicientes, ab oculis suis lachrymas non valent abstergere, nec illorum potest cessare vox à ploratu. Tristes erant Apostoli de nece sui Domini, qui mortem suam prædicens, dixerat illis: *Plorabitis & stebitis vos, mundus autem gaudet, vos vero contristabimini.* Id probauit euentus. Nam in cena audientes, quod vnus ex illis eum traditurus esset, contristati sunt valde, & in hortu erant oculi eorum grauari præ tristitia. Ergo

Ergo in tota Passione Domini tristitia fuit
 illis magna, & continuus dolor cordibus
 illorum. Propterea & de Maria dicitur,
 quod viso Iesu rediituo, vadens nuntiavit
 his, qui cum eo fuerant lugentibus & flen-
 tibus. Hoc totum, quia foris stabant, ex-
 teriora duntaxat considerantes. Dauid ve-
 ro, qui petit in habitare in domo Domini,
 ut videat voluntatem Domini, docet inter-
 riora, quae latebant, ubi apparuerint, exul-
 tatione replere. *Amplius me inquit leti-
 tia cum vultu tuo.* Et Paulus: *Cum appa-
 ruerit Christus vita vestra, tunc & vos ap-
 parebitis cum ipso in gloria.* Et Dominus im-
 ple discipulis contristatis: *Iterum videbo
 vos, & gaudebit cor vestrum: & gaudium ve-
 strum nemo tollet à vobis.* Gaudium ergo
 nostrum impletum ut sit, introeamus usque
 ad interiora velaminis, reuelata facie glo-
 riam Domini specularantes. Propterea enim
 scissum est velum à summo usque deorsum.
 Propterea Mariae exterius tangeret, ta-
 ctu scereto vere latificante donata est, au-
 diens: *Vade ad fratres meos, ut dic eis: Ascen-
 do ad Patrem meum & Patrem vestrum,
 Deum meum & Deum vestrum.*
 Puto, quod permiserit Deus molestiam
 illam populo, confusionem atque tristitiam,
 quam passus est, terga vertens hostibus suis
 habitatoribus urbis Hai, ut amplior esset
 eorum letitia, quae victoriam, quam de il-
 lis mox habuerunt, subsecuta est. Vide cō-
 tristatos atque cōternitos: *Perimuit cor
 populi, & instar aquae liquefactum est. Iosue
 vero scidit vestimenta sua, & pronus cecidit
 in terram coram arca Domini, usque ad
 vesperam tam ipsi, quam omnes senes Israel,
 miseruntque puluerem super capita sua: Sed
 relata victoria timor omnis abcessit, quin
 & ante bellum expiato exercitu à scelere
 anathematis, dixit Dominus ad Iosue: *Ne
 timeas, neque formides. Tolle tecum omnem
 multitudinem pugnatorum, & consurgens
 ascende in oppidum Hai. Ecce tradidi in ma-
 nu tua regem eius, & populum, urbemque
 & terram. Primo congressu, tria millia tā-
 tummodo miserat pugnatorum, qui qui-
 dem non propter paucitatem suam, sed
 propter iniquitatem & auaritiam Achan,
 cesserunt hostibus, & ceciderunt ex eis**

triginta sex. Sed in secundo aggressu to-
 tum applicuit exercitum, ut appareat in-
 tentio Domini, quod in fuga vult esse pau-
 cos, vniuersos autem in victoria. Velle leti-
 tiam victoriae nostrae sic esse comunem,
 ut nemo nostrum exors sit letitia, sed
 gaudeamus & exultemus. Et quo gaudium
 istud maius sit & delectantis, à Passione
 nos reuocat ad Resurrectionem, à lachry-
 mis ad exultationem. Primus, qui legitur
 in Scriptura suspensus in patibulo, est Rex
 Hai, quem reliquis omnibus interfectis,
 apprehenderunt viuentem & obtulerunt
 Iosue, quem suspensit in patibulo usque
 ad vesperam & Solis occalum. Praecipit-
 que Iosue, & deposuerunt cadaver eius de
 cruce, proiecitque in ipso introitu ciuitatis,
 congesto super eum magno aëreo la-
 pidum. Et ratio est, quia ille primus trans-
 misit Iordane direxit acie contra popu-
 lum. De Rege, & populo Iericho nihil
 modilegitur, nam ubi pugnarum non est,
 sed cadentibus muris Iericho, populus qui
 totam circuibat ciuitatem in illam ingres-
 sus, omnes interemit. At Rex Hai egressus
 de ciuitate cum exercitu, direxit acie contra
 Iosue. Hic est hostis & aduersarius no-
 ster diabolus, quem Dominus noster su-
 perauit, affigens illum cruci, dum de illo
 in Cruce triumphauit. Haec vna ratio gau-
 dendi. Vnde & extincto Pharaone cum om-
 ni eius exercitu in mari ruero, cecinit
 populus: *Cantemus Domino glorioso. Equi,
 & ascensorem proiecit in mare.* Haud secus
 acto in crucem Aman, de quo dixerat He-
 ster: *Hostis & inimicus noster pessimus, iste
 est Aman.* Iudaeis noua lux oriri visa est,
 gaudium, honor, & tripudium. Et apud o-
 mnes populus, vrbes atque prouincias mi-
 ra exultatio, epulae atque conuiuia, & fe-
 stus dies, intantum ut plures alterius gen-
 tis & sectae, eorum religioni & caeremoniis
 iungeretur. Hic fructus Crucis, quod per
 eam calcamus leonem & draconem; ut
 qui in ligno vincebat, in ligno quoque
 vinceretur. O quale gaudium esset nobis,
 si hoc tantum beneficium clare dispiceremus.
 Ut sciret populus gratiam Dei, qui
 illi subiciebat omnes Reges terra promissa,
 etiam post longissimum iter, per loca
 Yyyy 3 deserta,

Hes. 4. 1.

deserta sicut illos fugere ab hostibus sinit. Ita permittit populum suum omnem, qui erat in Regno Assuero, publicato vbique edicto exterminii eorum, neci fuisse delinatum. Vnde ait Scriptura: *Mardocheus scindit vestimenta sua, & indutus est sacco, spargens cinerem capiti. Et in platea media civitatis voce magna clamabat, ostendens amaritudinem animi sui. In omnibus quoque provinciis, oppidis ac locis, ad quæ crudele Regis dogma pervenerat, plangens ingens erat, ieiunium ululatus, & fletus, sacco & cinere multis prostrato ventibus. Latet nos in miseria nostra, invidia diaboli, causa vera plorandi. Maria cognoscens, quid perdiderat in morte Iesu, plorans plorabat, & lachrymæ eius in maxillis eius. Vnde læta, quem quærebat, inuenit. Propterea non lætamur nos eiectione diabolo, non gaudemus liberari tantis malis, & de tantis erepti periculis. Qui malum non cognoscit, de illius absentia non gaudet, propterea quod neque de illius presentia dolet. Dolor, si cesset causa sua, gaudium adducit. Plorans Maria de Christi absentia, videns iam illum gaudio repleta est.*

37 Ecce ergo, cur de victoria contra diabolum non lætamur, quia nec illius malitiam novimus, nec quæ mala in nos inuexit, ea neque perpendimus neque consideramus. Vis malitiam discernere? Cogita, quod totum suum studium est in bonis persequendis, in hominibus interficiendis, in Christo insidiando, in resistendo Deo. Vt semel à Deo recessit, nunquam cessat se illius consiliis opponere; & quibus in rebus potest, in his omnibus illum offendere. Vnum de quatuor difficilibus, quæ Sapiens discutit, est via colubri super petram. Ratio difficultatis, quia nescitur via, qua incedant quatuor illa, quandoquidem nulla illis statuta est via, & quocumque voluerint, libere progrediuntur. Ita enim Sapiens loquitur: *Tria sunt difficilia mihi, quartum penitus ignoro. Viam aquila in caelo; viam colubri super petram, viam navis in medio mari, & viam viri in adolescentia.* Coluber in petra, & quo vult vadit, & signum sui iuneris nullum relinquit. Si cognouisset Eua, quo tendebat serpens, ve-

Gen 3. 4.

giti ligni esum persuadens, persuasa non fuisset ab eo. Verum iam non factum est perpicuum atque planissimum, quo pergit hostis iste noster pessimus; etiam super petram ausus est serpere, Christum Dominum nostrum aggredi non timuit. Auctor ipse illius necis fuit. Ipse in Iudam introiit, & Iudæi cum gentibus conuenerunt aduersus Dominum Christum, quia hora illa fuit potestas tenebrarum. Omnis illorum persecutio conatus fuit diaboli. Nam semen illi fuerunt serpentis, cuius caput ut contereretur, accessit ad calcaneum insidians, à quo conculcatus est atque contritus. En quanta malitia diaboli, qui ausus est mittere manus suas in Christum Dominum. Scimus, quod vbi filius mulieris, quem deuorare cogitabat, ad thronum Dei raptus est, abiit facere prælium cum reliquis de femine eiusdem mulieris, qui custodiunt mandata Dei, & habent testimonium Iesu Christi. Etiam proiectus de caelo, etiam superatus à Christo, etiam à muliere contritus, non cessat furor suo actus, contra seruos Dei totis pugnare viribus. Quis ergo non lætetur, videns frustratam illius rabiem; videns ademptam illi potestatem; videns illum eiectionem foras, spoliis spoliatum & armis, in quibus confidebat: Vbi resurrectio est, ibi gaudium de superato hoste, de proiecto dracone, de principe huius mundi eiectione foras, de triumphatis potestatibus acris huius.

Latet anguis in herba; at vero in petra latere non potest. In Christo deleta est eius malitia. Petra autem erat Christus: qui etiam positus est in monumento, quod erat exitum de petra. Si petra fuisset Heua, locum diabolo non dedisset, perforare non valet petram, ut in illam, immisso prius capite, totus ingrediatur. Propterea ad nihilum valuit aduersus Christum, non habuit vbi caput suum immitteret; inaccessit super petram, non stetit in petra, totus extra illam. Simus & nos petra, in vobis nolite locum dare diabolus. Tentet quantumlibet exterius, clausum sit cubiculum interius. Ad suam voluntatem egrediatur diabolus ante pedes Christi, id non nisi contorto capite dabitur illi. Quid timemus ergo?

Pro. 30. 19.

test, in his omnibus illum offendere. Vnum de quatuor difficilibus, quæ Sapiens discutit, est via colubri super petram. Ratio difficultatis, quia nescitur via, qua incedant quatuor illa, quandoquidem nulla illis statuta est via, & quocumque voluerint, libere progrediuntur. Ita enim Sapiens loquitur: *Tria sunt difficilia mihi, quartum penitus ignoro. Viam aquila in caelo; viam colubri super petram, viam navis in medio mari, & viam viri in adolescentia.* Coluber in petra, & quo vult vadit, & signum sui iuneris nullum relinquit. Si cognouisset Eua, quo tendebat serpens, ve-

18. ens loquitur: *Tria sunt difficilia mihi, quartum penitus ignoro. Viam aquila in caelo; viam colubri super petram, viam navis in medio mari, & viam viri in adolescentia.*

19. Coluber in petra, & quo vult vadit, & signum sui iuneris nullum relinquit. Si cognouisset Eua, quo tendebat serpens, ve-

et. 4. 7
E. 4. 7
E. 4. 7

Apoc. 17.

17.

17.

17.

17.

17.

17.

17.

go? & nos sumus de corpore Christi. Simus & pedes, vbi caput est ipse. Egre dietur diabolus ante pedes istos, egredietur fugiens ante pedes istos, timēs ab illis contēti. Ergo resistite diabolo, & fugiet à vobis. Gaudete in Domino semper. iterum dico, gaudete. Gaudium etenim Domini est fortitudo vestra.

5 Ille in ligno victus, cur sepultus, vel proiectus in introitu ciuitatis, congesto super eum magno acervo lapidum? Veniat ad portam vt liber, ibi iaceat, non pateat illi aditus in illam; sit ibi extinctus, mortuus, & sepultus. Ambulauerit supra petra Christum, habens potestatem crucifigere illū: at nunc contritus acervo magno lapidum operiatur. Nos ipsi tanquam lapides viui, mortuum subiiciamus, mortuum restringamus, cocreamus. Hai dicta est vrbs illa, vbi regnabat, ab acervo lapidum congesto super eum. Nam Hai acervus est. Ita viuamus, vt diabolus nomen accipiat ab euentu, à victoria nostra. Sicut prædictum est, quod Christus vocaretur *Emmanuel*, non quod ita nominatus sit, sed quia vere fuit nobiscum Deus. Sic diabolus confideretur iuxta id, quod proiectus est, quod victus est, quod contritus est, qui ante pedes Christi, qui sunt veri Christiani, egredietur fugatus & ciectus. Quid ad nos, quod nō sit potestas super terram, quæ compareret ei? hoc non ad terrorem nostrum sit, sed ad gloriam magis, quando Deus potestatem talem dedit hominibus, & virtutem calcandi super serpētes & scorpiones, & nihil tamen noceant nobis. Quid resurrectio, nisi mortis destructio? Mors enim mortis, vita est; & vita immortalis, plena est destructio mortis. Mortuus dominatur mors. Si ergo Christus resurgens ex mortuis, iam non moritur, mors profecto illi non dominabitur. Hoc vero alia ratione fieri non poterat, nisi is destrueretur, qui habebat mortis imperium, id est, diabolus. Ecce impletum desiderium nostrum: Christus enim mortem moriendo destruxit, & vitam resurgēdo reparauit. Ergo per mortem (vt ait Apostolus) destruxit eum, qui habebat mortis imperium, & liberauit eos, qui timore mortis per totam vitam

obnoxii erant seruituti. Audi Propheta hoc idem insonantem: *Ibi abscondita est fortitudo eius, ante faciem eius ibit mors. Et egredietur Diabolus ante pedes eius.* Vides primam fugientem mortem? vides post eam fugatum Diabolum, qui mortis habet imperium? Sic, sic Diabolum cogitemus, vt superatum, vt conculcatū, vt fugatum; atq; ita liberati per vitam resurgentem, ab occidente morte nihil vltra timeamus, nemini seruiamus, præter vni Deo vero. O quæ gloria nostra, quæ lætitia, si hostem & aduersarium nostrum conculcaremus!

SECVNDA PARS.

6 PARTA victoria contra Iabin Regē Chanaan. Delbora, cuius ductu Barac Dux populi bellum iniit, & victoriam obtinuit, laudans Dominum, cecinit canticum, in quo nedum exultauit, quod subactus est hostis, sed quia gloria erat victoribus & lætitia. Noua bella elegit Dominus, & portas hostium subuertit. Cor meum diligit Princeps Israel. Qui propria voluntate obrulistis vos discerni, benedicite Domino. Quanta ergo gaudendi causa in Christo Iesu Domino nostro, qui vicit mundum, & fortem superauit, & dedit nobis victoriam? Vbi duplex apparet ratio gaudendi. Altera, gloria Christi. Altera, salus mundi. Pro Christi gloria lætandum. Primum, quia dignus est. Dominus enim virtutum ipse est Rex gloriae. Quod si propter nos indutus est sacco, vt non apparet gloria eius, vt inter homines videretur in terra, & cum illis conuersaretur: num tandem non debuit conficidi sacco, vt circumdatus dispiceretur lætitia & gloria? Quid appetit Diabolus in cælo? id nimirum, quod & homini suggestit, nempe similitudinem Dei. Ruinam expertus ipse, vt & hominem præcipitaret, per ascensum scorpionis illum molitus est eleuare, vnde erectus & ipse, corruit præceps. *Super astra cæli (inquit) exaltabo solium meum, sicut ero Altissimo.* En sua quoque suggestio. *Eritis sicut Dii, scientes bonum, & malum.* Aperte factū est prælium magnū in cælo: Michaël

Michaël quippe & Angeli eius, praliabantur cum dracone. Et draco pugnabat, & Angeli eius. Vnde pralium hoc: Quia voluit Angelus iste apostata fieri, sicut Deus. Ecce aduersarius superbi clamans in puna.

Psal. 88. 7. Quis vt Deus? Quis similis erit Deo, etiam in filiis Dei? Pugnabit ergo contra appetentē fieri sicut Deus. Vnde propterea fortitus est nomen Michaëlis. Quod ex tribus particulis constitutum, in Min, significat, Quis; in Cha, sicut; in El, Deus. Vel si ex duabus, in Micha significatur humilitas; in El Dei: vt etiam in Micha percussio sive percutiens, in El Dei vel Deus. Vt præterquam quod hoc nomine significatur, *Quis vt Deus*, significetur etiam, humilitas Dei. Et percussio Dei, sive percutiens Deus. Quis enim contra superbiam, nisi humilitas dimicaret? Quæ humilitas esset Dei, Deo, videlicet humilians, & subiecta, contra diuinam altitudinem appetentem. Hac Deus percussit superbos, humilians eos, vsque ad terram. Et vera humilitas superbiam percussit percussione Dei, vt Deus ipse percutiens sit. Et humilis Michaël percutiens & impugnans eum, qui moliebatur esse sicut Deus. Ideo Diabolus & Angeli eius, non preualuerunt, neque inuentus est amplius locus eorum in cælo, & proiectus est draco ille magnus in terram. Aperta pugna fuit ista; nam aperte appetita est similitudo Dei. Et aperte monstratum est, rapinam hanc æqualitatis Dei; neminem committere posse, vt ad hoc se putet quis pertingere, esse se æqualem Deo. Et factus, est, quod dicitur: *Percussisti caput de domo impij, denudasti fundamentum eius vsque ad collum. Maledixisti sceptris eius, capiti bellatorum eius, venientibus, vt turbo ad dispergendum me.* Præfens affuit Princeps iste, non contentus suo Principatu, appetens & Altissimo fieri æqualis, ornatus magnificentia, & gloria substantiæ suæ: sed percussio capite eius, nudatus est à pedibus vsque ad collum, vt nihil integrum in eo remaneret, contractus in capite, nudatus in corpore. Sic omnis principatus eius, & bellatorum eius, maledictus est: sic increpauit superbos, & maledicti sunt, declinantes à mandatis eius.

Proiectus draco in terram, non ideo quicuit; sed qui traxit in terra terram partem stellarum, putauit desertam facere omnem terram, aggressus Patrem orbis terrarum, non aperto Marte illum inuadens, sed per mulierem se illi insinuare conatus. Eandem similitudinem obiciens, quam appetentes, socii illius fierent rumarum. Visus est obtinere quod voluit, sed non completum pralium hæcenus esse Deus declarauit, vt paratam iam victoriam, in pace essent quæ possideret. Bellum caprum est: *Inimicitias panam inter te, & mulierem, & semen tuum, & semen illius.* Non erit finis, sicut fuit principium. Nam vt tu inuidias mulierem in principio decepisti: Ipsa calcaneo suo, in fine videlicet, conteret caprum tuum. Ecce restauratum bellum. Draco in terram proiectus est. Homo de terra tenuis, instigante superbo, superbe putauit fieri sicut Deus. Venit iam in terram ille, qui est imago Dei inuisibilis, & prudentia sua percussit superbum. Non irruit clamans: *Quis vt Deus?* Sed egenus factus, apparuit in forma serui, non Altissimi; & in similitudine carnis peccati, qua humilitate prudenter percussit superbum. Verus Michaël, id est humilitas Dei, & percutiens Deus, & confingens capita inimicorum. In cælo fortitudine, in terra humilitate atque prudentia percussit superbum. Sed quod admirabile est: Fortitudine pugnaturus, non dignatus est ipse per se cum illo committere, misit ministros suos, potentes virtute; sic enim fortior apparuit ipse, qui adeo fortes habet bellatores. Humilitate pugnaturus, venit ipse; sic enim maior ostenditur humilitas; non mediocri humilitate cum superbissimo hoste volumus dimicare, sed cum summa, vt propterea maior esset atque fortior percussio eius. Quæ humilitas, vt esset profundissima, ita cooperuit splendorem gloriæ Dei atque figuram substantiæ eius, vt non appareret tantum in similitudinem hominum factus, & in habitu, & veste conuersus inuentus vt homo, sed esset nouissimus virorum, opprobrium hominum & abiectio plebis. Vnde necesse fuit, prudentiæ esse cum humilitate coniunctam; vt qui fraude sua hominem

deturbauerat, caperetur; nesciens, qui cum committeret bellum, non valens superbus tantam Dei humilitatem excogitare.

8 Pugnaturus Iosue cum Rege Hai, vbi omnem adhibuit virtutem, applicans totum exercitum, ibi infirmitatem simulauit, ibi fugam inuit, fingens se contra hostes non posse. Vbi amplior humilitas, ibi maxima fortitudo.

9 Tria millia pugnantium terga verterunt, confidentes in virtute sua, facile superantur. Et ceciderunt per prona fugientes, qui non muniti Dei praesidio, ascendere voluerunt. Haec fuit functio verbi Dei, hoc munus, hoc opus sibi demandatum a Patre, quo consummato, non debuit resumere gloriam suam; contra Dei imaginem facta fuerat offensio ipsa: se se vindicare disposuit, vt id prestaret, similitudinem assumpsit hominis peccatoris, quem Diabolus iam subegerat, vt non dubitaret cum illo congredi. Nunc itaque apparet

10 sicut est; vt ei ceteremus: *Dextera tua, Domine, magnificata est in fortitudine. Dextera tua, Domine, percussit inimicum, & in multitudine gloriæ tuæ deposuisti aduersarios tuos.*

9 Primos illos aduersarios, Pharaonem & exercitum eius, offensione magnæ potentiae suæ per signa atque prodigia deposuit, humiliavit, atque contriuit. Illos quoque qui primi in caelo ausi sunt resistere illi, seque constituit aduersarios suos, deposuit de sede, vt derelinquerent suum principatum & domicilium, vt eorum non inueniretur amplius locus in caelo. Et hoc quoque in multitudine gloriæ suæ: vbi

10 dextera eius magnificata est in fortitudine, extremos tandem hostes, & primi fuerunt, per hominem, qui factus fuerat ad imaginem & similitudinem Dei, nouo belandi more prostravit mirabiliter.

10 Vidit se Diabolus de caelo cecidisse occasione similitudinis Dei, quæ appetierat arroganter; contra illam exarsit crudeliter, quam consequi non potuit, & pro qua præceps ruit, eam odit ardentissime, & vexare tentat & polluere. Haud secus atque Amnon erga Thamar se gerens, quam violauit amans ac dentissime, tepulit inuerecunde, cum opprobrio & contemptu. Hoc solum interest, quod Amnon ad suam voluntatem abusus est Thamar. Diabolus inaniter violare tentauit diuinam pulchritudinem & figuram: a qua de caelo repulsus odit eam, persequitur, & deturpare conatur. Vidit illam impressam in homine, Polluam (inquit) illam, hominem contaminabo; & conpurcabo, & vt ipsa quoque in Deo est, & Deus est, inhonorabo, afficiam contumelia, dum qui ad illam factus est homo, superbe oprans & expetens, illi constituitur aduersarius inimicus, atque rebellis. Quid ergo imago Dei inuisibilis factura erat, vt in multitudine gloriæ suæ deponeret aduersarios suos? Vbi Diabolus per imaginem istam creatam à se pollutam, incretam polluere conatus est; ipsa increta imago per hanc creatam, quam purificauit & pulcherrimam fecit, se se incretam mirabiliter honorauit & glorificauit. Et quos operata mortis caligine secreto superauit, hos excussa morte per Resurrectionem in multitudine gloriæ suæ deposuit aduersarios suos. An non dignus erga quem glorificemus? pro quo gaudeamus & exultemus?

Tom. II. Belliniani.

rem abusus est Thamar. Diabolus inaniter violare tentauit diuinam pulchritudinem & figuram: a qua de caelo repulsus odit eam, persequitur, & deturpare conatur. Vidit illam impressam in homine, Polluam (inquit) illam, hominem contaminabo; & conpurcabo, & vt ipsa quoque in Deo est, & Deus est, inhonorabo, afficiam contumelia, dum qui ad illam factus est homo, superbe oprans & expetens, illi constituitur aduersarius inimicus, atque rebellis. Quid ergo imago Dei inuisibilis factura erat, vt in multitudine gloriæ suæ deponeret aduersarios suos? Vbi Diabolus per imaginem istam creatam à se pollutam, incretam polluere conatus est; ipsa increta imago per hanc creatam, quam purificauit & pulcherrimam fecit, se se incretam mirabiliter honorauit & glorificauit. Et quos operata mortis caligine secreto superauit, hos excussa morte per Resurrectionem in multitudine gloriæ suæ deposuit aduersarios suos. An non dignus erga quem glorificemus? pro quo gaudeamus & exultemus?

Dignus erat ex se, quia Filius Dei. An vero non meruit quoque suis laboribus, ac sua humilitate glorificari? An qui paruulus factus est, non fuit congruum, vt esset magnus? Qui formam serui accepit, non debuit Princeps constitui vniuersæ terræ? Qui traditus est in manus iniquorum, non fuit consentaneum, vt munus illi daret orbis vniuersus? Qui cum esset Deus, factus est homo, non congruenter ita ostendit, vt iam non cognosceremus secundum carnem, gloriam illius specularantes? Patri

11

obediens immolatus est Agnus, ergo vicit leo de Tribu Iuda; vt leo fortissimus bestiarum ad nullius pauebit occursum, gradens feliciter. Patri illum oportuit, quia voluit, & iure intrauit in gloriam suam. Pleni sunt Psalmi precibus suis, quas in afflictione positus fundebat ad Patrem. Exaudita sunt preces eius. Laudat, & gratias agit, letatur, & consolatur, & nos ad collaudandum & collaudandum inuitat. Fode

Apo. 5. 5. Pro. 30. 30.

Psal. 21. 17.

runt manus meas, & pedes meos, & cinerauerunt omnia ossa mea. Tu autem Domine, ne elongaueris, auxilium tuum à me.

L z z z ad de.

ad defensionem meam aspice. Erue à frama
Deus animam meam, & de manu canis
nicam meam. Salua me ex ore leonis, & à
cornibus unicornium humilitatem meam.
Narrabo nomen tuum fratribus meis, & in
medio Ecclesie laudabo te. Qui timetis Do-
minum laudate eum; vniuersum semen Ia-
cob glorificate eum. Apud te laus mea in Ec-
clesia magna. Reminiscetur, & conuertetur
ad Dominum vniuersi sine terra. Sed
dum letantur eius causa, ipsi salutem con-
sequuntur; vt hæc sit tertia gaudendi ra-
tio, quoniam gloria eius plena est terra.
Videbat à Patre recessisse, & quod ipse me

Psal. 21. 1. solum reliquisset. Vnde clamabam, **Deus,**
Psal. 138. 18. *Deus meus, quare me dereliquisti?* Sed exur-
Psal. 87. 4. *rexi, & adhuc sum tecum. Repleta est malis*
Psal. 138. 18. *anima mea, factus sum sicut homo sine adi-
Psal. 118. 17. *torio, sicut vulnerati dormientes in sepulchris,*
Psal. 21. 31. *quorum non es memor amplius, & ipsi de ma-
nu tua repulsi sunt.* Sed tandem exurrexi,
& adhuc tecum sum. Viuet anima mea, &
laudabit te. Neque solus laudabo eum. Et
anima mea illi viuet, & semen meum ser-
uiet ipsi. Nos, nos sumus semen Christi,
quos in doloribus suæ mortis parturiunt.
Deum viuunt excitatus à mortuis, congregat
dispersos Israel, filios Dei, qui erant dis-
persi, vt pro illius gloria & pro nostra, gloriantes
laudemus Dominum. Iam quæ la-
tuit imago Dei, satis reuelata est. Iam Dia-
bolus, qui similis esse appetiuit Altissimo,
se frustratum vidit.*

12 Nos ergo imaginem istam Dei, qua de-
nuo creati sumus secundum imaginem
Creatoris, attentius contemblemur, vt illi
conformemur, vt illi adhareamus, vt eam
tangamus, cum illa continue coniuncti.
*Maria existimans, quia hortulanus esset, di-
xit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi,
ubi posuisti eum.* Ecce imago Dei non plene
adhuc reuelata. Post hæc duobus ex di-
scipulis ambulantiibus ostensus est in alia
effigie. Postea piscantibus illis, steterit Iesus
in littore, non tamen cognouerunt disci-
puli, quia Iesus est. Vides imaginem Dei,
non plene reuelatam adhuc? Quid vero
illud est, quod cognoscens illum Maria, &
amoris igne succensa corruens, vt teneret
pedes eius, audiuit: *Noli me tangere, non-*

dum enim ascendi ad Patrem meum? Quid
(inquam) causa est, vt tangere non valeat,
quia nondum ad Patrem ascenderat? An
vbi ascenderit, & se elongauerit, tangere
permittetur? Presentem non datur; Absen-
tē tangere cōcedetur. Præsens erat corpo-
ri, cordi nondū plene. Ascensio ad Patrem, cō-
pletio est operis à Patre sibi iniuncti. Exiit
à Patre (inquit) & veni in mundū, iterū re-
linquo mundū, & vado ad Patrem. Ad quid
in mundū venit? Descendit de celo, nō vt
faciam voluntatem meam, sed voluntatem
eius, qui misit me, vt perficiam opus eius.
Raphaël, vbi duxit & reduxit Tobiam, cō-
pleta sua functione, dixit: *Tempus est vt
revertar ad eum, qui me misit.* Ita Dominus
non nisi completo opere ad Patrem reuer-
sus est, vbi sedens ad dexteram eius, veluti
requiesceret ab omni opere suo, quod pa-
trarat. Tunc tangamus, illique coniungamur,
& sessionis. Apostolum audiamus: *Deus,*
*qui diues est in misericordia, propter nimiam
charitatem suam, quæ dilexit nos, & cum is-
semus mortui peccatis, conuiuificauit nos in
Christo (cuius gratia estus saluati) & con-
suscitauit, & condesore fecit in celestibus in
Christo Iesu.* Vbi tres gradus habes ab Ap-
ostolo; Vitam, Resurrectionem, Sessionem.
Primum gradum habuit Lazarus
resuscitatus; viuificatus est enim, non ad
vitam tamen immortalē, quæ designatur
per hoc, quod ait Paulus, *conresuscitatus
est.* Tercius est, sedere in celestibus
per requiem æternam. Per vitam resurgi-
mus à peccatis, vt viuamus. Per resurre-
ctionem, alimoniam consequimur immor-
talitatis, configurati claritati Christi. Ses-
sio, gloria est, quam in celestibus expe-
ctamus. Maria, quæ mortuum quærebatur,
vium aspexit veluti hortulanum; vocata
ab illo, non hortulanum præterea cogita-
uit, sed *Rabboni, Magistru* videlicet, sic vi-
uentem tamē, quasi hortulanus esset, mu-
tata nō vita, sed persona. Nā & discipuli ab
eo iam resuscitato, quærentes, Domine si
in tempore hoc restitues Regnū Israel; in-
nuūt se non plene adhuc mysterium intel-
ligere resurrectionis. Neque enim Maria
transire

transire potuit à mortuo ad viucentem, immortaliter & gloriose. Si enim cognouisset statum gloria eius, non sic importuna corruisset, vt tangeret ex morte pedes eius. Erigit propterea ipse illius mentem ad gloriam suam, ad Patris æqualitatem, ad suam Diuinitatem per hoc, quod dicit; *ad Patrem ascendere.*

13. Qua in cõsideratione, vt diutius teneat illam, dicit ei: *Vade ad fratres meos, & dic eis: Ascendo ad Patrem meum & Patrem vestrum. Deum meum & Deum vestrum.* Qui ergo sic viucentem credit Christum, vt gloriosus uiuat in sæcula, & post illum ambulat in nouitate vitæ, apprehendens iusticiam, quæ perpetua est immortalis; hic cum illo conresuscitatus est. Propterea Christus cum apparuisset Ioanni, dixit illi: *Ego sum primus & nouissimus, & uiuus, & sui mortuus.* & ecce sum uiuens in sæcula sæculorum. Ille nihilominus spe cū illo quoque confeder in cœlestibus. Nam sicut conresuscitauit nos Deus cum Christo, ita & confedere fecit cum illo in cœlestibus. *Qui uicerit* (inquit) *dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego uici, & eon/sedi cum Patre meo in throno eius.* Gradus ergo sunt, quemadmodum in re, ita in fide & in spe. Quo in gradu fuens cum Christo, in eo adhærebit illi. Simul cum illo aut uiuus, aut immortalis, aut gloriosus. Nondum ad id uenerat Maria, vt gloriose uiuentem intellexeret; propterea à tactu prohibita est.

O error mortalium insipientium, qui in gradu inferiori existentes, sublimem Christum uel audent tangere uel putant. *Quis arbitretur Iosue nisi magna fide pre-ditum, Soli præcepisse ac Luna? Sol contra Gabaon ne mouearis, & Luna contra Vallem Aialon. Steteruntq; Sol & Luna.* Induratus erat Iosue fortitudine non hominis, sed Dei. Et securus est à tergo potentes, inquit Sapiens. Vnde non in iracundia eius impeditus est Sol: & vna dies facta est quasi duo. Inuocauit Altissimum potentem in oppugnando inimicos vndique, & audiuit ille magnus & sanctus Deus. Vides cum Iosue coniunctum Deum? adhaesit illi Iosue, in illo confidit, potentiam

eius considerauit, & securus est à tergo potentes, potentia Dei imitatus, & inuocans illam. Et exaudiuit illum. Locutus est Iosue, operatus est Dominus: quantū confidit, tantum obtinuit. Nam & in intentione erant coniuncti. Sic enim iustus erat, vt perderet inimicos illos Dei. Tu uero quis es? quid petis? quid putas? Quod dixit Iesus Maria: *Noli me tangere.* Nondum enim ascendi ad Patrem meum. Hoc est quod dixit petentibus sedere ad dexteram & sinistra suam. *Nescitis quid petatis.* Hoc Matth. 20. est q; Moysi roganti: *Ostende mihi faciem: 22.* Ipse respondit: *Non uidebit me homo, & uiuet. Exod. 33. 13* Quid quaerentibus discipulis: *Dominus si in 20.* tempore hoc resurges Regnū Israel? respon-dit: *Non est uestrum, nosse tempora, uel momenta, que Pater posuit in sua potestate.* Hoc est quod multis accidit, de quibus ait Iacobus: *Petitis, & non accipitis, eo quod male petitis, ut in concupiscentiis uestris insumatis.* Propterea monet Sapiens: *Sentite de Sap. 1. 1.* Domino in bonitate, & in simplicitate cordis quaerite illum: quonia inuenitur ab his, qui non tentat illum; apparet autē eis, qui fidem habent in illū. Apparet (inquam) qui modò Luc. 24. 14 fidem habet in illum. Sic duobus euntibus in Emaus, vt credebant, apparuit. Ita & Maria, quæ fidei mensuram tangens, vt uoluit excedere, ita prohibita est.

Discamus ergo nos pro modico nostro Deo adherere, & quod iustum est, petere, uel quod uideatur honestum. Ne te putes paruulū uas habentem, totū in te pelagus recepturum. Quia magis dilatemur, ampliora quaeramus, ad perfectiora feramur. Retulit iam nobis uerba Domini Iesu: *Ascendo ad Patrem meum & Patrem uestrū, Deum meum & Deum uestrum.* Si Pater clemens, si Deus potens: Patrem habemus in cœlis, fratrem nostrum iuxta illum, qui homo est & Deus, Deus Pater cum Christo nos resuscitauit, conresuscitauit, & confedere fecit in cœlestibus, in Christo Iesu; quid adhuc terrena exoptamus? *Si con/surrexistis cum Christo, que sursum sunt Col. 3. 1.* quaerite, ubi Christus est in dextera Dei sedens, que sursum sunt sapite, non que super terram. Illuc aspirent homines, ubi uiuent corda eorum in sæculum sæculi. Amen.

MORALE.

15. **S**ap. 1. 3. **S**i probata virtus corripit insipientes; vt scriptum est in libro sapientiæ; quid quæso vehementius, quam Christi resurrectio corripit insipientiam nostram? An non illius maxima virtus per resurrectionem probata est? Iustus iudex bene operantibus reddit mercedem suam: clemens Pater pie postulantibus postulata concedit. Directa via ad ciuitatem ducit habitationis legitime certantes; parua victoria ipsos ornat palma, pace latificat, glorificatq; triumpho. Resurrectio Christi, merces laborum eius est, precum exauditiõ, semitarum terminus, & gloriosa bellorum suorum abundantiã; victoria Erat per se Christi virtus probata, quia vnde quaq; sancta, iustificata, ordinata apparebat & immaculata. Vnde confidenter dicebat:
- Ioh. 8. 46.** *Quæ ex vobis arguet me de peccato: Signa mirabilia, quæ ad hominum sospitatem & vtilitatem operabarur, testes erant locupletes suæ virtutis & iustitiæ. Vnde erant*
- Ioh. 8. 16.** *illa argumenta: Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Si non esset hic à Deo,*
- Ioh. 18. 30.** *non poterat facere quidquam: sed conati sunt inimici eius in Passione hanc tantam, tamque claram virtutem obscurare, dicentes Pilato: Si non esset malefactor, non tibi tradidissimus eum. Nos legem habemus, & secundum legem debet mori. Ergo resurrectio maculas has omnes aboleuit. Si resurrexit, dignus non erat morte, sed sanctus, innocens impollurus. Angelicos habet testes sua innocentia. Sanctum vocauit illum Propheta, quandò illius prædixit resurrectionem. Non derelinques animam meam in inferno, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem; notas mihi fecisti vias vite.*
- Psal. 15. 10.** *Præcepit Moyses populo: Eriges in gente: lapides, & calce leuigabis eos, vt possis in eis scribere omnia verba legis huius, Iordane transmissio: vt introeas terram, quam*
- Deut. 27. 2.** *Dominus Deus dabit tibi, & edificabit tibi altare Domino Deo tuo, & offeres super eo holocausta Domino Deo tuo; immolabisq; hostias pacificas. Nunquid Christus Dominus non est altare istud magnum, simulq;*

holocaustum oblatum super eo in sua Passione? Nunquid candore calcis leuigatus non est in sua resurrectione? Cur sic dealbatus? Vt in illo appareat scriptura legis, quoniam in sua resurrectione tota in eo apparuit scripta Lex, omnis iustitia visa est in eo, qui sic legem omnem impleuit. Hacq; ratione probata est eius virtus. Facta scriptura hac in sancto altari, primum quidem benedixit Iosue populo Israël. Post hæc legit omnia verba benedictionis & maledictionis, & cuncta, quæ scripta erant in legis volumine. Lata fuit & data lex in deserto, scripta in lapidibus leuigatis; Iordane transmissio, in terra promissionis; Sanguis Christi, testamentum quod est lex, confirmauit. Resurrectio Christi, vbi apparent Angeli in vestibus albis, legem exarat planè ac lucidè, vt omnibus sit manifesta. *Resurrexit enim propter iustificationem nostram*

Quid scriptæ benedictiones, nisi certa quædam expectatio futuræ beatitudinis, si legem obserues, quandò qui legem impleuit, gloria & honore coronatus est? Quis itidem scriptæ maledictiones? vehemens increpatio insipientium, qui legem nõ custodiunt. Ideo venit spiritus, arguens iudum de peccato, de iustitia, & de iudicio. Quare de peccato? *Quia non crediderunt in me, ait Dominus.* Non credentibus, sed scandalu parientibus in eius passione, condescendit Christus, placidè locutus est, sed postquam resurrexit, qui nõ credit, iam iudicatus est. Quare de iustitia? *quia ego ad Patrem vado.* Vides instum sua iustitia exaltatum? Vides quanta sit iustitiæ virtus, quæ iustum glorificat: & iustitiam derelinquit? Quare de iudicio? *Quia Princeps huius mundi iam iudicatus est.* Si in resurrectione data est Christo omnis potestas in caelo & in terra. Ergo vltimus nõ est potestas tenebrarum. Ergo factu est iudiciu mundi, & is foras eiectus est, qui ante erat Princeps mundi. Et iudicatum tamen & damnatu tu sequeris?

O ergo quam verum est: *Probata virtus corripit insipientes: Quinam insipientes sunt? sapientia vacui, qui abiiciunt timorem Domini, in quo initium est & plenitudo*

tudo sapientiar. Hos non corripit probata
 virtus Christi: hos non redarguit resurre-
 ctio: non condemnat gloria Christi: Exe-
 plum tantum Filii Dei, vini perfecti, quem
 vixit Spiritus Sanctus non ad mensuram,
 non te punget, non te compunget, non te
 ad virtutem prouocabit: Heu, domus Re-
 chabitarum non bibit vinum, domum nō
 edificauit, sementem non seuit, vineam
 non plantauit, nec habuit, sed habitauit in
 tabernaculis, quia sic præceperat illis eo-
 rum pater. Hoc exemplo redarguit per Ie-
 remiam Deus populum suum. Et quid ad
 Christum, exemplum Rechabitarum? Ho-
 mo illis præcepit: Deus hic est ille, qui im-
 perat. Artissimam vitam ducebant illi.
 Sed quæ illa ad passionem Christi? Nobis
 tam ardua non præcipiuntur. Et Rechab-
 itæ obediētes fuerunt. Et nos rebelles,
 inobediētes, peruiaces sumus? Merito
 illis à Deo promissio facta est. Pro eo, quod
 obedistis præcepto Ionadab patris vestri, &
 custodistis omnia mandata eius, & fecistis
 vniuersa, quæ præcepit vobis. Propterea hæc
 dicit Dominus Deus Israel. Non deficiet vir
 de stirpe Ionadab filii Rechab, stans in con-
 spectu meo: unctis diebus. En obediētium
 retributio; in iustitiæ merces; en a labo-
 ribus resurrectio. Contra verò: Hæc dicit
 Dominus exercituum, Deus Israel. Ecce ego
 adducam super Iudam, & super omnes habi-
 tatores Ierusalem vniuersam afflictionem,
 quam locutus sum aduersus illos: eo quod
 locutus sum ad illos, & non audierunt: vo-
 caui illos, & non responderunt mihi. Christi
 resurrectio, quæ est obediētiæ fructus at-
 que virtutis, virtutem probat, & excitat il-
 lius præmium. At insipiens putat resurge-
 re, non præuia morte. sperat sine labore
 mercedem, gloriam sine virtute, & adhæ-
 rens terra ad caelum vsque posse peringe-
 re. Insuper tu, quod seminas, non vniusfi-
 cat, nisi prius moriatur. Si autem mortuum
 fuerit, multum fructum afferet. Et velles tu
 in deserto vineas, domos, lac, & mel: trās,
 transi prius per desertum. Iter expedias, la-
 borem perface. Et introibis in terram, quā
 iurauit Dominus se daturum. Iurauit (in-
 quam) securus es. Iurauit Dominus, & non
 poenitebit eum. Certa te manet merces, si non

deficias. Hoc te docet resurrectio Christi.
 Hoc rursus te docet Christi resurrectio, *Eccles. 3. 30.*
 quod tempus est occidendi, & tempus san-
 nandi: tempus destruendi, & tempus ædi-
 ficandi: tempus flendi, & tempus ridendi:
 tempus plangendi; & tempus saltandi:
 tempus belli, & tempus pacis. Christus
 non dixit Mariæ. *Noli me tangere; nondum
 enim ascendi ad Patrem meum?* Ne tem-
 pus præuenias. Erit enim tempus cū tan-
 gere possis, tempus illud nondum aduenit.
 Nunc nobis tempus est occidendi, flendi;
 plangendi, destruendi, dimicandi. Veniet
 tempus, quale non fuit, tempus sanandi,
 ædificandi, ridendi, saltandi, & tempus pa-
 cis. Christus non præuenit passionem, non
 retardauit. *Cum tempus fructuum appro-
 pinquasset, misit Pater familias filium suum,
 ut acciperet de fructu vineæ. Tempus meum
 propè est* (inquit.) *Apud te facio Pascha.* *Matt. 27.*
Tertia die resurrexit à mortuis non prius,
 aut post, ut certa esset mors & vita. Vanum
 est nobis autē lucem surgere. Nouissimè
 veniunt virgines faruæ dicentes, Domine,
 Domine, aperi nobis. *Qui seminant in la-
 crymis, in exultatione metent.* Et tu vis me-
 tere quod non seminasti? colligere quod
 non sparsisti? mercedem accipere, quam
 non meruisti? Duritatem, & austeritatem
 otiosus ille Domino impingebat talentorum
 distributorum, quod mereret, vbi nō
 seminasset, sed falso. Seminat, qui talenta
 distribuit. At nos vellemus etiam sine o-
 pere comedere de ligno vitæ. Erat ista cō-
 ditio hominis instituta, non lapsi adhuc.
*Protulit terra herbam virentem, & lignum
 pomiferum faciens fructum. Nondum ta-
 men pluerat Dominus super terram, nec ho-
 mo erat, qui operaretur terrā, sed fons ascen-
 debat e terra, irrigans vniuersam superfi-
 ciem terræ.* Sed transgressor factus audiuit:
In sudore vultus tui vesceris pane tuo. La-
 boremus, colamus, seramus, tempore e-
 nim suo metemus, non deficientes. Audite
 querelam illam psallentis: *Deus meus cla-
 mabo per diem, & non exaudies, & nocte;
 & non ad insipientiam mihi. Insipienter
 agerem, volens exaudiri sine prece; sed
 clamor meus die ac nocte ascendit ad te.*
 Quamobrem ergo non exaudis? Ergo
 iultē

iuste doleo quod dereliquisti me.

19. Et non est magna illorum insipientia, qui impossibilia moliantur? Qui contra stimulum calcitrant? Qui malefacientes bonum expectant? Qui de spinis vvas se arbitrantur posse colligere, & de tribulis ficus? later nunc eorum insipientia. Sed insipientia eorum (inquit Apostolus) manifesta erit omnibus. Putabar se Saul prudenter agere dum ad mortem persequeretur Dauid, sed nesciebat se à Deo reprobatum, Dauidem in Regnum susceptum. Et q. nō est, *Esth. 13. 9.* qui Dei voluntati resistere possit; conatur tamen, sed sicut stultē & iniuste, ita & frustra. Etiam Pharaō se cogitavit sapienter facere, si populū opprimeret Domini. *Venite* (inquit) *sapienter opprimamus eum, ne forte multiplicetur. Et si ingruerit cōtra nos bellum, addatur inimicū nostris.* Sed exitus declaravit vanitatem sensus sui, & insipientiam consilii sui. Et q. (vt dicit Isaias) sapientes consilium Pharaonis dederunt consiliū insipiens. Sed ad Saulem reuertamur, qui ore suo confessus est insipientiam suam: vbi prius tamen se arbitrabatur gerere sapienter. *Apparet* (inquit) *quod stultē egerim, & ignorauerim multa nimis.* O stulti & tardi corde, qui calliditatem pretenditis serpentis, patebit suo tempore insipientia vestra. An non stultus videtur, qui sementem iacit, veluti quod bonum est & utile, perdens? an non sapiens, qui cōgregat in horreum? Sed tempore messis apparet, q. qui non seminavit, stultē egit. En quam sapiēs apparet Christus in resurrectione, qui veluti Dauid stulticiam finxit. En quam stultē se gessit serpens, qui erat callidior cunctis animantibus. *Venite* (inquit Sapiens) *opprimamus iustum, ne forte is sit, qui calcaneo suo confringet capita inimicorum suorum.* Sed vna & insidiatur & conculcatur. Dum Christum insediatur, à Christo debellatur. Dum mortis imperium ipse extollit, mortis imperium Christus ab eo tollit. Sic est omnis, qui diligit, & operatur iniquitatē. Ergo probata virtus corripit insipientes. Christi resurrectio arguit insipientia, qui se persecuti sunt. *Scio, quia per ignorantiam fecistis.* Sed gloria resurrectionis, oculos illuminauit insipientium.
- 2. Tim. 3. 9.*
- Exod. 1. 10.*
- Isai. 19. 11.*
- 1. Reg. 26. 10.*
- 1. Reg. 21. 13.*
- Sap. 2. 10.*
- Sap. 1. 3.*
- Act. 3. 17.*

*Oculum, qui subsannat patrem & despici-
cis partem matris sua, effodiant eum corui, im-
do torrentibus, & comedant eum filii aquila.*
Oculos sublimes carpit Sapiens, qui & superiores contemnunt, & despiciunt aequales suos. Oculi sunt in alta erecti, qui, vt sunt oculi, dicunt se esse sapientes atq. videntes. Sed corui, & aquile volucres vilis acutissimi erunt illos: vera sapientia arguit horum superbiorum insipientiam: oculis meretur priuari, qui cæcus multam sibi attribuit prudentiam. *Nunc dicitur, Luc. 9. 4. quia videmus: Peccatum ergo vestrum manet.* Lumen vite, lux resurrectionis hos insipientes coarguit, obtenebrat, verē insipientes ostendit. Videre speculam hoc sine macula, & vestram deprehendens Luc. 11. 4. insipientiam. Quandō Christus de sua Passione loquebatur, discipuli non intelligebant, quæ dicebantur. Quandō mulieres annuntiant illis Christi resurrectionem, vna sunt ante illos deliramenta. Et vera fuerunt tamen omnia, & omnia sapientia plena. Christi aperta resurrectio omnia declarauit. Inspiciamus illam, & erimus sapientes.

FERIA II. PASCHÆ.

CONCIO PRIMA.

Vna Sabbati valdē diluculo, vsque. & abiit secum mirans, quod factum fuerat.

LUC. 24. 1.

ARGUMENTVM.

Ostenditur necessitas Resurrectionis Christi variis rationibus, & præcipuē ad nos in fide tuendos. Ostenditur quam apta figura fuerit Ioseph Patriarcha ad Christum præsignandum. Hortamur, vt renuntiemus operibus mortuis peccati, vt vita gloria frui possimus.

SACRIS

SACRIS his diebus Resurrectioni Domini consecratis, circa letam ipsam festiuamque Resurrectionem mens fidelium, sicut & sancta Ecclesia letè festiueque versatur. Et postquam illum vere surrexisse audiimus, atque Mariæ Magdalena apparuisse; iam quid ad eam confirmandam dixerint Angeli, qualisve fuerit discipulorum dispositio erga mysterium hoc, ut sic pateat quonam modo ista benedicta Resurrectio patefacta fuerit & credita, intelligamus. Neque enim frustra sapiens inter difficilia captu vel intellectu, primam posuit viam Aquilæ in cælo; quæ in tanta aëris latitudine & vastitate, quo illum fert suus naturalis instinctus, altè volat aëra perliquida, nec quisquam est hominum, qui quò peregere velit, possit præconicere, aut ab ea confectum iter valeat designare. Aquila nostra Christus est, qui resurgens, iam non pedibus ambulat super terram, sed quasi volans à voluntate portatur, quocumque vadit. Neque valuit quisquam præuidere, quam viam hoc itinere tenere voluisset. Quis enim putasset, quòd vni mulieri se prius voluisset demonstrare, quam Apostolis? quòd duobus discipulis euntibus per viam ante Apostolos expectantes? quòd non Petro, & Ioanni, quando cucurrerunt ad sepulchrum, atque in illud introierunt? sed soli Petro postmodum seorsum ab aliis? Ergò sicut Aquila prouocans pullos suos ad volandum, & super eos volitans; erigit Dominus mentes nostras ad tanti tamque gloriosi mysterij intentam contemplationem.

De qua Resurrectione duo potissimum videntur consideranda. Primum est, quòd Christus verè in se resurrexit; quòd facit ad stabiliendam fidem nostram. Secundum est, quòd in nobis quoque, videlicet in credentium multitudine resurrexit; quòd facit ad componendos mores nostros. Primum igitur, videatur Resurrectionis Dominicæ certitudo ac firmitas. Videtur enim Dominus hoc in ea declaranda, videtur & Ecclesia in ea prædicanda, hominibusque proponenda, maxime

spectare, opus nimirum certis indicij, irrefragabilibusque testimoniis confirmandum ac sustentandum. Erat per se resurrectio mortuorum procul à sensibus nostris, & à consuetò naturæ cursu; ut qui naturam sequuntur, rerumque supernaturalium imprudentes sunt, eam prorsus impossibilem iudicarent. Vadè & quidam Paulum audientes Athenis in Areopago de resurrectione mortuorum dissentem irridebāt. Verè enim omni virtuti naturæ impossibile est, quæ semel corrupta sunt, ea prorsus restaurari, & redire. Quin & inter Iudæos credentes diuinam potentiam, & sacram scripturam acceptantes, in qua certa fit de resurrectione mortuorum mentio, erat Sadducæorum hæresis, qui dicunt non esse resurrectionem, super quo articulo tentauerunt Christum, casum proponentes, in quo septem fratres eandem mulierem habuerant uxorem secundum legem; quibus dixit ipse; *Erratis, nescientes scripturas, neque virtutem Dei.*

Ibique per scripturas docet esse resurrectionem mortuorum. Vidisse verò hominem tanta passum, tam crudeliter interemptum, cumque mox rediuiuum credere, sanum, integrum, immortalem, gloriosum, res erat operosa, mentique humanæ admodum laboriosa. Passum fuisse, & crucifixum, & mortuum, neque Iudæi negabant, neque pagani, qui potius stultitiam arbitrabantur, quòd mortuus prædicaretur, & quòd in mortuum credere oporteret ad vitam æternam adipiscendam. De resurrectione poterat dubitari. Hanc impugnabant Iudæi, pagani irridebant. Ablata resurrectione, langueret prædicatio, fides titubabat; *Si resurrectio mortuorum non est, inanis est prædicatio nostra, inanis est fides nostra.* Inquit Apostolus.

Quanta tamen sit eius necessitas, manifestum est. Nam quis in mortuum credat? Quis ab eo, qui vitam non habet in se, vitam expectat? Quis ex charitate mortuum arbitretur, cui mors dominatur? Necessitatem potius diceretur illum occidisse, quam charitatem illum impulisse, ut animam per se suam ipse poneret, ut eam iterum

Act. 17. 32.

Matt. 22.

26.

Marc. 12.

18.

Luc. 20.

27.

1. Cor. 15.

14.

3.

Ioan. 10. 18.

iterum

- iterum fumeret. Populum illum primum credere oportuit, tantam esse Dei virtutem, ut mortuos suscitaret. Erat quippe in Ægypto veluti mortuus, non minus quam adolescentior filius missus in villam, ut pasceret porcos, ubi etiam fame laborabat extrema; de quo propterea dixit Pater:
- Luc 15. 32.** *Mortuus erat, & reuixit.* Hanc propterea virtutem præstendit Deus apparens in flamma ignis de medio rubi. Vbi videns Moyses quod rubus arderet, & non combureretur dixit: *Vadam, & videbo visionem hanc magnam, quare non comburatur rubus.* Quod sit ignis in spinis, & spinæ non comburantur; visio profectò magna est: nam facile spinæ propter eorum subtilitatem comburantur. Sed visio ista maior certe est, propter id, quod significabat, quod videlicet sustineret Deus, sua præsentia atque protectione, populum infirmum in fornace ferrea Ægypti, & non consumeretur in eius flamma atq; oppressione. Sepe circumdederat vineam suam ex spinis contexta; quantam flammam contra eam excitauit Ægyptus, eam dissipare non valuit, & ita non destruxere sepe eius: sed erat ipsa sepes ignita, virtus pungens, insuperabilis. Vnde alibi postea dixit: *Ego ero eis murus ignis.* Omnipotens sermo tuus Domine, de caelo à regalibus sedibus, durus debellator in mediam exterminii terram proficiuit, & stans repleuit omnia morte. Sermo omnipotens, nunquid non est verbum virtutis, in quo, & non in solo pane viuit homo? Vixit in hoc populus, dum mortuis propter ipsum primogenitus Ægypti, dimissus est de feruitute. Rubus est, quem si tangas, pungit; Ignitus est, ut comburat aduersarios, & suos protegat.
- Exod. 12. 29.** Scriptum est enim: *Omnis sermo Dei ignitus, clypeus est sperantibus in se.* Hebræa volunt clypeum de Deo dici; non de sermone. Sed eodem recidit. Sermo Dei ignitus est, actiuus, potens. per illum Deus quasi clypeus protegit in se sperantes. Hic est rubus ignitus, in quo ignis significat virtutem protegendi. An ista non est resurrectio quædam? eruisi animam meam ex inferno inferiori. Canebat, quia non esset permissus in illum cadere; sed populus
- Zach. 2. 5.** *durus debellator in mediam exterminii terram proficiuit, & stans repleuit omnia morte.*
- Sap. 18. 14.** *Sermo omnipotens, nunquid non est verbum virtutis, in quo, & non in solo pane viuit homo?*
- Deut. 8. 3.** *Vixit in hoc populus, dum mortuis propter ipsum primogenitus Ægypti, dimissus est de feruitute.*
- Exod. 12. 29.** *Scriptum est enim: Omnis sermo Dei ignitus, clypeus est sperantibus in se.*
- Prou. 30. 7.** *Hebræa volunt clypeum de Deo dici; non de sermone.*
- Psal. 85. 13.** *eruisi animam meam ex inferno inferiori. Canebat, quia non esset permissus in illum cadere; sed populus*

iam ceciderat in infernum hunc inferiorem, propter afflictionem amaram nimis, qua premebatur. Et inde mirabiliter eductus est resurgens. Flamma comburens montes, rubum non consumpsit. Extrema oppressio populum non destruxit. Sed sermo ignitus, ut hunc protegeret, opprimens ipsos dure flagellauit.

Hoc voluit Deus intelligi, ut crederent, ut sperarent, se posse liberari. Addidit propterea nomen suum Deus. Nam interrogante Moysen ac dicente: *Eccè, ego vadam ad filios Israel, & dicam eis: Deus Patrum vestrorum misit me ad vos. Si dixerint mihi, quod est nomen eius; quid dicam eis.* Dixit Deus ad Moysen. *Ego sum qui sum, aut sic dices filiis Israel: Qui est, misit me ad vos. Dixitque iterum Deus ad Moysen. Sic dices filiis Israel. Dominus Deus Patrum vestrorum, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob misit me ad vos: hoc nomen mihi est in æternum, & hoc memoriale meum in generationem, & generationem.* Quis non miretur sapientiam Scripturarum? Virtutem suam hic Deus, qua etiam posuit à mortuis suscitare, intendit declarare, ut credat populus se à Deo tantæ virtutis liberandum, propterea se vocat Deum Abraham, Isaac, & Iacob, quo nomine, teste Mattheo 23. ipso Deo Christo, probatur resurrectio, quod rubus ardens signo signabat, hoc idem significaret nomen sua significatione. Hoc ut euidentiùs esset, se nomine essendi potius nominat. *Existens sum, & hoc à me ipso, qui ceteris propterea sum existendi causa, ut semel, sic & iterum, & sæpe possum ego, quæ non sunt, facere ut sint, & quæ destructa sunt, restaurare, atque adeo mortuos suscitare.* Quod cum facturus sim cum patribus vestris, quos ego suo tempore à mortuis excitabo, & vobiscum modò, qui estis filii eorum, faciam, educens vos de tantis malis, & de morte potissimum, qua vobis intentat Pharaos, occidens infantes vestros, quibus interemptis, & vos denique omnes deficiatis, ut ultra non sitis super terram. Quod ut certius credatis, mirò illum ad vos, qui de morte illa liberatus est; quem propterea Moysen volui appellari, ut illius iam præsentia perpetua me-

moria certi sitis, me praestitutum, quod vobis promisi. Sexcentis in scripturis Deus appellatur, Deus Abraham, Isaac, & Jacob.

Christus autem primam hanc sumpsit appellationem, quae de rubo facta est. Dixit enim ut refert Marcus. *De mortuis quod resurgant, non legistis in libro Moysi, super rubum, quomodo dixit illi Deus, inquitens: Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Jacob?* Tunc ergo potissimum se Deus mortuos suscitantem declaravit, quando populum suum a morte illa tremenda erat liberaturus, & allerturus in libertatem. Quamobrem & ab Ezechiele noua quadam generatio appellatur liberatio illa. *Quando natus es; & in die ortus tui non est praecisus umbilicus tuus.* Principium enim populi fuit in terra Chanaan, ubi habitauerunt patres eorum, antequam descenderent in Aegyptum. Et quoniam vitia secum traxerunt Chanaanorum, dicit quod umbilicus eius non est praecisus, nec omnino separati moribus a Chanaanais. Quod subdit: *Proislaes super faciem terra in abiectione animae tuae in die, qua natus es.* Intendit afflictionem, qua oppressa est in Aegypto; quo tempore veluti nascebatur crescens. Et quoniam non permisit eam interfici, ut moliebatur Pharaon, subdit: *Transiens per te, vidi te conculcari in sanguine tuo.* Et dixi tibi: *Vive.* Dixi (inquam) tibi *In sanguine tuo vive.* Alludit ad infantes, qui nascuntur, sanguine ac turpibus humoribus infecti. Confusio enim & opprobrium, quod populus patiebatur in Aegypto, hic est sanguis, in quo conculcabatur. Exprimat deinde Propheta, quomodo multiplicata fuit Synagoga, quomodo liberata, & quomodo cum Deo desponsata, quando videlicet legem ab eo accepit, promittens illam obseruare. Si autem Resurrectio est regeneratio, ut loquitur Christus, cur non resurrexit populus iste, quando noua generatione Deus illum produxit, ut esset populus suus? Ergo tum merito Deus se nomine illo appellavit, quo mortuorum probatur atque demonstratur Resurrectio.

Quando vero Christus vnquam suam

Tom. II. Bellintani.

Resurrectionem commemoravit, nisi ubi de sua Passione loquebatur? Neque enim resurgit, qui non prius cadit aut descendit. Nunquid qui dormit, non adiciet, ut resurgat? inquit Psalmista. Quinimo temporis vinculo coniungebat vtraque; *Tradedent gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget.* Non vadit vna sine altera. Qui ad ima non venit, ad alta non vadit. Qui descendit, ipse est, & qui ascendit: qui ascendit, ipse est, & qui descendit. Sic enim habet Apostolus: *Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primum in inferiores partes terra? Qui descendit, ipse est, & qui ascendit.* Quemadmodum itaque re coniuncta sunt, ita eorum commemoratione non separantur. Ita simul vtraque cogitatione etiam comprehendimus, ne tribulationibus frangamur eorum fructum intenta menta prospicientes. Pro populo suo primitus hoc Deum praestitisse vidimus, de Resurrectione loquentem, quando eos fuerat de malis erepturus. Pro nobis idem facit. Christus Resurrectionem cordibus nostris fixam esse vult, ut etiam in ventre caui simus, cum Ionas peremus euomendos, & in lucem denique erumpendos, siue erepturos, dicentes: *Ad extrema montium descendi, terra venter conclusit me in aeternum. Et subleuabis de corruptione vitam meam, Domine Deus meus.* Profundum tangit, ad quod ceciderat, dum ait. *Ad extrema montium descendi;* nempe ubi radices habent, qui non minus descendunt subter terram, quam super eandem ascendunt. Difficultatem resurgendi tangit, dicens. *Terra venter conclusit me, quasi terra quidam sit carcer venter clausus, in quo ipse fuisset conclusus, adeo ut ibi debuerit esse in aeternum.* Erat & locus corruptionis, quo debuit ipse corrumpi, nempe venter caui, ubi quae mandunt, corrumpunt per digestionem omnia. Sed cum his omnibus subleuabis de corruptione vitam meam, Domine Deus meus. Hoc praestat Christi Resurrectio. Scientibus nobis, quod si complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & Resurrectionis, si fuerimus socii Passionis,

Matt. 20. 19.

Eph. 4. 9.

Jonas 2. 7.

Rom. 6. 5.

2. Cor. 1. 7.

A a a a a fionis,

fionis, erimus & consolationis.

7 Hæc est causa quamobrem in Psalmis suas, & tribulationes & consolationes, ita renuntiat, ut non de nobis minus, quam de seipso loqui apertum sit. Voluit enim ea ratione suam Ecclesiam instruere, ut sciret se, ut est corpus Christi, capiti suo esse configurandam, illud secutura cum in aduersitatibus, tum in prosperitatibus, quibus in rebus aded esset cum illo coniuncta, ut verba, eas res sonantia, æque de vno atque de altero vera esse comprobarentur. Quo demum fieret, ut nostrum vnusquisque his eisdem verbis se se videret instructum, quam ratione vitam suam componeret, vbi se vidisset verbis illis delineatum. In hunc finem tertium Psalmum explicemus: *Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me: multi insurgunt aduersum me.* Vbi tria facit: Narrans primum, quid illi aduenerit. Secundò, quid in futurum facturus sit. Tertio, inde trahit generalem conclusionem pro populo Dei. In primo tribulationes suas commemorans, dicit, multos contra illum insurrexisse, tanquam qui non à Deo protegendus esset atque saluandus; eamque tribulationem morti, quam somnum vocat, assimilat. De qua tamen Deus illum rogantem eripuit.

Psalm. 3. 1. Domine, quid multiplicati sunt, qui tribulant me? Cum admiratione exorditur narrationem suam, qua quæ mala patitur exponit. Domine, ad te effundo sermonem & precem meam. Te compello, cuius providentiæ videtur aduersari, quod iusti ab iniquis male habeantur. Tu solus petitioni meæ vales satisfacere, tu solus meam soluere quæstionem. Nolo cum hominibus quaestum facere, ne forte scandalizem eos, nec ab eis tamè quidquam consequar emolumentum. Domine, quæ causa est, quamobrem multiplicati sunt, qui tribulant me? Fultra iste si peccasset, causam quaereret suæ tribulationis, quæ causa iam esset manifesta. Vox igitur ista, vox iusti est, qui ab iniquis, quorum maximus numerus est, impetitur, qui ad suam tribulationem amplificandam per querimoniam illam pronuntiat, multosque esse se insectantes, eosque sic pernicaces, ut audeant

dicere: *Non est salus ipsi in Deo eius.* Mala ista duo frequentissima sunt, videlicet quod multi sunt honorum persecutores, & putantes Deum non esse illorum protectorem. Primum est, quia multi sunt mali, ut ex toto patet mundi cursu; & Christus dixit, quod multi ambulat per viam perditionis. Isti ut mali sunt, oderunt iustum, quia (inquiunt) *inutilis est nobis, & contrarius est operibus nostris*: & audent persequi, quod à Deo arbitrentur illum derelictum. Sic Sennacherib Ezechiam insultabat, quod in Deo confideret; sic dicens per nuntios suos populo. *Non vobis tribuas fiduciam Ezechias super Domino, dicens: Eruens liberabit nos Dominus.* Sic impius apud Sapientem: *Circumueniamus iustum, qui Filium Dei se nominat. Si enim verus est Filius Dei, suscipiet illum, & liberabit eum de manibus contrariorum.* Sic Iudæi ad Crucem Domini: *Confidit in Deo, liberet illum nunc si vult.* Sic in Psalmo de dicitur: *Insidiatur, ut rapiat pauperem. Dixit enim in corde suo; oblitus est Deus. Avertit faciem suam, ne videat in finem.* Non putat impius, quod Deus sit iustorum protector, tutor pupillorum, custos viduarum, quod erigat elisos, & viuificet mortuos. Audent persequi probos, quasi à Deo derelictos, dicunt enim: *Non est salus ipsi in Deo eius.* Propterea necessaria est Resurrectio, qua ostenditur vana impiorum presumptio; Ided sequitur: *Tu autem Domine susceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum.* Susceptor, quia erigit ab oppressione: gloria, quia adiutor: operanti enim bonum, gloria debetur. Adiutori ergò nostro debetur gloria. Exaltans caput meum, quoniam sic eripit ut etiam glorificet. Tribulationem deinde somnum nominat. *Ego dormivi, & somnum cepi.* Per somnum mortem intelligi, & per mortem magnas tribulationes in diuinis litteris manifestum est. Repetio illa, Dormiui, & somnum cepi, rem exaggerat. Maxima igitur est eius tribulatio, quod multi in eum insurgentes, nec iudicia DEI timentes inuaduntur in illum; à qua tamen ereptum se facit, subdens: *Et exurrexi. Excitatus sum* (inquit)

Inquit, à somno illo mortis, & exterminij: quoniam Dominus, qui est susceptor meus, suscepit me.

8 Vt ad secundum transeamus, sciendum quod Hebrais est, suscipiet me, quibus futurum tempus interdum quandam significat consuetudinem illius actus, vel debitum, quod comprehendit omne tempus, præteritum videlicet, præsens & futurum. Sicut quando Abimelech dixit ad Abraham: *Qua non debuisti facere, fecisti nobis.* Hebraea lectio habet, quod non fiet, fecisti nobis. Vnde etiam potest trahi mysterium ab eo, quod dixit Deus: *Ego sum qui sum.* Sic dices. *Qui est, misit me ad vos.* Quoniam in Hebraeo sic habetur. *Ero qui ero.* Sic dices. *Ero, misit me ad vos.* Vt intelligatur per futurum comprehensum omne tempus, quo significatur æternitas, quæ omni tempori coexistit. Per hoc ergo, quod dicit, suscipiet, innuit, quod Deus illi semper præsto adest, suscipiens à somno tribulationis. Noster interpretis dixit, in præterito *suscipit*, accomodans locutionem communi loquendi modo, & Christo potissimum, qui à mortuis excitatus est à Patre. Sed dum dicitur *suscipiet*: semper aptatur & Ecclesie quoque, & cuique fidelium, quibus Deus semper adest, ut eruat à malis. Atque ita quod dicitur: *Dormiui, & somnum cepi*; non de Christi morte solùm intelligitur, sed de omni angustia Ecclesie & fidelium, à qua Deus in se sperantes eripit semper.

9 Quo fit, & intelligitur, quod Christus in Psalmis de sua morte agens, & de sua Resurrectione, vna simul complectitur suorum afflictiones, & liberationem ab eis, ita nos certiores faciens atque nos à malis eruendos esse, atque ipse ereptus est à Deo, qui suscitauit illum à mortuis, & exaltauit dextera sua: Propterea Paulus talera suam tribulationem commemorans, qua dicit: *Supra modum grauati sumus supra virtutem, ita ut taderet nos etiam vivere subitit.* Sed ipsi in nobis ipsis responsum mortis habuimus, ut non simus fidentes in nobis, sed in Deo, qui suscitauit mortuos, & de tantis periculis nos eripuit, in quo speramus; quoniam & adhuc eripiet, adiuuantibus &

uobis in oratione pro nobis. Quibus in verbis tria licet considerare: Primum est, quod Apostolus tribulationem suam mortem prope deputat: dicit enim: *Ita ut taderet nos etiam vivere. Et responsum mortis habuimus.* Sic proxime ad nos accessit mors, quasi illam videremus, & nos alloquentem audiremus: quo factum est, ut iam certo sciremus, ab ea nos tribulatione humanitus egredi non posse, sicut nemo perse potest seipsum à mortuis excitare, ac propterea in solo Deo esset fiducia nostra. Secundum est, quod mortuos suscitare, & è periculis tantis liberare vna coniungit. In solo (inquit) Deo fideremus, qui suscitauit mortuos, & de tantis periculis nos eripit: Vt innuat, quod cum tribulatio illa sit mortis imago, ab illa erueret, est à mortuis suscitare. Tertium est, quod ereptionem hanc à periculis ad tempora omnia distendit. Eripuit, & eruit, & adhuc eripiet, quo tertio isto comprobatur, quod sumpsimus ab Hebraeis, videlicet quod futurum illud, suscipiet, tempus omne concludit. Duo vero præcedentia demonstrant, per mortem tribulationem maximam designari, ac propterea liberationem ab ea, quandam esse veram Resurrectionem. Ex quibus demum sequitur quod vna Christus, & suam Passionem, mortemque, & angustias nostras, atque molestias eisdem verbis Psalmi comprehendit, simulque & suam à mortuis suscitationem, & nostram à periculis, & malis ereptionem. Vnde certi essemus atque nos à Deo liberandos, atque ipse liberatus fuit, ut cum illo dicere valeamus: *Non timebo milli populi circumdanti me.* Certissimum enim habeo præsidium orationem: nam *voce mea ad Dominum clamaui, & exaudiuit me de monte sancto suo*; propterea & nunc rogo. *Exurge, saluum me fac Deus meus*, neque ut antefacere consueuisti: *Quoniam tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa, dentes peccatorum contriuisisti.* Quæ confirmat Apostolus, dicens: *Deus vero & Dominum suscitauit, & nos suscitabit.* Nescitis quod corpora vestra membra sunt Christi? Nuncquid diuisus est Christus, ut inter diuisiones Deus transiens vnâ suscitaret,

Aaaaa 2 altera

Gen. 20.9

Exod. 3.14.

1 Cor. 1.8.

Psal. 3.7.

1. Cor. 6.14.

1 Cor. 1.13.

Eph. 4. 8. altera demissis ab sit. *Vnus Dominus, una fides.* Ergo si corpora nostra membra sunt Christi, sine nobis Christus à morte non redibit ad vitam; sed qui illum suscitauit, & nos suscitabit.

10 Psal. 3. 9. Sed iam ad tertium, quod est conclusio generalis. *Domini est salus, & super populum tuum benedictio tua.* Quod Domini sit salus, iam demonstratum est cōtra aduersarios, dicentes: *Non est salus ipsi in Deo eius.* Ergo in quacunq̄ aduersitate non est desperanda salus, quando quidem non hominum est, qui sæpe fallunt, qui non semper possunt, nec præsto sunt auxiliaturi;

Psalm. 110. 4. sed Domini est, qui potens est & misericors, qui non dormitabit, neque dormiet, qui est protectio nostra super manum dexteram nostram; valens ipse, quod non valemus ipsi cum omnibus viribus nostris. Ergo tandem super populum tuum benedictio tua: maledicent illi, & tu benedicis; *Qui Num. 23 8*

Psalm. 108. 28 *insurgunt aduersum me, confundentur; seruus autem tuus letabitur.* Adducat Balac Balaam ad maledicendum, & frustra conabitur, & dicere cogetur: *Quomodo maledicam, cui non male dixit Deus? Doleat Balac: Ut malediceres inimicis meis vocauite, & tu è contrario benedictio? Tantum potest benedictio Domini, vt mala in bona conuertantur, vt inimicitia fiat gratia, vt persecutio sit victoria, vt ipsamet mors cedat in vitam.* Sis tu populus Dei, sis tu membrum Christi: aduersetur tibi sine causa,

Psalm. 2. 19 *ut iniqui non habuerunt me gratis, id est, immerito, tunc sta in gradu tuo, tunc inuenies viuentem cum mortuis, Angelos in sepulchro, in umbra mortis lumen vite, & gaudium in tribulatione. Sed videamus, quomodo in fructu multo proli sua Christus sit resuscitatus.*

SECUNDA PARS.

11 *Quis non miretur, quod Moyses benedicens Ioseph dicat: Qui apparuit in rubo, veniat super caput Ioseph, & super verticem Nazarai inter fratres suos.* Quis quæso est qui apparuit, & in rubo dicat: *Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob:* quo nomine vt veritas explicauit, probata est resurrectio mortuo-

rum. *Non est enim Deus mortuorum, sed viuorum: omnes enim viuunt ei.* Mortui sunt quantumcunque in se ipsi: Deo viuunt omnes. Sed quare non Deum se omnium vocat, sed Deum dundaxat Abraham, Isaac, & Iacob: quia speciali modo isti viuunt ei, quoniam illos suscitatus est ad vitam æternam. Si autem vis scire quis sit Nazarus, vade cum mulieribus ad sepulchrum, & inuenies Angelum dicentem: *Is qui crucifixus est, surrexit, non est hic.* Qui apparuit in rubo, vbi Resurrectionem præostendit, seq; solus est, qui potest mortuos viuificare, iste Deus Patris venit super caput Nazaraei. Sed cur, quæso, & Ioseph vocat, & Nazaraei? si de Nazaraeo est quæstio, audi sanctum Mattheum Euangelistam: *Veniens habitauit in ciuitate, quæ vocatur Nazareth: vt adimpleretur quod dictum est per Prophetas: Quoniam Nazarus vocabitur.* Scias nihilominus illos secundum legem dici Nazaraeos, qui se Deo per votum consecrassent, quorum consecratio potissimum erat in capite, quod radi non poterat. *Omni* (inquit) *separacionis sua nouacula non transibit per caput eius, vsque ad completam diem, quo Domino consecratur. Sanctus erit cruentus cesarie capitis eius, & infra. Si mortuus fuerit subito quisquam coram eo, pollicetur caput consecrationis eius.* Nazar Hebraicè est separare. Quæ Domino separabantur, Sancta vocabantur; propterea Nazarus Sanctus dicitur. *Vnus inuenitur Nazarus perpetuus, qui ab ortu suo vsque ad obitum, Domino esset consecratus Samson, dicente Angelo ad matrem eius: Concepit, & paries filium, cuius non tanget caput nouacula; erit enim Nazarus Dei ab infantia sua, & ex matris utero.* Quod vero Samson Domini fuerit figura, maxime in Resurrectione, omnibus persuasissimum est. Vt merito auctor Resurrectionis, qui apparuit in rubo, veniat in vertice istius Nazaraei Domino consecrati. In capite (inquam) vbi potissimum erat consecratio. Qui quamuis ex eo quod conceptus est in Nazareth, ibidemque habitauit, eam vocans ipsamet patriam suam, ex eo tamen in primis erat & à Prophetis vocatus Nazarus,

raus, quoniam Sanctus erat, Domino cō-
 feceratus & separatus: vt nihil aliud præter
 ea, quæ Dei sunt, ageret. Pro qua re car-
 sanem quoque Nazarenorum non conser-
 uauit. Id quod satis aperte innuit Euange-
 Mat. 2. 23. lista Matthæus, dicens, quod per Prophe-
 tas vocatus fuerat Nazareus, quod profes-
 sio expressum non habemus nisi in Iacob
 Gen. 49. 26. & Moysē benedictibus Ioseph, sed
 Sanctum futurum Dominum Prophetæ
 Gen. 33. 16. omnes confitentur. Qui tamen vt sic & ab
 aliis diceretur, habitauit in Nazareth. Nā
 si patria spectetur, Nazarenus potius di-
 cetur, quo nomine etiam Pilatus, & im-
 mundi illum spiritus appellarunt. Angelus
 verò, vt cum Moysē conueniat, qui Naza-
 reum vocat, cum Deum notat auctorem
 vitæ & Resurrectionis simul & Nazare-
 num vocat, & illum resurrexisse testatur.
 Mar. 1. 24. Cui consonat figura Samsonis Resurre-
 ctionem Domini, sua virtute & fortitudi-
 ne præfigurantis, qui Samson solus scribitur
 perpetuus fuisse Nazareus.
 12. Illustrata verò mysteria explicabimus, in-
 quirentes, quam obrem ista Prophetia Iac-
 ob videlicet & Moysi facta sunt in be-
 nedictione Ioseph, non autem Iuda, de cuius
 Tribu ortus est Dominus noster. Vbi
 primū meminerimus, quod in rubo Deus
 iuberet Moysi vt dicat, Deus patrum vestro-
 rum, Deus Abraham. Ratio? Quare enim
 se dicit prius Deum patrum populi? Vt
 Resurrectionem Patrum ad filios exten-
 dat, tum vt notet, quod quemadmodum
 patres suscitabit, æquè & filios, tum vt
 notet, quod in hoc suscitavit patres, quod
 semen eorum multiplicat. De patre, filium
 erudiente, dicit Sapiens: *Mortuus est Pa-
 ter eius, & quasi non est mortuus*: similem
 enim reliquit sibi post se. In vita sua vidit,
 & lætatus est in illo. In obitu suo non est
 contristatus. *Gratum cadens in terram,*
 Cor. 15. *moriens, visus est*: vt docet Apostolus,
 viuificatur autem non in se, sed in fructu,
 quem multum affert, quam vitam Apo-
 stolus vocat Resurrectionem. Mortui er-
 go Patres populi, quasi non sunt mortui
 viuentes in filiis suis, qui similes sunt illis,
 dum conuertantur corda patrum in filios
 & filiorum ad Patres. Hoc modo & Chri-

stus resurrexit, iuxta quod scripsit Iſaias:
*De angustia, & de iudicio sublatu est: ge-
 nerationem eius quis enarrabit? quia ab-*
scissus est de terra viuentium. Quia (in-
 quit) mortuus est, idè de angustia per
 resurrectionem liberatus est, non autem
 in se solo, sed in prole eius, quæ tanta erit,
 vt non possit enumerari. Ad quod decla-
 randum post subdit: *Si posuerit pro pecca-*
to animam suam, videbit semen longeuum
 Iste sunt gentes benedictæ in semine Abra-
 hæ, in quibus ipse Abraham excellentissi-
 me resuscitauit. Si enim tanquam mor-
 tuus viuificatus est, quando ob senectutē
 erat corpus velut emortuum, & emortua
 simul vultu Saræ, genuit tamen Isaac, in
 quo vocatum est illi semen, num nō mul-
 to magis excitatus est à mortuis, quando
 verè mortuo ipso sic multiplicatum est se-
 men eius, vt in eo benedicerentur omnes
 nationes terræ? Apostolum audiamus.
Abraham est pater omnium nostrum (sicut
scriptum est) patrem multarum gentium
posui te ante Deum, cui credidisti, qui
uiuificat mortuos.

Num ergo & Christus non resurrexit
 in multitudine credentium, in qua viuunt
 & regnat? Resurrectionem sui in seipso
 prædixit Iacob benedicens Iuda: *Requie-*
scens accubisti, vt Leo, & quasi leona, quis
suscitabit eum? Resurrectionem in gene-
 ratione sua inenarrabili, & prole innume-
 rabili vaticinium præostendit in benedi-
 ctione Ioseph. Illa, quia verè fuit in cor-
 pore, quod realiter ex Iuda processit, & de
 femore eius, Iudæ ipsi tribuitur, ex cuius
 semine corporaliter ortus est Dominus
 Iesus. Hæc secunda fit per spirituales ge-
 nerationem, qua Christus granum mor-
 tuum reuiuiscens, multum fructum affert.
 Merito itaq; ad aliam Tribum transferretur.
 Ex qua multitudo ista filiorum, in qua re-
 surgit Christus, non venit corporaliter.
 At quare adhuc electus est Ioseph? O di-
 uinā Sapiencia scripturarum. Filij isti tunc
 generantur, quando fiunt iusti. Inuenias
 mihi modò vnū ex duodecim filiis Iacob,
 vnde sunt duodecim tribus, qui in Scriptu-
 ra iustus sit appellatus præter Ioseph. Audi
 Salomonem in libro Sapienciæ de Sapien-
 tia: *Hæc*

- Sap. 10. 11.** *tia: Hac venditum iustum non dereliquit, sed à peccatoribus liberauit eum, descenditq; cum illo in foueam, & quis aliorum fratrum specimen, a què iustitia fuit atq; Ioseph?* Accusauit fratres apud partem, de crimine pessimo, quod odio haberet iniquitatem, patienter fert se à fratribus vendi. In seruitute fidelis fuit Deo, fidelis Domino suo. En quomodo probatur iustus; Fuit Dominus cum eo, & erat vir in cunctis prosperè agens, habitauitq; in domo Domini sui qui optimè nouerat Dominum esse cum eo. *Benedixitq; Dominus domui Ægyptij propter Ioseph.* An
- 39. 7.** non iustus, qui recusatit stuprum uxoris
- 45. 1.** Domini sui? An non iustus, qui clementer indulgit fratribus suis, qui vendiderant illum, & illis familiarique eorum diligenter prouidit? Nil tale de aliis leges. Castimoniam specimen valdè ad hoc mysteriū facit, quæ hominem Angelis similem facit. Vnde quia in Resurrectione neq; nubent, neque nubentur, erunt similes Angelis Dei, vt meritò cum de spiritali Resurrectione agitur, ille ex duodecim eligatur, qui inter fratres suos, atque præ omnibus illis castitate præfulsit. Vnde habet Prophetia; *Veniat super caput Ioseph, & super verticem Nazaræi inter fratres suos:* quasi dicat: Super verticem illius, qui solus inter fratres suos vel maximè fuit Nazaræus.

Quomodo autem fuit Ioseph Nazaræus, quando mos & lex Nazaræorū nondum erat in vsu apud homines? Nazaræis maximè vinum, vna & quicquid ex vinea fuisset, inhihebatur & hoc seuerè, adeò vt dicat lex: *Quidquid ex vinea esse potest ab vna passa vsq; ad acinum, non comedent.* At Salomon dicit: *Luxuriosa res est vinum:* & Apostolus dicit, in vino esse luxuriã. Castitas virginalis Ecclesiæ Christi seruabatur. At apparet tamen castimoniam in Nazaræis potissimum emicare debere, sic strictim à vino prohibentur. Et vnde Samson Nazaræus ille insignis consecrationem amisit capitis sui, nisi ex castimonie respectu? Castissimus ergò Ioseph meritò ante etiam Nazaræorum institutionem Nazaræus vocatur à Iacob, quæ laus nulli aliorum fratrum tribuitur, quando

ex eis plurimi de opposito castitatis arguuntur. Nam dicit Scriptura, quòd Ioseph erat cum filiis Balæ, & Zelæ uxorum patris sui, & accusauit fratres suos crimine pessimo. Ecce Nazaræus inter fratres suos, castus inter incestuosos. Poterat hic Scriptura dicere, & accusauit eos. Sed dixit. Accusauit fratres suos, quia fortè erant & alij fratres in eodem crimine, præter filios ancillarum. Sed maximè, vt sibi mutuo concinerent Scripturæ, quarum vna dicit. Accusauit fratres suos, quibuscum erat. Altera. Super verticem Nazaræi inter fratres suos. Neq; volo pretereire, quod duo insigniores inter ceteros omnes, Ruben & Iuda de fornicatione culpantur. De Ruben enim scribitur: *Abij Ruben, & dormiuit cum Balæ concubina Patris sui, quod illum minimè lauit.* Pro quo sic punitus est, vt in benedictione filiorum dixerit Iacob: *Ruben primogenitus meus: effusus es sicut aqua, non crescas, quia ascendisti cubile patris tui.* Iudam verò concubuisse cum Thamar nuru sua, quæ scortum arbitrabatur, Scriptura etiam narrat. Nec adduci possum, vt vacare puremysteriò, quòd narratio dictæ fornicationis Iudæ interrumpat seriem historiae Ioseph. Quo fit, vt post narratum in castum Iudæ, immediatè subiiciatur castimonia Ioseph. Videantur capite Gen 37. in quo inchoatur historia Ioseph 38. in quo est narratio fornicationis Iudæ, & scelerum suorum filiorum, & 39. in quo reditur ad historiam Ioseph, & ponitur illius castitas singularis. An non videtur Christus transire à Iuda, à quo ortus est in se corporaliter, ad Ioseph, à quo ortus est in filiis suis actibus spiritualiter?

Sed in Ioseph dispiciamus Resurrectionem quãdam, qui morti appropinquant, dicentibus fratribus suis: *Venite, occidamus eum.* An non mors seruitus mortis grauior, cui à fratribus traditus est? An non mors calumnia mulieris aduulteræ infamantis innocentem? An non mors diuturnus carcer, & ingrata obliuio pinceris, vnde carceris miseria ulterius ad annos vsque duos producta est? Non leuiore mortis ista, quam illa quas Apostolus passus

Num 6. 4.

Prou. 20. 1.

Eph. 5. 18.

Iud. 16. 1.

Gen. 49. 26.

passus est, qui idcirco se fuisse scribit in
 Cor. 11. mortibus frequentes. Si autem mortes sunt
 hae, non erit ab eis ereptio, & erectio, Re-
 surrectio: Resurrexit ergo Ioseph, quando
 Sapientia in vinculis non dereliquit illum:
 donec afferret illi sceptrum Regni, & potē-
 tiam aduersus eos, qui eum deprimebant,
 & dedit illi claritatem æternam, Pharaone
 illum constitente super vniuersam terram
 Aegypti, danteq; illi annulum quem tulit
 de manu sua, illumq; vocante lingua Aegy-
 ptiaca Saluatorem mundi. Merito qui re-
 surrexit, & exaltatus est in multorum sa-
 lutem populorum, adeo vt vocaretur Sal-
 uator mundi, veri Saluatoris mundi figura
 est, cuius salus, extensa vsque ad extre-
 mum terræ, est illius Resurrectio in gene-
 ratione ventura, factus Pater futuri sæcu-
 li. Hoc enim in primis figura ista specta-
 re videtur. Vbi nomen Ioseph, quod aug-
 mentum significat, effectum nominis.
 Nam sic est ipse auctus, vt duæ ex eo Tri-
 bus constituerent Ephraim & Manasse.
 Et Prophetia intentio infinitam istam
 prolem, in qua viuunt Christus & regnat,
 spectare videtur: eam enim sic concludit
 Gen. 47. 17. Moyses: Quasi primogeniti tauri pulchri-
 tudo eius: cornua rhinocerotis cornua
 illius, in ipsis ventilabit Gentes vsque ad
 terminos terræ. Hæ sunt multitudines
 Ephraim, & hæc millia Manasse. Taurus
 fortis ad pugnandum & generandum. Pul-
 chritudo ergo Christi, qua resurgens splen-
 det, est ad subiugandum gentes, vsque ad
 extremum terræ: quas dum subicit, ge-
 nerat, vt sint filij eius. Sicut erant filij
 Ioseph Ephraim, & Manasse, & illorum
 Tribus. Ideo dicit, hæc, nempe Gentes il-
 lus virtute subactæ, sunt multitudines
 Ephraim, & millia Manasse. Quæ magna
 illius fortitudo assimilatur rhinoceroti
 vnicorni. Quam Apostolus, vt habea-
 19. mus, rogat, vt det Deus illuminatos ocu-
 20. los cordis nostri, vt sciamus quæ sit su-
 21. pereminens magnitudo virtutis eius in
 22. nos, qui credimus secundum operatio-
 nem potentie virtutis eius, quam opera-
 tus est in Christo, suscitans illum a mortuis,
 & constituens ad dexteram suam in cæle-
 stibus, supra omnem principatum & pote-

statem, & virtutem, & dominationem, & omnia
 subiecit sub pedibus eius, & ipsum dedit
 caput super omnem Ecclesiam. En fortitu-
 do illa, qua suscitatus est Christus. Et ex-
 altatus, subiecit omnes gentes sub pedibus
 illas sibi asserens in populum, qui est Ec-
 clesia & generatio ventura, & populus
 acquisitionis, id est acquisitus, & genera-
 tus ab eo in hac singulari sua regeneratio-
 ne, qua ipse formatus est in fidelium cor-
 dibus. En ratio singularis, cur in hac re-
 surrectione Christus per Ioseph est figura-
 tus. Supra cuius caput venit qui apparuit
 in rubo, vbi se suscitatorum declarauit sic-
 ut Patrum ita & filiorum.

Quid putas, Moyses vult videre visio-
 nem istam magnam? quid putas, intelli-
 gens ibi adesse presentem Deum abscon-
 dit faciem suam, non audentem aspiciere con-
 tra Deum? quid putas, iubetur soluere cal-
 ceamenta de pedibus suis? Magna visio ista
 est, in qua videtur à fine vsque ad finem;
 à principio, in quo mortuus est homo, ad
 finem vsque: vbi mortua mors erit, &
 plene restituta vita, qua homo in sui ini-
 tio fuerat destitutus. Magna visio, quana
 videre debent omnes: quoniam ad omnes
 pertinet, qui mortui indigemus resur-
 rectione. Magna, in qua agitur de summa
 rerum, quæ est mors & vita; mors omnis,
 vita omnis, & temporalis, & æterna. Ma-
 gna, vbi abscondit Moyses faciem suam,
 quæ lex ad tantam claritatem non dedu-
 cebat. Magna, ad quam maxima cum re-
 uerentia debemus accedere; his contenti
 mysteriis, quæ Deus nobis reuelare dis-
 posuit. Solue homo, qui accedere concu-
 piscis, morticina pedum tuorum, brutalia
 sensuum tuorum, vino pede ac nudo
 tange terram, quæ sancta est, vt sis parti-
 ceps veræ Resurrectionis. Mens iam re-
 surgat torpida. Moyses pascebat oves Ie-
 thro foceri sui: dimisit hanc passionem, v-
 bi de resurrectione & liberatione populi,
 audiuit arcana verba. Vbi factus est mi-
 nister huius liberationis. Hoc est quod
 facere debetis, si mors vobis est odio, de-
 siderio vita, abnegari impietatem, & secu-
 laria desideria atq; negotia.

Paulus Apostolus, si bene intellexistis,
 scribit,

Exod. 3. 3.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 5.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

Exod. 3. 6.

scribit eadem virtute Deum in nobis operari, qua operatus est in Christo, suscitans illum a mortuis. *Qua* verò id ratione: omnia subiicit sub pedibus eius, & ipsum dedit caput super omnem Ecclesiam. Caput illum constituit, dum nos sub illius subiicit pedibus. Cuius erit ipse caput sine corpore. Quodnam erit corpus sine capite: eadem ergo, quæ caput constituit, format corpus; & quæ corpus subiicit, caput exultat, ut sit vnum corpus & vnus spiritus. Et eorum corpus simul & occidat, & oriatur; moriatur, & viuatur; cadat, & resurgat. Mortuus est Christus, & mortuus est peccato, ut & nos cum illo commortui simus & hoc peccato. Resurrexit Christus, ut & nos simul viuamus, cum illo ambulantes in nouitate vitæ. Mortuus est in seipso pro nobis tamen, ut & nos cum illo moriamur, quod cum facimus, moritur ille in nobis. Vixit in seipso resurgens, & hoc etiam pro nobis, ut & nos cum illo viuamus; quod cum facimus resurgit ipse in nobis, & viuat. Hæc est resurrectio prima. *Propterea* se nobis viuentem declarauit, ut iam non simus mortui, sed cum viuente viuamus. Resurrectio ipsa sua, spontanea fuit; Dicebat enim: *Pono animam meam, ut iterum sumam eam.* Illum licet suscitauerit Pater, ipse tamē a se sumpsit iterum animam suam, quam a se posuerat & deposuerat. Et nos quoque, debemus animas sumere; Virtuti diuina nos suscitanti assentiri. Audio enim illum in Ezechiele: *Cum auerterit se impius ab impietate sua, & fecerit iudicium & iustitiam, ipse animam suam uiuificabit.* Creans, non requisit a nobis, num esse vellemus; propterea, quod ubi non erat esse, neque erat & velle. At mortuos nos excitaturus, clamat: *Audite, & uiuite; nam qui audierint uiuent.* Ergo audiamus & viuamus: *Qui iustus est, vita uiuet.*

17 Nos, nos ipsi, nos ipsos aut occidimus aut uiuificamus. Illud sine Deo, istud cum Deo, & à Deo. *Apposuit tibi aquam & ignem: ad quodcunque uolueris, porrige manum tuam:* ait Sapiens. Tu, tu ipse porrige manum ad quod vis, ad ignem comburentem, vel ad aquam refrigerantem.

Ante hominem vita & mors malum, quod placuit ei, dabitur illi. Hæc & tibi placebit mors? & non magis vita? placeat tibi vita, uelis uiuere, & dabitur tibi quod vis. Qui apparuit in rubo Deus, qui suscitauit mortuos, ueniat super caput Ioseph, & super verticem Nazarei. Benedictio Domini super caput iusti. Virtus potentia suscitantis super verticem Nazarei. Sis iustus, sis Nazareus, & erit tibi vita. Si spiritu facta carnis mortificaueritis, uetus. Caro corrumpit, in se corruptibilis est. Qui seminat in carne, de carne metet corruptionem: si secundum carnem uixeritis, moriemini. Propterea qui apparuit in rubo, suscitans mortuos, est super caput Ioseph iusti, qui non secundum carnem uixit, sed carnem mortificauit. Ille est Nazareus, qui abstinet à uino carnem suam, quod est res luxuriosa.

O mors in carnem tua est potentia, in rem corruptibilem est regnum tuum. Propterea dominatio tua in generatione & generationem; quoniam homo caro est; uiuens secundum carnem, carnem nutriendus & fouendus, & præbens illi concupiscentias suas. Si mortis fuerint parua Ioseph, an non magis hominum culpa: Quare fratres oderant, nec poterant ei quidquam pacificè loqui, quia plus carnis amabatur à patre, quia illius somnia eius exaltationem portendebant. Diabolus propterea iustos odit, quia illos uidet à Deo esse dilectos; quoniam inuidet eorum exaltationi, & hæc est causa, quam obrem necem ac mortem illorum meditatatur. Tu, tu homo attende tibi. Tibi à Deo promissa est exaltatio, tibi resurrectio, tibi gloria; non in somnis, non in umbra aut in figura; aperte audisti: *Si quis mihi ministrauerit honorificabitur.* *Beati pauperes, quoniam ipsorum est Regnum caelorum.* *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum uidebunt.* Inimicus tuus tabescit inuidia, & ardet, quærit hunc tuum ascensum impedire, mittens in circuitum ueterem, expolians tunica talari & polymita, deprimens ad terræ, uirtutibus spolians. Tu, tu, caue ab hoc inimico tuo,

no, rebuſq; te ſerua ſecundis. Ioseph pa-
 riens contra odium, contra amorem, pru-
 dens, mortem culpa ſuperavit, nec ſcelere
 offenſus, nec deiectus concupiſcentia. Tu
 dimica à dextris & à ſiniſtris. Sis Naza-
 reus, vtab occasione abſcondaris, vtab
 illecebra elongeris, vino te temperas; quin
 magis à vino, & ab omni quod inebriare
 potest abſtineas: Hoc est, illi cuitare, que
 illicitum ad peccandum. Quod si etiam ce-
 cideris in peccatum, surge velociter, nè
 in illo delecteris, quoniam ipsa peccati ſe-
 quitia maximè reſurrectionem impugnat.
 Scriptum est enim: *Qui exultant in malis,
 conſeſcunt in malo.* Proverbium est autem:
*Adoleſcens iuxta viam ſuam, etiam
 cum ſenuerit, non recedet ab ea.* Quid est,
 non recedet ab ea? non reſurget, non vi-
 uet, morietur in peccato ſuo. Mulieres in-
 trocuentes in monumentum, viderunt iu-
 uenem ſedentem in dextris, coopertū ſtola
 candida. Iuuenis est, qui vetustatem ab-
 icit peccati. O Ioseph iuuenis, quin magis
 adoleſcens, verè coopertus ſtola can-
 dida virginitatis & puritatis, vt Angelus.
 O mulieres, iustum est, vt vos conſortio
 gaudeatis iuuenis celeſtis, ad delendam
 infamiam ſexus veſtri, quam contraxit à
 muliere, que moleſta erat adoleſcenti Io-
 ſeph, ſtuprum recuſanti. Pallium infelix
 illa abſtulit à Ioseph, qui veſtem perdidit,
 ac perderet caſtitem. Angelus ille veſter
 coopertus est ſtola candida, que est Ange-
 lica Puritas, quam ſi apprehendatis, nec
 fugiet iuuenis, nec manebit expoliatus. O
 vinam tale haberent & viri conſortium
 & mulieres; angelicè viuerent, & quid-
 uis porius perderent, quam virtutem, quā
 iuſtitiam, quam caſtitem. Ioseph, & po-
 pilus regionem Gabaon ſatius arbitrati
 ſunt perdere, quam religionem iuramen-
 ti, quod præſtiterant, quamuis impruden-
 ter. Heu nec quidquam volumus perde-
 re, neq; etiam ipſis rebus noſtris contenti
 ſumus, ad alienam ſubſtantiam aspira-
 mus, non ementes aromata ad vngendum
 Ieſum, ſed aliorum bona vſurpantes ad fo-
 uendam carnem noſtram, ad demulcendū
 mentem, ad ſequendam, & nutriendam
 concupiſcentiam; procul propterea à re-
 Tom. II. Bellintani.

reſurrectione, morti appropinquantes. Nos
 ergo magis ſapientes has mulieres imita-
 tes, noſtra præbeamus in obſequium Chri-
 ſti, vt cum muliere forti rideamus in die
 nouiſſimo, reſuſcitati ad vitam æternam,
 quam nobis concedat, &c. Amen.

Pro. 31. 25

CONCIO SECUNDA.

ARGUMENTUM.

Exemplum Marie Magdalene proponitur ad perſeuerandum in honore & ad ſuperandas viriliter difficultates. In hoc Euangelio, quidquid moraliter conſiderari poteſt, perpenditur. Inuenitur in fine contra peccatores.

NON ſine diuini numinis cō-
 ſilio atq; prouidentia factum
 videtur, quod Salomonis
 Prouerbia monitione con-
 cluderentur vnius mulieris,
 ac mulieris in communi expreſſa laude.
 Dicuntur quidem verba Lamuelis, qui
 communiter intelligitur Salomon, qui ta-
 men ſic illa deſcribit, vt à matre illi pro-
 nuntiata. Dicuntur autem viſio, id est ora-
 culum diuinum, ne propterea quod à mu-
 liere profecta ſunt, parui à nobis fieret aut
 contemnerentur. Qui ergo in ſuis pro-
 uerbis hominum ſtatus omnes inſtituit,
 hic in fine matris eruditionem ſubiungit,
 cuius occasione poſtea mulier in commu-
 ni laudatur, dum dicitur: *Mulierem fortem
 quis inueniet? procul & de vltimis ſinibus
 pretii eius* Quæ propterea ſatis congruit
 hodierno myſterio; Vbi completa vita
 mortali Domini Ieſu, noua inchoatur, &
 ex eo poſſimum, quod in ſecundo docu-
 mento prohibetur vinum dari regibus,
 morientibus autè iubetur propinari. Quod
 ſecundum myſticum ſenſum docet, prin-
 cipibus, qui Chriſtum crucifixerunt, alla-
 tum vinum, quod lætiſcat cor hominis,
 quod tamen propinatum est morientibus
 & mulieribus, & diſcipulis. Illi audito,
 quod

Pro. 31. 1.

Pro. 31 10.

Bbbbb

quod Dominus surrexisset, magno sunt timore affecti. Hi verò, qui amaro erant animo, gauisi sunt maxime. Et de qua muliere vera est laus illa, si non de istis vera est, de quibus scribit Lucas Euangelista: *Vna sabbati valde diluculo venerunt mulieres ad monumentum.* Si ergò non dubitauit Salomon Sapientissimus matris monita sedulo suscipere, atque ut mulieris ea describere, num aut pudel'it aut pigebit, tam laudare mulieris exemp' a sequi; cuius laus in his potissimum fulget mulieribus; quæ nobis hodiè & ad consolationem proponuntur & ad instructione. Hoc itaq; ut præstemus, diligenter attendamus, quid de illis scriptum sit.

2. Visa Domini morte, & quomodo corpus eius traditum fuisset sepulturæ, illico emerunt aromata, ut venientes vngerent illud. Sed quoniam festo die sabbati prohibebantur, sabbato quidem siluerunt, id est quieuerunt, quo præteritò, mox ut illis licuit, nempè *prima sabbati valde diluculo, venerunt ad monumentum, portantes quæ parauerant aromata.* Quo docemur exemplo, ut non tardemus conuerti ad Dominum, eaq; in illius prestare obsequium, quæ ad nos pertinent, siue ex cõmunilege, siue ex functione speciali aut occasione. Salomon erga proximũ quoq; hoc iubet præstare: quanto igitur magis erga Deum?
- Prou. 3. 28. Ne dicas (inquit) amico tuo: vade & reuertere: cras dabo tibi, cum statim possis dare.* Suo tempore quæq; facienda sunt, & tũ maxime, quando, si differas opus, non perficitur congruenter. Iosue capturus atque deleturus oppidum Hai, sicut diuersa in loca exercitum distribuit, ita quid illorum quisque facere debuisset, & quo tempore, præcepit omnibus. Ij vero potissimum, qui in insidiis latebant, dato signo, surgere habuerunt, quando populus Hai persequens, qui fugere se sungebant, existet è ciuitate rotus, & ab ea recessisset. Leua itaque
- Ios 18. 18. Iosue (sic à Domino iussus) clypeum contra urbem Hai, & insidiæ, quæ latebant, 19. surrexerunt confestim, & pergentes ad ciuitatem, ceperunt & succenderunt eam.*
- 1. Cor. 5. 14. Indigenti nõ est subsidium differendum, sed mox deferendum: caritas vrget nos,*

cur differas: an quia piget dare: sed *hilarem dator è diligit Deus.* Vbi dilatio sine ratione est, ad quid illa? sed Deus maxime promptos nostros exoptat animos.

Ratio postulandi exitũ de Ægypto hæc fuit populo, ut viam trium dierum pergerent in solitudinem, & sacrificarent Domino Deo suo. Et voluit tamen sibi Phasè immolari in ipsomet Ægypto. Simul atq; Noè de arca exiuit, ædificauit altare, & obtulit holocausta. Christus resurgens mane, apparuit Mariæ Magdalena. Nescit tarda molimina Spiritus Sancti gratia. Ergò sapientem audiamus: *Initiũ sapientie, timor Domini, & cum fidelibus in vulua concreatus est, cum electis foemina graditur, & cum iustis, & fidelibus agnoscur.* Docet enim timorem Domini, qui vera sapientia est ipsaq; virtus, deberi citò, quantum possibile est, haberi, ac si in matris ventre inchoaret: progressus autem illius datur electis foeminis. Nam foemineus sexus mollior, defectiue magis aptus. At inter foeminas quoque aliquæ sunt viratæ, inter alias electæ, quæ fortitudinem induentes constanter agunt, togantes cum Iudith; *Confirma me, Domine Deus, in hac hora.* Agnosciunt tandem, quia non deficit, sed vsq; in finem durat cum iustis & fidelibus. Fideles in scriptura dicuntur, qui permanent & non deficiunt. Cum his ergò, qui in iustitia firmi sunt, suum vigorem ostendit atque virtutem. Videtis itaque eiusmodi esse timorem Domini, ut debeat tempestiue coli atque exerceri. Hoc docent suo exemplo mulieres, quæ *mane diluculo venerunt ad monumentum.*

Quæ ut erant electæ, etiam docent in eodem timore Domini nos habere progressum. Graditur enim cum electis foeminis Veniunt ad monumentum, & non inuento corpore, id renuntiant discipulis, qui comites illuc venientes, illũ non inueniunt, sed rursus abierunt ad semetipsos. Non sic reuertentes mulieres susceptum omittunt negotium, & idè Angelos vident, qui dicunt illum viuere. Vides timorem Domini gradi cum electis foeminis? Vides inter illas mulierem fortem, quæ sic virili-

viriliter perseverat, ut digna habeatur, cui appareat Christus? Deponamus fragilitatem, confirmemus infirmitatem, debilitatem vigoremus. Scriptum est enim: *Seror nostra parua est, & vbera non habet. Quid facimus sorori nostre, in die qua alloquenda est? Si murus est, adificemus super eum propugnacula argentea. Si ostium est, compingamus illud tabulis cedrina.* Anima parua est, quia tenella, & debilis. Vbera non habet ad nutriendum opus, ne deficiat, tamen alloquenda est, non semper teneri, aliquando oportet dure scire, crescere, proficere, grandescere. Non despicitur debile principium, expecta tu, ut nubilus sit, ut viro, Deo videlicet, possit coniungi. Hoc ut fiat, quid opus est illi? Murus, & ostium, veluti principium boni obstant, ne quis ingrediatur ad dissipandum id, quod iam factum est. At verò si parua est, debilis est murus & demissus; fragile est ostium, ut facile confringatur. Quid ergo? super murum adificemus propugnacula ad repellendos hostes; ostium, novis additis tabulis, fortificetur. Sint propugnacula argentea, ut decorem induant, & fortitudinem. Cedrinae sint tabulae, magna, grossae, fortes. *Fortitudo & decor sit indumentum eius, byssus & purpura vestis illius, ut sit cum pulchritudine & potestate magna, ut hostes repellat longius, pacemque ferat protinus.* Iam transtulerat Iosue cum populo Iordanem. Iam dissolutum erat cor Chananaeorum timentium introitum filiorum Israel: tunc princeps exercitus Domini, quem Michaëlem putamus, apparuit Iosue euaginatam tenens gladium. Ad quid, nisi vt animam accenderet ipsius, sciens sibi auxilium adesse caeleste? ergo confortetur cor nostrum, viriliter agentes in obsequio Christi, aderit ipse, ut valeamus in virtutibus progressum facere.

Ad hoc habemus Sapientis documenta dicentis: *Omne opus corruptibile, in fine deficiet: & qui illud operatur, ibit cum illo.* Omne opus electum iustificabitur: & qui operatur illud, honorabitur in illo. Opus corruptibile, est opus carnis; de quo Paulus: *Manifesta sunt autem opera*

carnis, qua sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum seruitus, venesicia, inimicitia, contentiones, emulationes, ira, rixa, dissensiones, secta, inuidia, homicidia, ebrietas, comestiones, & haec similia. Opera ista corruptibilia sunt, quoniam aliquando deficient vna cum operatore. Verum, nonne & corruptibile est opus virtutis, quod coeptum intermititur? Si iustus auertus a iustitia, ad iniquitatem se conuerterit, quid illi prodest bonum initium? Si Deus factis operibus suis vsque ad quintum diem cessasset, homine non formato, qualis esset mundus iste? Num diceretur igitur: *Perfecti sunt caeli & terra, & omnis ornatu eorum?* Quae utilitas, si fundamenta iacias domus, & ibi sistas, non ultra progrediens? Quid si plantata arbore, & modico tempore enutrita, ante fructum illam succidas? si succideris, succideris. Si definis, deficiet tu ipse. Si opus bonum intermititis, te ipsum ad locum malum mittis. At opus electum iustificabitur. Apparebit sua iustitia, ut iustum probabitur; & qui illud fuerit operatus, honorabitur in illo. *Ecce beatificamus eos, qui sustinuerunt:* inquit Iacobus. Ecce probamus sedulitatem harum mulierum, ecce illas ipsas honoramus nos; honorauit & Christus, honorauerunt & Angeli, honorat Euangelium, Ecclesia, populus omnis Christianorum. *Honorabitur* (inquit) *in illo.* In virtute, in iustitia, in opere iustificato honoratur operator; non in sanguine, non in diuitiis, non in egregie gestis secundum carnem; in opere iustificato. *Gloria & honor* (inquit Apostolus) *omni operanti bonum.* Ergo bene sequitur Sapiens: *Beatus vir, qui in sapientia morabitur, & qui in iustitia sua meditabitur.* Beatus non est, qui sapientiam aggreditur modò; sed qui in illa morabitur, moras in illa traxerit, qui intenta mente illius iustitiam meditatur, attendens videlicet, quam iusta, quam decens, quam rationabilis sit: quoniam qui sapientiae videt pulchritudinem & pretium, illam conseruare studet & conatur. Ex quo fit, quod pergens, dicit Sapiens: *Qui excogitat vias illius in corde suo, & in absconditis suis intelligens, vadens post illam*

Gen. 2. 1.

Iac. 5. 11.

Rom. 2. 10.

Eccl. 14. 22.

23.

Bbbbb z

illam quasi inuestigator. Vt qui rei nouit pretiositatem atque præstantiam, ita ad illam consequendam studium adhibet. O si sciremus sapientia, quæ est vera virtus, valorem, decorem, vigorem, quid vrillius essemus compotes, non præstaremus? *Beatus*

24. *ergo qui excogitat vias illius. Et quid additur? Et in viis illius consistens: qui respicit per fenestras illius, & in ianuis illius audiens.* (Analogicè loquitur) quasi persona aliqua sit sapientia, cuius studiosus querit illam, vias illius inuestigans, & vt ad illius venerit domum, ibi sistens, respicit per fenestras, vt illam videat, & ad ianuas intentus, illam audit loquentem; & oculo & aure cupiens haurire sapientiam. In quo vt proficiat semper, inde vt non recedat, ibidem constituit sibi tabernaculum, Petri instar, qui dicebat: *Bonum est nos hic esse, faciamus hic tabernacula.* Idem pergit Sapiens: *Qui requiescit iuxta domum illius, & in parietibus illius figens palmam* (quo sustentetur tabernaculum) *statuet casulam suam* (id est tabernaculum) *ad manus illius* (id est ad latus.) Iam fructum audiamus huius perseverantia: *Et requiescens in casula illius bona per auum;*

26. *statuet filios suos sub tegmine illius; & sub ramis eius morabitur: protegetur sub tegmine illius à femore, & in gloria eius requiescet.* Per quæ omnia intelligit, bona magna à Sapientia proficisci, quæ & per filios intelliguntur, quasi fructus sapientia, intelligiturque protectio & gloria permanens. Quod Sapiens verbis, moribus mulieres istæ sanctæ nos docuerunt, quærentes ipsam Dei Sapientiam Christum.

6. *Sed heu focordia & oscitantia nostra! Stupet Sapientia, vnde veniat mulier fortis, imò si inueniatur. Mulierem fortem quis inueniet? procul & de ultimis finibus pretium eius.* In sexu muliebri, qui mollis est, debilis, & inualidus, magnum nimirum, si vna ex tot millibus fortis inueniatur. Sed inuenta, pretii est inestimabilis, æque ac rara, quæ procul ac de ultimis finibus afferuntur. Sed non admirabilior longe res, quod etiam inter viros pauci reperiantur fortes? multi debiles, focordes plurimi, errantium atque deficientium innumera-

bilis multitudo? Virum (inquit Salomon) *de mille vnum reperi, mulierem ex omnibus non inueni.* Num ergò minus mirabile est, quod ex multis viris paucissimi inueniantur, quam quod ex multis mulieribus aliquæ inueniantur fortes, viratæ, veræ virtutis? Vbi beatus est vir, qui in sapientia morabitur; imò qui illam querat, quæ sit illius inuestigator? Parcant nobis Petrus & Ioannes, qui à mulieribus prauenti & moniti cucurrerunt quidem ad sepulchrum; sed mox non inuento corpore Domini, iterum abierunt ad semetipsos. Homines, qui aliis erant feruentiores à mulieribus superantur, quæ incessanter quærentes, quod quærebant, ad voluntatem inuenerunt. O qui in terrenis soliti estis, sapientiam quærite, Christus sit vobis cordi, salutem meditamini. Estote fortes, constantes estote; causam auferte formidinis & infirmitatis. Vna transgressio Achan totum populū infirmauit, in mente prostrauit. Superati ab hostibus propter illam, sic mente consternati sunt, vt scriptura dicat: *Pertimuit cor populi, & in super hostes, aqua liquefactum est.* Vitiū vitians corumpit, inflectit, eneruat, emollit, vt quæ affimiletur timidum hominis cor. Virtus vires addit, virilitatem donat, viros vere facit, & viratæ quoque facit mulieres. Vnde adolescens Dauid & puer, & fortis factus, & audax, vt non timeret gigantem, vt illum audacter aggredereur? Dominus erat cum illo, virtutes virum faciunt viribus præditum atque pollentem. Multa infirmitas vbi dominatur iniquitas? propterea multi infirmi & imbecilles; vt ait Apostolus; caro infirma vitii præualere non potest: Quod peccant homines, carni dant crimini: quare? quia carnales sunt, secundum carnem ambulant, & ponunt carnem brachium suum, non os habens virtutem. Propterea ruit tanta multitudo peccantium, quibus non surrexit Christus, non est deposita carnis infirmitas, non acceptus spiritus virtutis. Carnem itaque istam infirmam deponamus, & induamur virtute ex alto.

SECUNDA PARS.

DE mulieribus illis sanctis, quæ valde
diuicula venerunt ad monumentum
 dicitur, quod venerunt portantes, quæ pa-
 raauerant aromata: Quæ est instructio no-
 stra, vt nullam perdamus otiose temporis
 partem, & quod in simplicitate cordis que-
 ramus Dominum, vt à sapiente monemur.
 De mulieribus istis scribit Lucas Euange-
 lista: *Subsecuta mulieres, quæ cum eo vene-
 rant de Galilæa, viderunt monumentum, &
 quem admodum positum erat corpus eius, &
 reuertentes paraauerunt aromata & un-
 guenta, & sabbato quidem sruerunt secun-
 dum mandatum: Vna autem sabbati valde
 diluculo venerunt ad monumentum, por-
 tantes quæ paraauerant aromata.* Vbi pri-
 mum fides eorum apparet & constantia;
 neque enim in Christo crucifixo scanda-
 lum passæ sunt, vt retrocederent, quasi di-
 centes: *Nos autem sperabamus, quod ipse re-
 gnaturus esset;* hinc enim vna illarum dixe-
 rat: *Dixi ut sedant hi duo filij mei, vnus ad
 dexteram tuam, & alius ad sinistram in re-
 gno tuo.* Et ecce frustrata spes nostra. Mor-
 tuus est enim, non accepto regno. Non
 huiusmodi fuerunt illarum cogitationes;
 sed viso monumento eiusque sepultura,
 reuertentes paraauerunt aromata & unguen-
 ta; quod postulat occasio, perficiunt, nihil
 omittunt, quod ad Christi obsequium fa-
 ciat eo tempore. Parant aromata ante sab-
 barum; portant illa post sabbatum. Ingre-
 diuntur monumentum, vt vngant illum,
 ibi non inuento, quaerunt vbi sit. Ab An-
 gelis intellecto, quod viuat, id renuntiant
 Apostolis & cæteris omnibus. Reuertun-
 tur denuo ad sepulchrum, quaerentes quem
 diligebant, quem denique visum viuum
 adorant, tenentes pedes eius; omnibusque
 id notum faciunt. An non in his verificatur,
 quod de muliere forti scriptum est:
*Confidit in ea cor viri sui, & spoliis non in-
 digebit?* Vir sciens se mulierem habere vir-
 tutis, confidit in ea, nullam de illius siue
 diligentia admittens suspicionem. Chri-
 stus autem videns fidem illarum, seduli-
 tatem & strenuitatem, non debuit in eis
 confidere? sedula mulier sic domui prospici-

cit, vt non viro sit opus aliena conseq-
 uere spolia, habens in domo sua sufficientia si-
 bi. Si quid indignisset Christi corpus, id e-
 rat aromatum & vnguentorum perunctio.
 Ecce id in promptitudine animi præsti-
 tum ab his mulieribus.

Nos ergo, quod nostrum est faciamus.
 Moyses doceat populum, & sit illi dux in
 deserto. Iosue, doctum inducat in promi-
 sam terram. Persequentes hostes strauit
 Moyses: obstitentes & resistentes Iosue
 superauit. Perfecit iste, quod ille promisi-
 tum. Christum aut mortalem aut mortuam
 vngere non possumus, sed non propterea
 ab illius obsequio nobis vacandum est:
 nec deest quod ad illius voluntatem face-
 re debeamus. A documento, quod mater
 sua dedit Salomoni, & nos quod nostrum
 est discamus perficere. Quid inquit illa?
*Aperi ostium tuum, & cauis omnium filio-
 rum, qui pertranseunt: Aperi os tuum; de-
 cerne quod iustum est; & iudica inopem, &
 pauperem.* Mutuum vocat, qui causam ne-
 seit suam defendere: tu supple quod illi
 deficit; quod idem facias in causis omni-
 um mortalium, qui vt filij hominum pertran-
 seunt ob mortalitatem continue. Nemini
 desis, omnibus succurre. Transitus iste
 mortalitatis, omnibus indigentiam indit.
 Poteris ergo semper benefacere, & vbi
 maxime opus est, ibi in primis porrigere
 manum tuam. Semper quod iustum est,
 decerne, pauperibus vero potissimum, iu-
 dicium tribue atque iustitiam. Quis est
 homo, qui non possit benefacere alicui?
 Deo seruire: sibi attendere? absolute bene-
 facere?

Lex vbi agnum offerre præcipiebat pau-
 peri condescendens subiungebat. *Si non po-
 terit offerre agnum, sumet duas turtures, &
 vel duos pullos columbarum.* Si multum,
 multum; si modicum, modicum: & vt scias
 quod modicum illi placet, pauperum ob-
 latio fuit, quam Virgo in sui purificatione
 obrulit Domino; & duo minuta Viduæ
 plus placuerunt, quam quæ de abundantia
 sibi ab aliis offerebantur. Plus dico: vbi
 quod tuum est feceris, etiam animi prom-
 ptitudo pro opere computatur. Sic obla-
 tio Isaac facta à Patre Abraham, sic vnctio

8
 Exod. per
 torum.
 Ios. per to-
 tum.

Pro. 31. 8.
 9.

9
 Leuit 5. 7.
 & 12. 8.
 Luc 2. 24.
 Luc 21. 2.

Gen. 22. 12.

2. Cor. 8. 12. ista mulierum. Nam & voluntas pro eo quod habet, accepta est, non pro eo quod non habet, vt docet Apostolus. O quantum possemus animi promptitudine apud Deum in veritate mereri. Cor petit Deus; illud si dederis, vere te totum dedidisti; omnia tua dedisti; & vniuersa illa quoque, quæ in ditione tua posita non sunt, dedisti, quia cupis omnia Deo seruire. Quod ad iussionem Iosue steterint Sol & Luna, donec vlcisceretur se gens de inimicis suis, argumentum est, à Deo etiam pro facto haberi, quod in illis obsequium desideramus ac molimur. Si effectus iussionem illam Iosue secutus non fuisset, suspicio fuisset, ne forte illa Deo non placuisset, sed temeritati tribueretur. Obediente Domino voci hominis, perspicuum est, maxima etiam ausa si vero zelo sint facta, illi non esse ingrata. Zelabat Iosue Dei gloriam, populi victoriam & pacem. Hinc Sapiens:
- Ec. 46. 5. *An non in iracundia eius impeditus est Sol, & vna dies, facta est quasi duo?* Pro iracundia zelum intellige, quo exarsit contra inimicos Dei. Ad hunc ausum excitauit illum Deus ipse, dum super hostes misit lapides grandinis de cælo. Inde enim concipiens hoc esse opus Dei; Deumque summopere exoptare, vt se electissimi illi abolerentur, non dubitauit Deo rogato, Soli & Luna simul præcipere, vt starent. Exaudiuit illum ergo magnus & sanctus Deus, vt Sapiens loquitur, vt nobis notum esset, ea etiam Deo placere, quæ petopræmus ad illius voluntatem fieri, etiam si facultati non subint virium nostrarum. Quod etiam in mulieribus istis exploratum est, quæ venientes vt vngerent Iesum, lapidem sciebant obstare, quem tamen reuoluere impares se esse testantur ab ostio monumenti. Sapientiam si tite concupiscas, eam consequeris. Opera Sapientia vniuersa perficere non datur omnibus, non ideo tamen sapientia fructus minuuntur. Nam vnusquisque mercedem accipiet secundum suum laborem. Num & mens concupiscentes, & ardens desiderio virtutis, non modicum laborat? Quin vide mulieres has cupientes mortuum vngere. Viui ipsius spectu & tactu donatas, plus multo caratio-
1. Cor. 3. 8

ne consequentes, quam cupiebant, sperabant, & expectabant. Si enim, qui videns mulierem ad concupiscendam eam, iam mœchatus est eam in corde suo, quanto magis qui zelo Dei ductus cupit magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates eius, existimabitur apud Deum illa complese modo, vt Abraham, id totum quod est in sua potestate expleuerit, sicut mulieres istæ, quæ emerunt aromata, parata portauerunt, vt venientes vngerent Iesum.

Sicut vires omnes, ita tempus omne in Dei obsequium præstare docent nos mulieres istæ. Visa Domini sepultura, illico à superuenienti Sabbati festo impeditur, aromata sibi comparauerunt. Secundum vero legis mandatum Sabbato ipso quæuerunt; mox autem vt prima dies à Sabbato superuenit, quod cogitauerant, operi curant mandare. Nam & de muliere forti, vbi scriptum est, quod *confidit in ea cor viri sui*, ibidem subiicitur: *Reddet ei bonum.* Non malum omnibus diebus vitæ suæ. Iure (inquam) confidit in ea cor viri sui, quandoquidem iuxta illius confidentiam ipsa reddet ei bonum, & non malum omnibus diebus vitæ suæ. Neque diu solum, verum noctu quoque. Nam de nocte fureto deditque prædam domesticis suis, & cibaria ancillis suis. Nocturno prouider pro die, domesticis victum tribuens pro die, quæ & opera ab illis perficienda statuit. Nam, pro cibariis, potest ex Hebræo intelligi pensa operum, hoc est dicere, singulis cum cibo vna dispensat quid quisque in illa die operaturus. Hoc quod dicit, prædam, intellige escam, quam etiam Hebræa dicitio significat. Hæc est nostra instructio, vt tempus nullum otiosi prætereamus. Nam etiam de muliere illa ait Sapiens: *Non extinguetur in nocte lucerna eius.* Vbi etiam non obsequens natura, quæ noctem quieti deputauit ac somno, supplicens subintrorat ars. Sol occubuit, lucerna accendatur. Occidit ille, ista non extinguitur. At non & hoc nos docuit Iosue Solem à suo impediens progressu, dum plenam de hostibus referret victoriam? Solem tu sistere non vales, lucernam accende. Eiusmodi est opus

est opus tuum, ut lucerna sit satis. O tempus inaniter expensum. Si mater filium monet: *Ne dederis mulieribus substantiam tuam*; quamobrem tu & vanitati, & iniquitati tempus impendis, quod omnibus pretiosis pretiosius longe est? *Quid dilecti mei: quid dilecti vteri mei: quid dilecti vortorum meorum.*

O sermonis blandities, ad animum illicendum. Pro dilecte, ibi ter positum, semper, fili, habent Hebraea. Filium vocat, filium vteri sui, id est corporaliter valde coniunctum; filium vortorum suorum, inuens quoque animi spiritualem coniunctionem, in quem videlicet omnia matris desideria feratur. Quid, quid, o dilecte fili, tibi dictura sum? audi. Ne dederis mulieribus substantiam tuam. Ne frustra prodegeris, quae tibi necessaria sunt: ne brevis delectatio tibi surripiat, quod pretiosum est, quod semper tibi debeat permanere. Hoc maxime tempus est vitae huius, quod summo opere conferendum est, omnique studio virtuti tribendum, propter dies aeternitatis: Ob id vero in primis, quod subdit. Et diuitias tuas ad delendos reges. Ne (inquam) diuitias tuas in eo cōsumperis, quod causa est, quamobrem reges deleantur. Malum est nostra vane consumere, sed maximum illud est malum, quo ipsa nostra bona ad nostram deletionem, ruinam atque exterminium admoemus. Non satis est, si tu tuae ipsius domui ignem admoueas, quo comburatur tota, nisi & tu ipse in medias incidas flammam, à quibus in cineres redigaris? Heu dilecte, heu charissime, caue ab hac stulticia, ne te ipsum perdas, dum perdis tempus. Alioqui lucerna tua, quae est proprietas tua, & vita ipsa tua, de nocte extinguetur à superuenientibus calamitatibus, & ab ipsa morte sic extinguetur, ut tibi bona ista auferantur, & vita careas, & vitae commodis & oblectationibus.

II Id denique consideremus, quod mulieres istae ad Dominum vadunt cum aromatibus. Hoc enim vere est ad Dominum ambulare, si non vacuus accedas secundum mandatum. Num pedibus corporis ad Deum acceditur? omnibus vbique praesens

est, si ascēderis in caelum, illic est, si descēderis in infernum, adest. Sicut ergo à facie sua fugere nō volumus; Ita neque accedere ad illum pares sumus. At vero accessus iste, quem praetendimus, cordis est, mentis, animi, non pedum corporis: propterea Sapiens ait: *In simplicitate cordis quaerite illum*: corde quaeritur ad salutem, mente illi appropinquamus, si sincere quaeratur: Alioqui cur idem subiecit Sapiens: *Peruersae cogitationes separant à Deo*: Si cogitationibus receditur, cogitationibus aequae acceditur. Si peruersae cogitationes separant à Deo, rectae atque sinceræ cogitationes cum Deo ipso coniungunt. Pedibus quidem sanctae mulieres venerunt, quaerentes Dominum, sed corde in primis, affectu, desiderio: Nā si pedibus tantum corporis iter istud perfecissent, mox non illo inuento ad seipsas, sicut Apostoli abierunt, abiissent. Pedibus cōfecerunt iter, non ite

Sap. 1.7.

Iob. 20. 10.

Sap. 1. 2.

Iob. 4. 7.

Mat. 23. 9.

cogitationibus & animae affectibus? Quod quaerunt non inuentum, quod anhelant; quod permanent in mentis proposito, ut non cessent donec inueniant; hoc est mente quaerere. Et hoc in simplicitate cordis, portantes quae parauerant aromata. Is enim quaerit in simplicitate, qui non vacuus apparet in cōspectu Domini. Doceat nos hanc rem quoque Salomon, qui post monitionem illam: *In simplicitate cordis quaerite illum*: subditiūmediat: *Quoniam inuenietur ab his, qui nō tentant illum. Apparet autem eis, qui fidem habent in illis.* Fidem habens, non vacuus apret. Tentat ergo illum, qui fidem non habet in illum, corde duplici quaerentes illum. Affer, affer illi, quod quaerit à te, & dabit id ipse tibi, quod quaeris ab illo. Mulieri Samaritanae dixit: *Da mihi bibere*; sed illi ipse seipsum dedit: *Scio, quia Messias venit* (inquit illa) *Ego sum* (inquit ille) *qui loquor tecum.* Aromata ferunt mulieres istae. At ipse illis seipsum communicauit, ita quod tenuerunt pedes eius. Tu crede, & manducasti: habes fidem in illum: noueris illum summum bonum quod debemus appetere. Noueris iustum atque legitimum Legislatorem, cui parere tenemur. Noueris vitam, noueris viam. Talem

Talem crede, talem quare, talem suscipe. Si sic illi adhaereas tu, tradet seipsum ipse tibi. Sed Benefactorem nos tantum illum volumus, non Legislatorem. Redemptorem appetimus, relinquitur Præceptorem. Isti sunt tentatores Dei, a quibus non inuenitur; quoniam peruersæ sunt eorum cogitationes.

12 An non peruersa, si alium quæris, quam ipse sit? si misericordiam putas, nõ iustum quoque. Vt scias quod misericordia & veritas (quæ est iustitia) obuauerunt sibi, eodem negotio vtramque administrabat in ingressu populi ad promissam terram. Bonitatem in populum, seueritatem in Chananæos. Hos puniens propter eorum iniquitates, illos adiuuans propter misericordiam suam. Et ut scirent, non esse apud illum personarum acceptionem, in ipso primo ingressu, vbi per scelus Achan contaminatus est populus, ab ipsis sua protectione recessit protestans. Non ero vltra vobiscum donec conteratis eum, qui huius sceleris reus est. Vides iustitiam Dei? Præuaricati sunt illi, mox puniti sunt, hostibus terga vertentes. Sequetur pœna, nisi deleatur culpa. Non poterit Israel stare ante hostes suos, eosque fugiet. Quia pollutus est anathemate. Quia tamen vindicta ista erat ad salutem humilitatis illis, ostendit causam punitionis, & remediũ docuit. Teruit quidam & Chananæos, & reuersione Iordanis fluminis, & euersione ciuitatis Iericho, sed quod populo fuit ad humiliationem, illis fuit ad obdurationem. Domini enim sententia fuerat (inquit Scriptura) vt indurarentur corda eorum, & pugnarent contra Israel & caderent, & non mererentur ullam clementiam ac perirent.

13 Vide ergo bonitatem & seueritatem Dei, in suis bonitatem, in hostibus seueritatem. Magna quippe seueritas diuinæ iustitiæ est, hominem in flagellis obdurari ad extremum exterminium. Magna diuinæ clementiæ bonitas, flagellis corrigi, atque vnde veniant flagella instrui, vt remota causa remoueatur effectus. Nescierunt Chananæi propter scelera sua exterminari. Nouit populus, Deo ipso reuelante, cur primo congressu ceciderat, & cesserat con-

tra habitatores Hai; & correxit delictum, & obtinuit gratiam, & victoriam est consecutus, posseditque terram inimicorum. Sic de Domino sentiendum est in bonitate, sic quaeritur in cordis simplicitate, sic habetur in illius fides. Sic qui dixit: Non ero vltra vobiscum, donec conteratis eum, qui huius sceleris reus est. Scelero continuo & extincto, fuit cum illis adiutor in opportunitatibus, quibuscunque. Abiciamus ergo peruersas cogitationes, bene de Domino sentientes, vt digni babeamur cum mulieribus sanctis illius præsentia frui, & hic & in æternum. Amen.

M O R A L E.

BENE scriptum est: Nouit Dominus vobiscum, & iter impiorum peribit. Bene effectum est, vt oculos suos intenderet Dominus super viam Sanctorum mulierum, eas dirigens & prosperans, adeo vt quod quaerebant, excellentius inuenirent, quam optabant, quam etiam putabant. O vnam iusti essemus; verum etiam de vnoquoque nostrum: Et omnia quaecunque faciet, semper prosperabuntur: quoniam nouit Dominus viam iustorum. Sanctus Ioannes scribens Gaio, ait: De omnibus orationem facio, prospere te agere & valere, sicut prospere agit anima tua: Optans illi de omnibus prosperitatem: Sed addens: Sicut prospere agit anima tua; duo nobis inuuit; alterum, quod ista prosperitas eiusmodi sit, vt cum virtute conueniat; sicut (inquit) prospere agit anima tua, sic a Deo prospereris, quemadmodum actiones animæ tuæ prosperæ sunt, nempe iustæ, sanctæ, studiosæ. Alterum est, quod quam cupit illi prosperitatem, eam virtutis actibus promeruit. Sicut prospere viuus, id est sancte, sic feliciter prospereris. Hoc nimirum virtutis est opus, virtutis conditio, virtutis præmium quoddam. Nam vbi iniquitas, ibi aduersitas. Propterea de iniquo Rege Ierusalem, qui non steterat promissis & iuramento, dicitur a Domino per Ezechielem: Nunquid prosperabitur, & consequetur salutem, qui fecit hoc? Et quid dissoluit pactum, nunquid effugiet? Quod si quando impii pro-

prosperantur, hoc proprie non est ad prosperitatem, sed ad perniciem, dicente Salomone: *Prosperitas in iustorum perdet eos.* Venit quidem Ieremias quasi stupens de Dei providentia, & cum admiratione clamans ad Deum: *Quare via impiorum prosperatur: bene est omnibus, qui prauaricantur, & inique agunt?* Sed Spiritus Domini in ipso eodem respondens, veluti rogans prædicit, quæ sint illis euentura: *Congrega eos quasi gregem ad victimam, & sanctifica eos: id est sepe, veluti eos præparans in die occisionis.* Impiorum prosperitas cito cedit in aduersitatem. At prosperitas iustorum manet, quod si quando videtur interrumpi, hoc est ad ampliorem in illa progressum. Sic de Ioseph scriptum est: *Fuit Dominus cum eo, & erat vir in cunctis prospere agens.* Qui si calumniam passus, in carcerem est coniectus, hoc demum fuit ad maiorem sui exaltationem, vt vere de iusto canitur in Psalmo: *Et omnia quæcunque faciet, semper prosperabuntur. Quoniam nouit Dominus viam iustorum.* Quæ prosperitas etiam fuit populi Israel; erutus de Aegypto, à Deo semper protectus est, si qua sustinuit aduersa, sibi debuit imputari. Sed tandem vide coram illo sicari fluuenta Iordanis, muros cadere sine humano opere Ciuitatis Iericho, populos omnes ac Reges protherni, capi eorum Ciuitates. O si veller homo in viis iustitiæ ambulare, prospera proculdubio illi omnia euenirēt. *Quoniam nouit Dominus viam iustorum.*

His rogat Ioan. prosperitatem: *De omnibus orationem facio, prospere se agere, sicut prospere agit anima tua!* O veram felicitatem, qua homines etiam super terram fruuntur, si prospere ageret anima eorū.

Vide harum mulierum prosperitatem.

Plures videbantur esse obices, quo minus

quod cupiebant, consequerentur. *Quis reuoluet (inquiunt) nobis lapidem ab ostio momentanti? & viderunt reuolutum lapidem.*

Erant milites ad sepulchrum, quod nesciebant ipsæ, ne propterea retardarentur, vel impedirentur, ne venirent. Probabile est enim eas nō aduentasse, si de his militibus noticiam habuissent. Dum nesciunt ve-

Tom. 11. Bellintani.

niunt. *Et ecce, terramotus factus est magnus, & exterriti sunt custodes, & facti sunt velut mortui.* Christum primo non inueniunt, inueniunt Angelos: mortuum quærunt, viuus ab Angelis sibi renuntiatur, pergunt quærentes & plorantes, & ipse latificat eas vultu suo. Visa sunt Apostolis, quæ ipsæ referebant, deliramentum. Sed ipsa sese veritas manifestam facit, & vna simul gaudent homines. *Quoniam nouit Dominus viam iustorum.* Fac vt peregrinus per viā ambulet sibi ignotam, inuenit qui nouit illam, non parua gratia ista est: propterea enim Moyles cognatum suum rogabat: *Noli nos relinquere, tu enim nosti, in quibus locis per desertum castra ponere debeamus, & eris ductor noster.* Stat ad iudicandam Dominus viam simpliciter ambulatibus, illam nouit ipse, illam facit illos cognoscere, ostendens illis viam, per quam ambulant; ambulant propterea confidenter. Sic illam quoque nouit Deus, vt eam iugiter intueantur, atque ideo semper oculi Domini super iustos, protegens atque defendens. Hoc tu cogita, quod si in via Dei ambules, erit ipse ductor tuus, ipse tutor, ipse protector, ambulans non offendes, & erit immaculata via tua. O quæ felicitas!

Contra vero iter impiorum peribit. *Quo tenditis iter, o impij! o sæculi huius amatores!* Scitote, quoniam via vitæ custodiendi disciplinam, ergo via mortis est iis, qui abiiciunt disciplinam. Vna est via re-

cta, vna est, quæ ducit ad vitam. In semita iustitiæ vita, iter autem deuium ducit ad mortem. Nemo per viam ambulat, qui, quo vadit, illi non veniat in mentem. Vos quid cogitatis in cordibus vestris? Num ambulatis, vt ambuletis semper? Num ambulatis, vt nunquam quiescatis? An vt par est, ad terminum aspiratis? Mouemini, vt quiescatis? Quæritis, vt inueniatis? Hoc si vestrum est consilium, non præuidere debetis, quo vos conducatur via, quam pergitis? Id certe si cupitis? Prouerbiū iam dictum, ad mentem reuocate: *In semita iustitiæ vita, iter autem deuium ducit ad mortem.* Quam munit iustitia, vna est via, sola est quæ ducit ad vitam. Deuium quod-

CCCC

cunque

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

CCCC

cunque iter est, quod extra iustitiam est. Per calles deuios, per campos inuios, per inaccessa deserta, per semitas non tritas, non stratas, non vsu planas factas ambulat, quisquis per semitam non ambulat iustitiæ. Heu! infinita multitudo currentium per deuia, per praua, per aspera, per laboriosa, ac difficilia; quas tamen faciliores vias arbitrantur, dum emenso cursu, præcipites dati in Infernum, experti confitebuntur: *Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles; viam autem Domini ignorauimus.* Qui sic loquentur, qui sic loquuntur, vbi sunt? vbi erunt? Talia dixerunt in Inferno hi, qui peccauerunt. Inquit Sapiens. Infernus itaque terminus est viarum iniquitatis. Infernus locus est, quod tendit impiorum iter, perditio, mors, fovea, lacus miseriæ, stagnum ignis. Ergo sciens tu, quod via hæc te ducit ad præcipitium; te ducit, vbi te hostes, inuadentes, assassini aggrediantur, vbi fera pessima deuorat transcentes, vbi nullus hospes, nulla domus, nulla quies, nulla refectio, sed aduersa omnia, infesta omnia vniuersa luctuosa, misera, calamitosa; Adhuc pergis? adhuc sequeris obstinate? curris adhuc peruerse, furibunde, insane: *Iter impiorum peribit.* Iter impiorum peribit. Peribit iter, quia extra mundum pergit, vbi non erit hoc iter. Peribit, quia plurimum interrumpitur etiam in hac vita. Peribit: perire itinerantes faciet, ducens ad perditionem. Non audisti in Inferno clamantes: *Lassati sumus in via iniquitatis, & perditionis?* Si per iniquitatem pergis, ad perditionem pergis. Si perdit perditio, ergo iter impiorum peribit, perdens pereuntes. Si quis dum per ignotam viam pergis, te moneat: Non est bona via, quam tenes, ecce ista est via. Quid? num duro animo incredulus sequeris inchoatum iter? An non desisteres? Clamat veritas. Clamat, quem certo scis esse veritatem. *Lata via ducit ad perditionem.* Et eam tamen curris pertinaciter? Reuertere, reuertere in viam bonam, in viam pacis & prosperitatis. Ne spreueris admonentem, ne oderis incre-

Sap 5.7.

17

Psal. 6.

Sap 5.7.

Psal. 6.

Matt. 7. 53

panem, ne fugias instruentem: propterea quod via vitæ custodienti disciplinam. Qui autem increpationes relinquit, errat. Erras miser; quoniam iter deuium ducit ad mortem: errorem emenda, errorem corripere; ne cum his, qui sunt in Inferno, dicas & tu denique. Ergo errauimus a via veritatis, & iustitiæ lumen non luxit nobis, & sol intelligentiæ non est ortus nobis. Orto iam sole sanctæ mulieres venerunt ad monumentum; vbi viderunt Angelum lucis; vbi Christum solem iustitiæ aspexerunt; vbi quem quærebant, inuenerunt; vbi etiam ad sepulchrum, qui est locus mortuorum, vitam inuenerunt, viderunt, & tenuerunt. Ita faciamus, & nos, vt cum Viuente viuamus nunc & semper. Amen.

FERIA III. PASCHÆ

CONCIO VNICA.

Quam morte præuentus Author non potuit extendere.

Maria Magdalene, & altera Maria, vsque in hodiernum diem.

Matth. 28.

ARGUMENTVM.

Gaudendū in hoc solemnitate propter gloriam Christi & bonum nostrum. Inimici autem Christi terrore concutiuntur & confunduntur.

SI dictum illud Sipientis: *Noli de mortuo inimico tuo gaudere, sciens quoniam omnes morimur, & in gaudium nolumus venire, animaduertissent Iudæi, non fuissent lætati de morte Christi, quem sibi aduersarium existimabant.*

stimabant. Quamvis verè esset amicus; putassent enim, vt putare debuerunt, quod & ipsi in gaudium venturi essent suorum inimicorum. *Quoniam desiderium peccatorum peribit, & peribunt omnes cogitationes eorum.* Quod patet, quia surrexit Dominus, & exterriti sunt custodes, & facti sunt velut mortui, & lapidem, quem reprobauerunt, hic factus est in caput Anguli. Resurrectio ergò Domini, sicut fuit gaudium amicis, si moror inimicis.

2. Quæ duo in Euangelio proposita nunc consideremus. Et primo gaudium amicorum, de quo lectio. *Exierunt citò de monumento, cum timore, & gaudio magno currentes nunciare discipulis. &c. Auere. Illa autem accesserunt, & tenuerunt pedes eius, & adorauerunt eum.* Tunc ait illis Iesus: *Nolite timere.* In tribus ergò gauisæ sunt, in aspectu, & loquela Angeli, imò occurru & tactu Domini, & in iussu eius dicentis: *Nolite timere.*

Vbi primum vides, Resurrectionem Domini afferre gaudium; Et hoc primò, propter gloriam Christi, *Si diligereis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem, quia Pater maior me est.* Vadit autem ad maiorem, vt confors sit magnitudinis eius. *Talem habemus Pontificem, qui cõsedit in dextera sedis magnitudinis in cælis in cælis.* Paruulus enim natus ex nobis; sed tamen antea dictum est: *Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur.* Sed in cælis est in gloria Patris, quia in Passione pugnavit, & vicit. *Ego vici, & sedi cum Patre meo in throno eius.* Resurrectio autem est primus passus ad gloriam illam magnam. Iacob quando audiuit. *Ioseph filius tuus vivit, & ipse dominatur in tota terra Egypti, quasi de gravi somno euigilans; tamen non credebat eis. Cumq; vidiisset plaustra, & vniuersa que miserat, renouit spiritus eius.* Considera desiderium Tobie & vxoris, quæ sedebat fecus viam quotidie in supercilio montis, vnde respicere poterat de longinquo, & vidit a longè, & illic agnouit, currensque nuntiavit viro suo. Tunc præcurrit canis, & quasi nuncius adueniens blandimento suæ caudæ gau-

debat. Et confurgens cæcus pater eius, cœpit offendens pedibus currere: O si in nobis esset vera dilectio erga Christum, quantum gauderemus! Mulieres exierunt cum gaudio magno ad nuntium Angeli veluti canis blandientis. Et illi cœperunt ambo flere præ gaudio. Post ingressum Saræ & familiæ, venerunt Achior & Nabath consobrini Tobie gaudentes ad Tobiam; & congratulantes ei de omnibus bonis, quæ circa illum ostenderat Deus. Et per septem dies epulantes, omnes cū gaudio magno gauisi sunt. Defectus gaudij ex defectu amoris.

Secundo, propter bonum nostrum. Discipuli à timore erepti gauisi sunt viso Domino, omnibus affert multa bona. *Noras Psal. 15. 11. mihi fecisti vias vias, &c. in finem. Destruxit quidem mortem, illuminauit autem vitam & incorruptionem. Resurrexit propter iustificationem nostram. Eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in Regnum Filij dilectionis suæ (qui rediuiuus, dixit: Data est mihi potestas) in quo habemus redemptionem per sanguinem ipsius, remissionem peccatorum: qui est imago Dei inuisibilis, &c. Primogenitus ex mortuis, vt sit in omnibus ipse primatum tenens. Et tandem Regenerauit nos in spem viuam per Resurrectionem Iesu Christi ex mortuis, in hereditatem incorruptibilem.*

Quis vitam expectaret à mortuo? Pro viuis à mortuis. Vide Baruch 6. Epistolam Ieremie de Idolis, quod *habent linguam, & non loquuntur; coronas aureas, & non liberantur ab erugine & tineâ. Purpuram, sceptrum, sed in se percantem non interficiunt.* Et similia multa. Si igitur Dominus prædicaretur adhuc mortuus, quis in illum speraret? *Si Christus non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis est fides vestra.* Ideò post querelam Passionis rogat: *Salua me ex ore leonis, & à cornibus unicornium humilitatē meam.* Et addit: *Narrabo nomen tuum fratribus meis.* Deinde: *Timeat eum omne semen Israel, quoniam non spernit, neque despicit deprecationem pauperis.* Ergò reminiscuntur, & conuertentur ad Dominum.

Ccccc 2

vniuersi

Fructus
Fructus
Sapientia
Moralis

Mat. 11. 10.
Mat. 14. 5. 4.
Mat. 28. 4.
Mat. 27. 22.
Mat. 14. 28.
Mat. 8. 1.
Mat. 9. 6.
Mat. 3. 21.
Mat. 4. 5. 2. 6.
Tob. 11. 5.

Psal. 15. 11.
2. Tim. 1. 10.
Rom. 4. 25.
Col. 1. 13.
Matt. 28. 18.
Col. 1. 14.
1. Pet. 1. 3.
Isai. 8. 19.
Bar. 6.
1. Cor. 15. 14.
Psal. 21. 22.

uniuersi fines terræ, &c. Gentium, &c. Et anima mea illi uiuet, & semen meum seruet illi.

4. Vides secundò, quomodo gaudendum in Christo, *cum timore* (inquit) *& gaudio magno*, Territæ sunt mulieres ex visione Angelorum, qui postea consolati sunt illas Euangelio Resurrectionis. Gaudium Christi incipit a pœna, quia timor pœnâ habet, post peccatû præsentia cœlestiû terret. Sic Adam sentiens venientem Dominum ad auram, timuit & abscondit se. Venit Diabolus in se ipso re ipsa venena fundente, & mulier non timuit. Venit Dominus in vento refrigerante, & vir timet, qui debet esse constantior. Cur ita? peccatum fuit in causa, quod morder interius, & habet repugnantiam cum cœlestibus, & confundit & pudescit. Ided mulier innocens tunc non timuit. Secundò, timuerunt homines timore, vbi non erat
- Exo 20. 18.** timor. Semel Dominus apparuit in monte fumigante, & timens populus rogauit non ultra videre. Sæpè Deum offendens ab eo flagellatus est, & tamen non timebat replicare peccata: vnde flagellabatur denuò. Vterque venit in re naturali, serpente & aura, quia sufficiebant. Vnde & arcum posuit signum: sed vbi mulier non timuit, bonum euenit. Ibi pœnatum, & peccatum. Hic remedium contra vtrunque, quod est causa lætitiæ.
5. Timor ergò facit locum gaudio, quia Deum reueretur, cuiusque maiestatem atque iustitiam: per ipsum tamen accedimus ad misericordiam. Tanta & tot staturæbat Deus in sanctuario, & operabatur ad terrorem, vt sic gratiam & misericordiam obtinerent. Ergò ex timore gaudium. *Timor Domini delestat cor, & dabit lætitiã & gaudium*. Præterea, tantus thesaurus potest perdi, ided timendum. Iacob quantò ditior, tantò magis pauidus, ne Esau interimeret. E contra, gaudium mundi timorè incutit & dolorem. Moyses descendens de monte audiuit vocem lætantium ante vitulum, quem lætantes adorauerunt, sed indè mors & minæ.

Vides tertio gradum & ordinem. Gaudent mulieres ad nuntium Angelorum. Secundo in re videntes & tenentes Dominum. Nunc spe gaudentes, quæ quantò certior, tanto lætior. Habent enim res gaudiosa in virtute. Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. Vnde iam quasi stantes erant pedes nostri in atrijs tuis Ierusalem. Verum cœleste bonum non tantum spe, vt terrenum; sed & re aliqua centuplum in hunc mundum. Pars hereditatis populi in itinere extra Iordanem: manna in deserto, visio in monte. Videant Regnum Dei veniens, vt tandem pleno fruantur. *auentio vobis gaudium magnum, quod erit omni populo*. Interim Pastores viderunt, & reuersi sunt glorificantes, & laudantes Deum in omnibus quæ audierant, & viderant. Ioseph Patri misit ex omnibus diuitijs Egypti, quò tandem Pater venit. *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, (id est Sapiencia) & lætatus sum in omnibus, quoniam antecederet mihi ista sapiencia, nempe in via, quæ ducit ad vitam, & ad gaudium Domini. In omnibus lætatus, quia omnia seruiunt ad virtutem, vbi est sapiencia, virtus autem lætificat.*

De spe ad rem. Angelico præcepto obedientibus occurrit Iesus. Ibant nunciare discipulis, vt & ipsi gaudium participaret. *Gratis accepistis, gratis date. Quam sine fatione didicistis, & sine inuidia comunico. Bibe aquam de cisterna tua, & fluente pascuis tui, Deriuentur fontes tui foras, & in plateas aquas tuas diuide. Habeto eas solus, nec sint alieni participes tui.* Nemo diminuat internum gaudium, & nemo tollat à vobis. Sic tamen, vt ex abundantia cordis & de ventre eius fluant aquæ vitæ. Sic Christus factus gloriosus visitat amicos.

Sic faciendo nedum non decessunt aqua, sed fons partus creuit in fluum. maximum: & in aquas plurimas abundauit. Ided euntibus occurrit Iesus, & salutat dicens: *Auete! ò quam suavis est Dominus? Vident occurrentem, audiunt salutantem, tenent incedentem, & adorant si-*

rant sistentem. Tria ad confirmationem. Vident & recognoscunt in figura. Audiunt, & norunt vocem. Tenent. *Palpato, & videte, quoniam spiritus carnis, & ossa non habet* Sic confirmate adorant.

8 Vide, quod in via adhuc aliquo modo
 Rom 8. 24. videtur. *Spes autem, qua videtur* (inquit) *non est spes: nam quid videt quis, quid sperat? si autem quod non videmus, speramus, per patientiam expectamus. Sed tamen sunt quidam, qui non gustabunt mortem, donec videant filium hominum venientem in regno suo.* Praeuenit enim nos in benedictionibus dulcedinis. Sic Moyses dilectus Deo: & hominibus, vidit sicut Stephanus, gloriam Dei, & Iesum stantem a dextris Dei. Et similem illum fecit in gloria sanctorum, & ostendit illi gloriam suam. Vidit tamen transeuntem. *Cumque transibit gloria mea, ponam te in foramine petrae, & protegam dextera mea, donec transeam: tollamque manum meam, & videbis posteriora mea, faciem autem meam videre non poteris.* Ergo & ista tenent pedes transeuntis; sed occurrentis vident faciem, ille transeuntis vidit posteriora. Christus Deus & homo, ut Deus videtur in facie, ut homo in scapulis. Sic enim posterior est Patre, dignitate, natura & tempore. Magna differentia videre faciem, ubi res cognoscitur proprie, & posteriora, ubi confuse cognoscitur respectu faciei. Sed magnum bonum est credere Christum, id est posteriora. Tene pedes, quia brevis mora, & dulcis hora, sed prius accesserunt, studendum est appropinquare per profectum. Non perdena occasio, dum tempus habemus. *Tempus amplexandi, tempus longè fieri ab amplexibus. Contendimus siue absentas, siue praesentes plerumque illi Martha ministrabat. Maria sedebat ad pedes. Illa turbabatur erga plurima; haec adhaerebat; & ideo vnus spiritus eum eo. Tamen dum recedunt à loco, ubi positus erat, & cessant quaerere, vacantes proximo, occurrit illis. Dignos se ipsa circuit quaerens, & in viis ostendit se illis hilariter, & in omni prouidentia occurrit illis. Ruth dum seruiti fideliter, locui facta est mater Christi. Ia-*

cob laborans meretur vxores, vnde Christus. & ex ea potissimum quam primis laboribus confectus, & de qua neque cogitabat. Laboremus ergo fideliter, ut digni efficiamur promissionibus Christi.

SECUNDA PARS.

Q Vid de inimicis? externi sunt custodes, dederunt illis pecuniam: & meritum est iniquitas sibi. Putabant Iudaei iam se liberos a periculis, sublato Christo: sed in anxietatem acriorem coniecti sunt, & traxerunt ad se mortem, morientes in peccato suo, perduto loco & gente, primatu, & libertate, abducti in dispersionem gentium. *Inimici mei dixerunt* (id est peccati sunt) *in la mihî, quando morietur, & peribit nomen eius?* &c. *Verbum iniquum constituerunt aduersum me. Nunquid qui dormit, non adiciet, ut resurgat?* Hebraea. *Verbum iniquum effusum est in isto: & qui dormit non adiciet, ut resurgat. Etenim* (Hebraeum) *homopac. &c. resuscita me, & retribuam eis, &c. Nec la teris inimica mea super me: quia cecidi. Consurgam, cum sedero in tenebris: Dominus lux mea est. Iram Domini portabo, quoniam peccaui ei, donec causam meam iudicet, & faciat iudicium meum: educet me in lucem, videbo iustitiam eius. Et* *aspiciet inimica mea, & operietur confusio ne, qua dixit ad me: Vbi est Dominus Deus tuus? (confidit in Deo, liberet nunc eum) oculi mei videbunt in eam: Nunc erit conculcationem, ut lutum platearum.* En quomodo Iudaea conculcatur, & regio, & gens (sic diabolus perdidit principatum.) *Deus ostendit mihi super inimicos meos, ne occidas eos, ne quando obliuiscantur populi mei. Disperge illos. &c. protektor meus, Domine.*

Sed quid fideles, qui aduersantur illi iniqui, qui oderunt gratis, & annuntiant oculis? *Quoniam mihi* (inquit) *pacifice loquebantur, & in iracundia terra loquentes dolos cogitabant. Quamuis haec verba dicta sint de Iudaeis, etiam Christianis malis possunt applicari, qui Christi aduersarii sunt moribus iniquis, qui sine causa, ab illotantis bonis affecti, oderunt illum, eius*

IOH. 14. 23 præcepta transgredientes: Nam qui diligit
LUC. 11. 23. me, sermonem meum seruabit; & qui non est
 mecum, contra me est: Annunt oculus fingentes se fideles, & pacem loquentes, sed
 in terrena iracundia, qua ex terrenorum
 concupiscentia contra veritates exardescunt; dolose agunt. De his ergo quid?
Psal. 3. 4. Tu autem susceptor meus, gloria mea, &
 exaltans caput. Ego dormiui, &c. & exurrexi.
 Non timebo mill. &c. Exurge Domine, sal &c.
 Quoniam tu percussisti omnes, aduersantes mihi sine causa, dentes peccato-

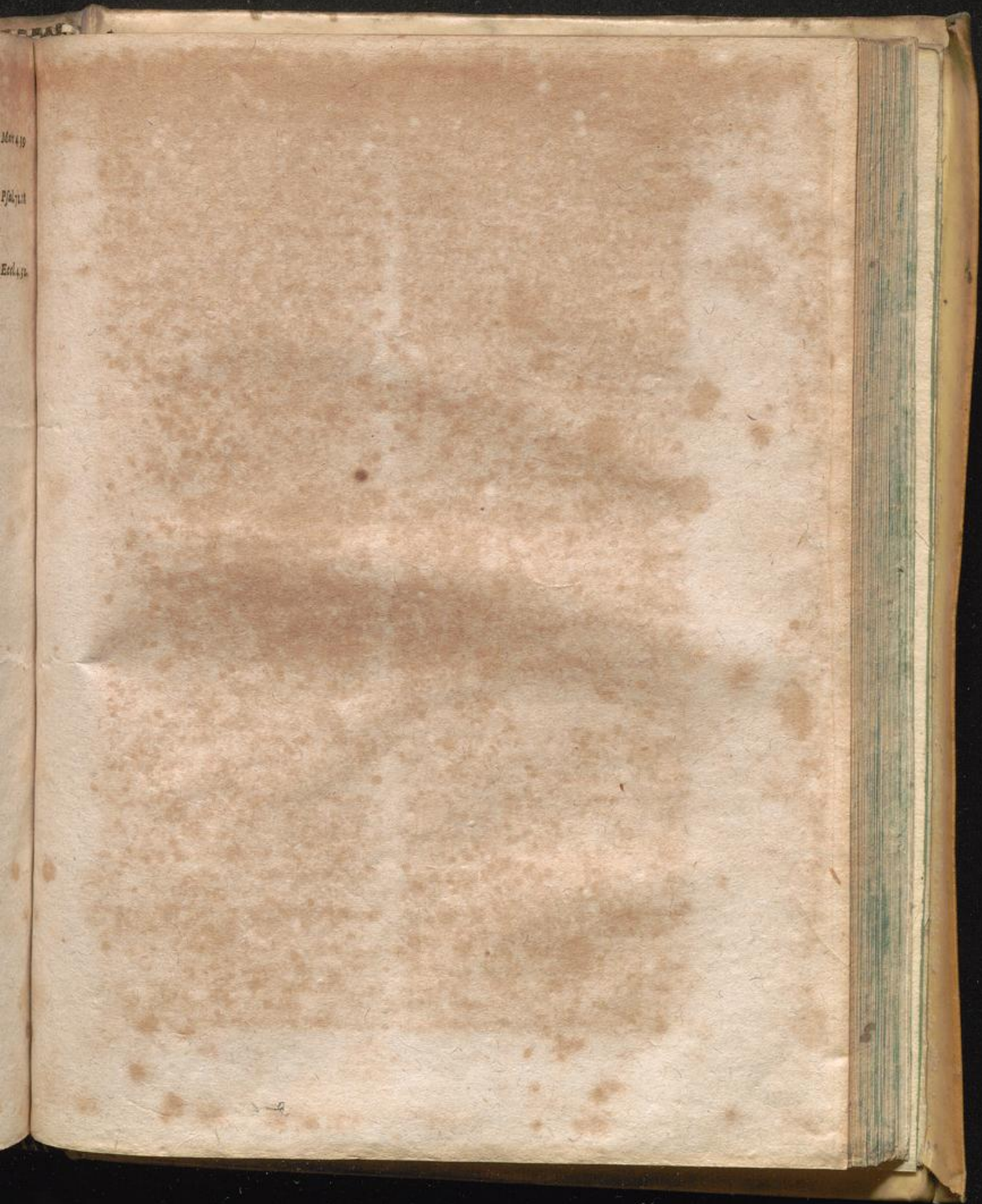
rum contriuisisti. Dormit nunc, dum dissimulat. At surgens imperabit ventis, & *Mat. 4. 35*
 scandalis concutientibus nauem; & dicet mari: Tace, obmutescet; & fluctus superborum deiciet, dum alluantur. Quomodo *Psal. 74. 17*
 facti sunt in desolationem? subito defecerunt, perierunt propter iniquitatem suam.

Sit ergo Christi gloria bonis lætitia, malis tristitia, si non poenitent. Noli resistere *Eccl. 4. 11*
 contra faciem Potentis, nec conueria contra iectum fluminis.

F I N I S.

INDEX

260 4 19

260 4 19

260 4 19

26

